

Eliitküla

Kalevi omaniku Oliver Kruuda poolt 53 miljoni krooni eest ostetud ja suures osas prominentidele edasi müüdud Keila-Joa suvilakompleks on nüüd väärt juba pool miljardit krooni.
lk 7-10

PERSOON

Haridusministri konnasilm

Haridusministeeriumi kantsleri kohalt kangutatav Jaan Kallas uuele ametile ei mõtle. Riigiametis tahaks ta aga vastu pidada vähemalt 17 aastat – vaid pika aja jooksul saab midagi tõeliselt ära teha.

lk 12-13

VAATLUS

Keskmine õpetaja

Keskmine õpetaja keskmisest koolist ootab õhinal 1. septembrit ja ei plaani koolist kuhugi minna. Sest õpetajatöö plussid kaaluvad miinused üle ning vaid rahaga õnne ei saavuta.

lk 11

AUTO

Kuue pikapi testi võitis soodsaim

lk 20-21

Rein Kilk jaamahoone süütamisest nõrdinud

Tules hävinud Tartu jaamahoone omanik Rein Kilk tunnistab: "Rahaline kahju – see ei panegi nõrdima, vaid süütamine ise." Kilgi sõnul oli hoone valmis sügisel algavaks restaureerimiseks.

lk 3

Põlenud Tartu jaamahoone.

President tuuritab maakondades

President Arnold Rüütel ei plaani kuni ametiaja lõpuni teha ühtegi välisvisiiti, küll aga osaleb ta mitmetel üritustel ja kohtumistel Eesti maakondades.

lk 4-5

Söeterminali juhid valmis trahvi maksuma

Muuga söeterminali omanikfirma ASi Coal Terminal ja selle juhtide Jelena Pöderi ja Eesti väidetavalt ühe rikkaima inimese Maksim Liksutovi vastu alustatud kriminaalasi päädib tõenäoliselt kokkuleppetrahviga.

lk 2

Maksuamet nõuab pankrotis suhkrvahendajalt 81 miljonit krooni

lk 5

Majanduskasv aeglustub veidi

lk 2

lisaks

NOORED: Noorte algatusel valitakse Tallinnas kõige noortesõbralikum kohvik või söögikoht.

Puhkepäev

Algav džässihooaeg punub tiheda võrgu üle Eesti.

Aet Alev: Ülikonnava bareede ajastu saabus 1970ndate lõpus, mil otsustati lipsusõlmed valla päästa.

TERVIS & SPORT: Hooldamata ratas keeldub korralikult töötamast ja seiskub nagu kütusetu auto.

Advokaat Andres Aaviku juhita-vale Roswitha Kinnisvarabüroole kuuluv suvila Keila-Joal.

Foto: Raul Mee

Kiire kasv hoiab Sportlandi kahjumis

■ Sportlandi kontserni üheks teise kvartali kahjumi teenimise põhjuseks on hoogne laienemine. Lisaks seitsmele senisele kauplusele avatakse Venemaal sel aastal veel neli uut poodi ning esimene pood avatakse ka Ukrainas.

Üllar Jaaksoo

Sportland International Group ASi eile avaldatud 2006. aasta esimese poole majandustulemuste järgi saadi 426 miljoni krooni kahjumit. Aasta varem olid samal perioodil vastavad numbrid 300 miljoni ning 8,3 miljoni krooni.

Sportland International Groupi juhataja Üllar Jaaksoo sõnul kujunes esimene poolaasta edukaks kasumlikkuse tõusta poolest Eestis, Lätis ja Leedus. "Grupi kahjum on peamiselt tingitud Venemaal ja Soomes saavutatud tegelikult madalamatest müügituludest." Põhjuseks nimetas ta vähest külalastatavust ja käivitamisraskusi. Samuti on Venemaal võrreldes prognoosiga suuremad äri- kulud, mis on osaliselt tingitud Sportlandi Venemaa juhtkonna ja personali arvu suurenemisest.

Käibe kasvu mõjutas uute kaupluste avamise tõttu suurenunud jaepind. 2006. aasta esimesel poolaastal avati kokku 17 kauplust ning suleti kuus kauplust, mille tulemusena oli Sportlandil juuni lõpu seisuga 82 kauplust, nendest oli Eestis 25, Lätis 23, Leedus 21, Venemaal seitse ja Soomes kuus. Täna suletakse Soomes Espoos asuvas Sello kaubanduskeskuses kolm Sportlandi kauplust.

Koit Brinkmann

sõnumid

Keskonnaministeerium müüs Rävalla pst 8 kinnistu

■ Eile sõlmisid keskkonnaministeerium ja AS Wipestrex Grupp Rävalla pst 8 kinnistu ostu-müügilepingu, teatas ministeerium.

"AS Wipestrex Grupp tasus kinnistu eest 380 miljonit krooni. Koos tagatiseks makstud summadega teenis riik kinnistu müügi- ga 443 miljonit krooni. Hoones paiknevatel riigiasutustel säilib rendileping praegustel tingimustel viieks aastaks," kommenteeris ministeeriumi haldusosakonna juhataja kt Tiit Tamm.

Rävalla 8 kinnistu müügist saadud raha laekub riigieelarvesse. "Osa sellest saab 2006. aasta lisaelarve kaudu ka keskkonnaministeerium, et teha vajalikke investeeringuid," ütles Tamm.

Tallinna kesklinnas asuva kinnistu vastu tundis huvi 33 firmat, läbirääkimisi peeti kolme pakkujaga. Parima pakkumise, 426 miljonit krooni, tegi OÜ Realway, kes aga hiljem kohtus vaidlustas enda võitjaks tunnistamise.

Äripäev

Söeterminali juhtkond läheb kokkuleppele

Muugal asuva söeterminali omanikfirma ASi Coal Terminal ning selle juhtide Jelena Pöderi ja Eesti väidetavalt ühe rikkama inimese Maksim Liksutovi vastu alustatud kriminaalasi on lõpule jõudmas ja päädib tõenäoliselt kokkuleppetrahviga.

Harry Tuul
harry.tuul@aripaev.ee

Kriminaalmenetlust alustati juba jaanuaris, algselt ettevõtte saastelubadeta tegevuse kohta, kuid märtsis keskendus uurimine saastamisele, mis on raskem kuritegu. Selle toimumist 12.–16. märtsil suudetakse vanemprokurör Triin Bergmanni sõnul ka tõestada.

Kriminaalasi lõpetamise poolt räägib Bergmanni sõnul mitu asjaolu ja selle aluseks on nn oportuniste printsiip, millega pannakse isikule kohustus heastada tekitatud kahjud, tasuta kriminaalmenetluse kulu ja maksta kindel summa riigituludesse.

"Kokkuleppe saavutamine säästab riigile nii raha kui ka aega, seda enam, et pole kindel, millise otsuse kohus langetab," selgitas ta ja lisas, et ettevõtte on tänaseks täitnud kõik keskkonnanõuded ja saanud ka kõik tarvilikud load. "Kriminaalmenetluse alustamine on mõjunud ja nad on tegutsema hakanud," tõdes Bergmann.

Samas ei olnud tegemist keskkonnale üliohtrike ainetega. "Kui oleks tegemist ohtli-

Coal Terminali juhatuse liige Jelena Pöder tutvustas kolmapäeval, mida söeterminal on ette võtnud, et saastamine lõpetada.

Foto: Veiko Tõkman

ke ainetega, siis me lõpetamise võimalikkusest ei räägiks," mõõnis vanemprokurör.

Kuna läbirääkimised osapoolte vahel veel käivad, ei soostunud Bergmann riigituludesse makstava summa suurus avaldama. "Summa peab ole-

ma selline, et ei mõjuks ettevõtte majandustegevusele laastavalt, aga samas ei riivaks ka avalikkuse õiglustunnet," ütles ta vaid.

Lõpetamise algatas söeterminali juhtkond. "Iga selline juhtum kahjustab ettevõt-

"Kuna oleme teinud suuri pingutusi probleemide lahendamiseks ja seda on tunnustatud, siis loodame ka juriidilisele kokkuleppele."

Jelena Pöder, Coal Terminali juhatuse liige

te mainet. Kuna oleme teinud suuri pingutusi probleemide lahendamiseks ja seda on tunnustatud, siis loodame ka juriidilisele kokkuleppele," rääkis Coal Terminali juhatuse liige Jelena Pöder. Samas protsessi kulgu ei pidanud ta korrektsaks kommenteerida.

Kui kokkuleppele ei jõuta, peaks kriminaalasi kuu jooksul jõudma kohtusse, kuid täpsem aeg sõltub uurimise käigust.

Detsembris karistas keskkonnainspeksiioon ettevõtet keskkonnalubadeta tegevuse eest ettekirjutuse ja 33 000-kroonise trahviga, kui mullu juuli lõpus tegevus- ja saaste- loata tööd alustanud söeterminali peale hakkasid sügisel saabuma kaebused Jõelähtme küla elanikelt, kelle vara katvus musta tolmuga. Selle aasta mais parandas söeterminal niisutusüsteeme ja investeeris täiendavalt keskkonnakaitse- se. Kevadel probleemide üles- kerkimisel ja teravnemisel aja- kirjanduses palkas ettevõtte ka suhtekorraldusfirma. Coal Terminal on maksu- ja tolliametis registreeritud kui tolliterritoo- rium ja ladu ning tegevuseks eriluba ei vaja, mistõttu tege- vusloata töötamise eest ette- võtet karistada ei saa.

Spetsialistid: II kvartali kasv jääb 10% piirimaile

Gert D. Hankewitz
gerth@aripaev.ee

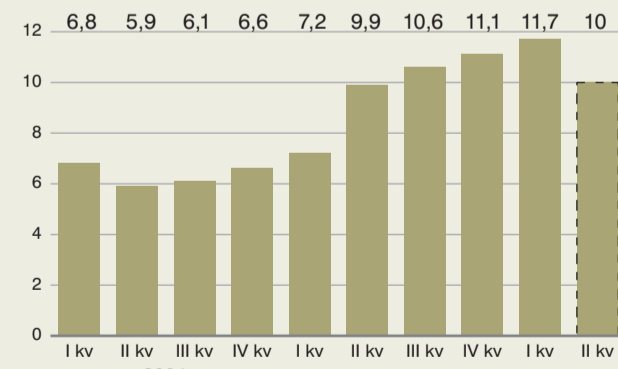
Statistikaamet teeb aasta teise kvartali esialgse majanduskasvu teatavaks alles järgmisel esmaspäeval, seetõttu uuris Äripäev, kui suurt tõusu ootavad majandusspetsialistid. Ühine hinnang oli üle 10%.

"Ma arvan, et kasv on 11 protsendi ringis," ütles Eesti Panga president Andres Lipstok, kes iseloomustas sellist tõusu üleloomulikuna. "See on üle meie võimete ehk meil ei ole nii suureks majanduskasvuks potentsiaali," leidis pangajuht. Lipstoki sõnul on sisetarbimise kasv seotud ebata- valise kinnisvarabuumiga ning laenu kasv ka odava väljast- poolt Eestit pärit laenurahaga. "Majandus tegelikult ei tooda sellist kasvu, mida numbrid näitavad," lisas Lipstok.

Aga milline võiks tulla aastane kasv? "Loodan väga, et jääb alla kümne. Meie tegelik potentsiaal on 7–8 protsendi ringis. Mida lähemal sellele oleme, seda paremini on tagasilöögid juhitavad või siis pole neid üldse."

OODATA EESTI MAJANDUSKASVU KERGET AEGLUSTUMIST

protsentides

Allikas: statistikaamet, Äripäev

SEB Eesti Ühispaniga ökonomisti Harjo Pajula sõnul võiks majanduskasv jääda kümne protsendi ringi. "Kui peaks just kihla vedama, siis pakuksin kümnest suuremat numbrit," täpsustas ta. Pärimisele, kas selline kasv on hea või halb, vastas Pajula, et ühe kvartali kasvunumbritel ei ole tema arvates erilist tähendust. "Kui

Eesti majandus kasvaks järgmise kümne aasta vältel ühtlaselt 10 protsenti aastas, siis oleks see kindlasti hea uudis. Kui tänasele 15protsendilisele kasvule järgneks aga homme 10protsendiline majanduslan- gus, ma ei ütle muidugi, et nii peaks juhtuma, siis võiks täna kasvu vahet liiga kiireks pidada," sõnas mees.

"Meie tegelik potentsiaal on 7–8 protsendi ringis. Mida lähemal sellele oleme, seda paremini on tagasilöögid juhitavad või siis pole neid üldse."

Andres Lipstok, Eesti Panga president

"Kui tingimata on minu prognoosi tarvis, siis eeldan, et kasv jääb veidi madalamaks kui esimeses kvartalis ehk 10 protsendi kanti," sõnas rahandusminister Aivar Sõerd, kes kordas Andres Lipstoki öeldut, et see on üle potentsiaalse kasvu. Aastaseks kasvaks pak- kus Sõerd ministeeriumi üldise prognoosi 9,6 protsenti.

**HORIZON
TSELLULOOSI
JA PABERI AS**

Horizon Tselluloosi ja Paberi AS is a member of international Tolaram Group. Company's main activity is producing sack kraft paper and exporting it mostly to foreign markets. The number of employees is currently over 500 people. You can find the additional information on our web site www.horizon.ee

Horizon Tselluloosi ja Paberi AS
is searching for challenge-oriented

PROJECT MANAGER

whose responsibility would be **planning and implementation of modernization and capacity expansion projects in the mill**

The candidate should have:

- higher technical education
- 5–10 years experience in the field
- good knowledge of Estonian, English and Russian

We offer:

motivated compensation package

Please send your motivation letter with your desired salary rate and CV in English latest by the 10th of September by e-mail info@horizon.ee with note "project manager"

Söestunud Tartu jaamahoone eile hommikul pärast põlengu kustutamist.

Foto: Väinu Rozental

Rein Kilk on nõrdinud talle kuuluva jaamahoone süütamisest

Eile öösel tules hävinud Tartu jaamahoone omanikku Rein Kilk ei pane nõrdima rahaline kahju, vaid see, et süüdati kultuuriväärtus.

Krista Taim
krista.taim@aripaev.ee

Põlengu ajal Tallinnas viibinud Rein Kilk kuulis süütamisest hommikul ja pole tekitatud kahju veel oma silmaga näinud. "Aga pilt on kindlasti masendav," sõnas ta.

"Rahaline kahju ei panegi nõrdima, vaid süütamine ise. Rahaline kahju võib olla miljon või paar. Teine on see, et me olime maja restaureerimiseks ette valmistanud, see oli hoolikalt kuivatatud ja tuulutatud. Tööd pidid algama juba sel sügisel. Nüüd on maja kindlasti vett täis aetud ja tules kannada saanud," muretses Kilk.

Hoone oli kindlustatud, kuid Kilgi sõnul on tegemist tühise summaga. Ta kinnitas, et põ-

” Kui võtta ka ajaloo näiteks templisüütajad – miks selliseid asju tehakse, ma ei kujuta ette.

Rein Kilk, Tartu jaamahoone omanik

leng tööde algust siiski edasi ei lükka. Restaureerimine algab ikkagi sel sügisel, lihtsalt pikeneb tööde tähtaeg ning suureneb maksumus.

Tõsist meelehärmi valmistas ajaloolisi maju varemgi restaureerinud ja renoveerinud ärimehele asjaolu, et kui alati on püütud säilitada võimalikult palju vanu detaile, siis seekord on oht, et need osad, mida oleks saanud restaureerida, tuleb lihtsalt nullist taastada. "Oleme alati hoolikalt restaureerinud iga killukese, mis pole kõdunenud või mädanenud. Mind paneb kõige rohkem nõrdima see, tõstetakse käsi kultuuriväärtuse vastu," sõnas Kilk.

"Oleme korduvalt rääkinud, et sinna ei tule mitte ainult jaamahoone, vaid ka kultuuriasutus, kus on näitused, kontserdid. Mõne asjaga olime ka alustanud, terve suve olid seal teatrietendused ja ka paar näitust oli üleval ning peeti üks kultuuriteemaline konverents," rääkis Kilk.

"Lihtsalt tullakse ja panakse selline maja põlema!" ei varjanud Kilk oma nõrdimust. "Mitte, et metsade süütamine oleks vähem taunitav, aga mind väga huvitab, kes see oli ja miks ta seda tegi. Kui võtta ajaloo näiteks ka templisüütajad – miks selliseid asju tehakse, ma ei kujuta ette," lisas Kilk.

Kahtlustatakse süütamist

Eile öösel süttinud muinsuskaitse all oleva Tartu jaamahoone puhul kahtlustatakse süütamist.

Tulekahju, mille tagajärjel hävis ajaloolise jaamahoone varikatusega perroon, jaamahoone ise jäi sisuliselt katuseeta ning sai veekahjustusi, kustutati eile hommikul kella 7.39ks.

Õnnetuses ei saanud keegi viga. Tulekahjust teatati päästeametile öösel kell 2.25.

Tartu jaamahoone kuulub Rein Kilgile ning varikatuse oli Kilk lubanud korda teha veel sel aastal. Kilgile kuulub ka jaamahoone kõrval asuv pagasial.

Mõni kuu tagasi teatas Tartu linnavalitsus, et Kilgi esindajad on pakkunud välja uue arusaama ajaloolise jaamahoone kasutamisest, mis peaks muutuma kunsti- ja kultuuriürituste paigaks ning restoraniks. Välja pakutud ka-

va kohaselt võiks reisijate teenindamiseks vajalikud ruumid paikneda kõrvalasuvas pagasias. Pagasiala restaureerimine algab kava kohaselt järgmisel aastal ja lõpeb aasta lõpuks.

Jaamahoone ja pagasiala projekt peaks valmima tänavu. Jaamahoone töomahukas restaureerimine peaks lõppema 2008. aastal.

Kilk ostis Tartu jaamahoone 2003. aasta septembris tingimusega, et seal säilivad reisijate teenindamiseks vajalikud ruumid.

Tartu linna Laine Jännes kutsus tänaseks kokku linna kriisikomisjoni osalise koosseisuga, et arutada raudteejaama põlenguga seotud asjaolusid.

Kriisikomisjoni kutsutakse lisaks politsei, päästeameti ja raudtee esindajatele ka kultuuriürituste paigaks ning restoraniks. Välja pakutud ka-

sõnumid

Tööstustoodang endiselt kasvutrendis

Eesti tööstusettevõtete toodang suurenes 2006. aasta juulis võrreldes nii juuni kui ka eelmise aasta juuliga, teatas statistikaamet.

Tööstustoodang on olnud kasvutrendis alates 2000. aastast. Sesoonselt korrigeeritud andmetel tootsid Eesti tööstusettevõtted juulis 1% rohkem toodangut kui juunis.

Eelmise aasta juuliga võrreldes suurenes toodang nii tööstuses kokku kui ka töötlevas tööstuses 8%.
Äripäev

Edukate ettevõtete juhid kaasavad töötajaid

Eesti Konverentsikeskuse teatel tegid suvel Fastleader.com ja TNS Emor Baltimaade tippjuhtide seas uuringu, millest selgus, et 80% edukate ettevõtete tippjuhtidest kaasab alluvaid otsustamisse.

Uuringus, mis tehti parimate juhtimispraktikate leidmiseks, osalesid kolme Balti riigi 500 edukama ettevõtte ja silmapaistvate avaliku halduse organisatsioonide tippjuhid.

"Edukate organisatsioonide juhid usuvad, et inimeste kaasamine kulub aeg tasub pikemas perspektiivis ennast ära," märkis uuringu korraldaja Endrik Randoja.
Äripäev

Tallink lubab palgalepet kuu aja jooksul

Tallinki lõplik palga kokkulepe Soome meremeestega saab paberile hiljemalt 30. septembriks ning palka makstakse tagasiulatuvalt 1. juunist.

"Kui oleme lubanud, et maksame palka juurde, siis me seda ka teeme, ning oleme sellest ka juba varem teada andnud," ütles Tallinki finantsdirektor Janek Stalmeister. "Kui suure summa ulatuses täpselt tuleb meremeestele palka juurde maksta, pole veel teada, see selgub läbirääkimiste käigus," lisas ta ning lubas, et sellest ka teatatakse.

Soome leht Taloussanomat kirjutas eile, et Tallink jõudis Soome meremeeste ühinguga kokkuleppele, et maksab tagantjärele palka juurde alates juunist.
Äripäev

Janek Stalmeister

KIVEX
FASSAADI- JA SOKLIPLAAT

KIVEX plaat on loodusliku kivi puruga kaetud fassaadikatteplaat.

- Hea soojusisolatsioon
- Seenmädaniku ja kahjurputukate kindlus
- Ilus lõpptulemus
- Lai värvivalik
- Lihtne paigaldus

Toode on müügil Espak Grupi ning Ehitusmarketi kauplustes üle Eesti.

Ehitusplaadi Ekspert OÜ Tel/faks 6 533 739, tel 5336 5649, info@ehitusplaat.ee www.ehitusplaat.ee

SOODUSHIND
240.-/m²
+käibemaks
01.09.-31.10.2006

President Arnold Rüütel tuuritab

President Arnold Rüütel ei plaani kuni ametiaja lõpuni teha ühtegi välisvisiiti; küll leiavad lähinädalad teda, nagu ka valijameeste häält püüdvaid erakondlasi ja riigikogulasi, tõenäoliselt üritustel ja kohtumistel Eesti maakohades.

A Airi Ilisson
airi.ilisson@aripaev.ee

Kui möödunud suvel tegi Arnold Rüütel mitu välisvisiiti (näiteks augustis oli nädala Hiinas), siis tänava suvel paelusid teda rohkem Eesti maakohad. Välisreisidest käis Rüütel juulis Šotimaal Suurbritannia kuninganna Elizabeth II-ga ning mais reisis Vilniusesse ja Gruusiasse. Ainuüksi augustis võttis Rüütel ette kaheksa ametlikku visiiti Eesti eri otsesse. Eelmistel suvekuudel tegi ta Eestis mõnevõrra vähem ringsõite.

“Presidendi töögraafikus

on tavaks, et suvel võtab ta ette rohkem Eesti-siseseid maakonnavisite. Erandiks polnud ka lõppev suvi, kui president külastas pikema visiitide raames Eesti idapiiri, Hiiumaad, Raplamaad ja Harjumaad. Lühemaid kohtumisi ja tervituskõnega esinemisi Tallinnast väljaspool toimub pidevalt, sageli ei jõua info nende toimumisest paraku maakonnalehest kaugemale. Järgmise kuu jooksul ehk kuni ametiaja lõppemiseni 8. oktoobril pole riigipeal praegu plaan

nis ühtegi välisvisiiti, seda enam jõuab president kohtuda inimestega mitmel pool kodumaal,” selgitas presidendi avalike suhete nõunik Eero Raun.

Raun ütles, et presidendi järgmise kuu tööplaan pole avalik materjal. “Seda pole kunagi avaldatud ei president Rüütli ega Lennart Meri aegadel, samuti nagu pole see kombeks välisriikides,” rääkis ta. Rauna sõnul on info presidendi toimunud visiitide kohta üleval presidendi veebilehel www.

president.ee, seal paikneb ka põhjalik fotoarhiiv.

Rauna sõnul on visiitide all kirjas vaid suuremad maakonnavisiidid ja välisvisiidid. “On üritusi, kus peetud kõnet me võrku välja ei pane, eriti kui president peab pikema improviseeritud kõne. Palju on ka kohtumisi või üritusi, kus käimisest me ei tee pressiteadet,” selgitas Raun. “Keskel läbi peab president umbes kaks korda rohkem kõnesid kui kodulehel üleval,” lisas ta.

Presidendi maatuurid

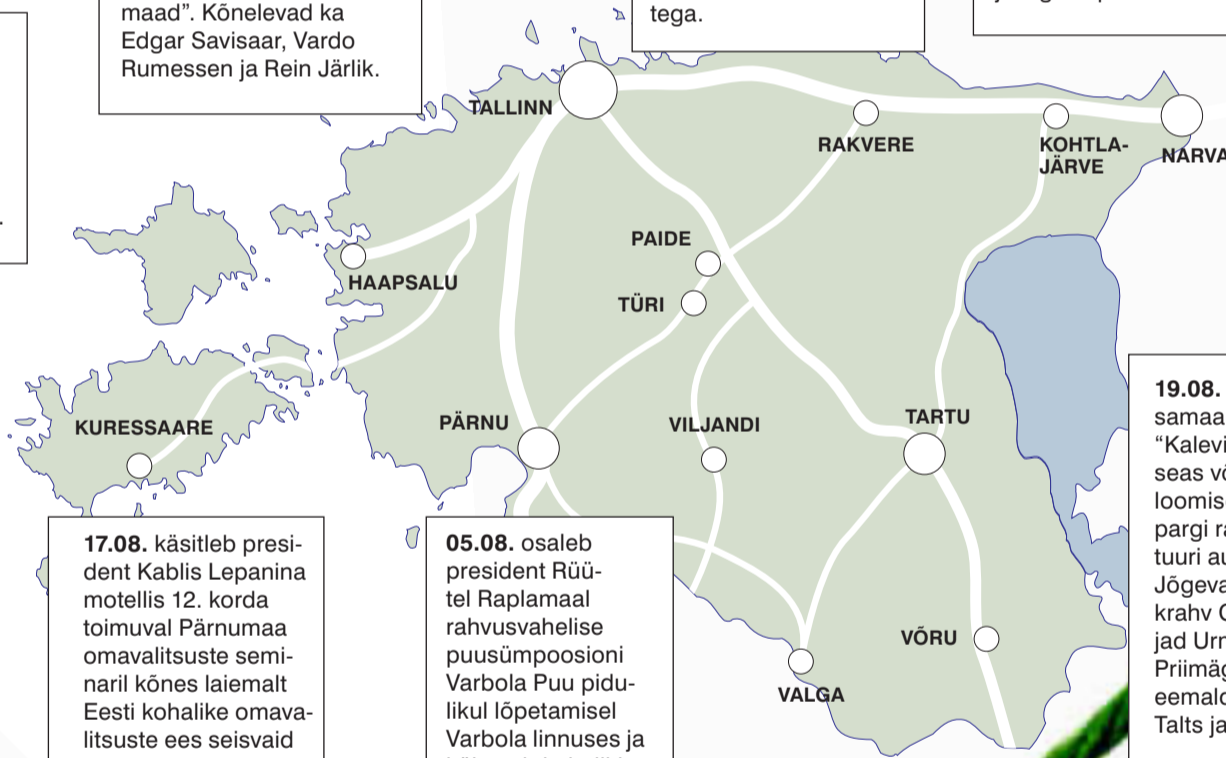
26.–27.07 tutvub presidentidipaar Hiiumaa terviseasutuste, ettevõtete ja arendusprojektidega ning avab Läänemere saarte noorte spordimängud.

20.08. peab president avakõne Kadrioru lossi Roosiaias vaba sissepääsuga pidulikult taasiseseisvumispäeva kontserdil “Kas tunned maad”. Kõnelevad ka Edgar Savisaar, Vardo Rumessen ja Rein Järlik.

08.–09.08. kohtub presidentidipaar Harjumaal elanikega, külastab asutusi, ettevõtteid ja turismiobjekte, räägib kohalike omavalitsuste esindajatega.

26.08. külastab presidentidipaar Albu valda Järvemaal ning osaleb Tammsaare mail korraldatud töö ja õiguse päeval.

27.08. teeb president visiidi Toila parki kaevurite päeval, kus osaleb paarkümmend tuhat inimest.

17.08. käsitleb president Kabilis Lapanina motellis 12. korda toimival Pärnumaa omavalitsuste seminaril kõnes laiemalt Eesti kohalike omavalitsuste ees seisvaid probleeme ja ülesandeid.

05.08. osaleb president Rüütel Raplamaal rahvusvahelise puusümposiooni Varbola Puu pidulikult lõpetamisel Varbola linnuses ja külastab kohalikke ettevõtteid.

19.08. avab presidentidipaar Põltsamaal monumentaalskulptuuri “Kalevipoeg kündmas”. Teiste seas võtavad sõna skulptuuri loomise algataja ja Sõpruse pargi rajaja Ants Paju ning skulptuuri autor Tauno Kangro, samuti Jõgeva maavanem Aivar Kokk, krahv Carlisle ning suurannetajad Urmas Sõorumaa ja Heino Priimägi. Kujult aitavad katte eemaldada olümpiavõitjad Jaan Talts ja Ivar Stukolkin.

13.08. tunnustab president Võru kultuurimajas Kannel tänavusi parimaid kodukaunistajaid ning annab üle “Kau-nis Eesti kodu 2006” auhinnad.

19.08. peab president kõne Tartumaal Kambja vallas Ivaste külas 27. Vabadusristi päeval. Ta istutab toimumispaika tammepuu, tutvub sõjatehnika näitusega, sööb sõdurisuppi. Esinevad Rõngu puhkpilliorkester ja Kambja rahvatantsurühm Vikertiimer.

Maksuamet nõuab pankrotis suhkrumahendajalt 81 miljonit krooni

Maksu- ja tolliamet nõuab 2004. aastal suhkruga spekulerinud Bumillerilt 81 miljonit krooni, Leedus elavale mehele kuuluv ettevõtte ise on tänaseks pankrotis.

A Anne Oja
anne.oja@aripaev.ee

Eileks oli maksuameti hagi Pärnu maakohustus jõudnud esimese istungini. Kohtunik Ingrid Hallas ütles, et poolte taotlusel lükati istungit pidevalt edasi. Vaidlus käis selle ümber, milline kohus hagi läbi vaatama peaks. "Eks näis, kui nad täna kohale tulevad, mis nad räägivad," sõnas kohtunik eile vahetult enne kohtusaali minekut.

Võtmetegelasteks Bumilleri kohtuasjas on maksuameti erimenetluse talituse peajurist Margit Kikas, Bumilleri pankrotihaldur Kiur Pöld ja advokaadibüroo Siigur, Kõrgesaar & Partnerid advokaat Martin Traat. Maksuamet nõuab riigi nimel üle 81 miljoni krooni ulatuva nõude

tunnustamist. Viidates poolleiolevale kohtuvaidlusele, maksuamet eile kommentaare ei andnud.

Advokaat Martin Traat ütles eile õhtul, et menetlus Pärnu maakohustus peatati, kuni halduskohus vaatab läbi kaebuse Bumillerile määratud maksunõudes.

Varasemast on teada, et Bumiller vedas enne Balti riikide ELi astumist üle Eesti piiri ja tagasi rohkem kui 9000 tonni suhkrut. Äriregistri andmetel kuulus valmisfirmade müüjalt Kermonilt ostetud Bumiller leedulasele Arturas Nersesianasele, ettevõtte juhatuses oli tema kõrval ka Raplamaa mees Eduard Ovtšarov.

Kurioosse näitena tõi Bumiller rongitöö suhkurt Valgas üle piiri 30. aprillil 2004, pärast 1. maid viis aga oma suhkrurongi jälle tagasi. Kuna suhkrut vahendatud Bumiller juba 2005. aasta märtsis pankrotistus, käivitas prokuratuur kriminaalasja.

Prokurör Laura Vaigu sõnul hakati uurima maksejõuetuse tahtlikku tekitamist.

Bumiller suuruselt kolmas suhkrutrahvi tegija

■ Bumillerit peeti Altromax Grupi järel mahult teiseks suhkruiportijaks, kuni maksu- ja tolliamet leidis, et magusatootja Kalev oli jätnud deklaratsioonimata 15 600 tonni suhkrut. Kalev vaidlustas saadud maksunõude.

Taşkendi elaniku Oybek Musajevi Altromax Grupp teenis 2004. aastal ligi 222 miljoni kroonise käibe juures 76 miljonit krooni kasumit. Enne hinnatõusu tõi see firma Eestisse 14 000 tonni suhkrut. Mullu ostis Altromax üle poole Poola maiustustetootjast Dagny ning investeeris raha seadmetesse, 123 miljoni kroonise maksunõude kaebas aga kohtusse.

Põllumajandusministeeriumi näpunäidete kohaselt saatis maksu- ja tolliamet laotrahvi teated 39 ettevõttele ligikaudu 89 miljoni kroonises summas. Ameti enda riskianalüüsi tulemusel leiti deklareerimata varusid 12 miljoni krooni ulatuses, mis seejärel samuti maksustati. 30 ettevõtet on laotrahvi ära maksnud ja neilt on riigile laekunud ligikaudu 9,7 miljonit krooni. **Anne Oja**

Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhatusse valiti Eve Karmo

■ Põhja-Eesti Regionaalhaigla nõukogu nimetas eile juhatuse uueks liikmeks Eve Karmo, kes alustab tööd oktoobri alguses, kirjutas Postimees Online.

Eve Karmo vastutusalaks regionaalhaigla juhatuses saavad ELi-suunaline ja Eesti haiglavõrguga seotud arendustegevus ning projektid. Karmo on pikka aega töötanud Tallinna Haigekassa direktorina, praegu töötab ta OÜ Vagodont tegevjuhina. **Äripäev**

Valitsus esitab Kaitseliidu ülemaks Raivo Lumiste

■ Valitsus otsustas esitada Kaitseliidu ülemaks Raivo Lumiste.

Valitsus otsustas koos kaitseväge juhatajaga teha presidendile ettepanek nimetada Kaitseliidu ülemaks major Raivo Lumiste. Major Lumiste on Eesti kaitseväeteenistuses alates 1991. aastast.

Lumiste teenistuslik karjäär algas rühmaväenema kohalt, praeguseks on major jõudnud brigadiülema ametikohale. **Äripäev**

Poliitikud hoiavad käigud vaka all

■ Ilmselt ka kartuse tõttu, et vastasparteid seda kuidagi ära kasutavad, ei tõtta poliitikud tulevasi kohtumisaegu valijatega avalikustama.

Edgar Savisaar vastas küsimusele, kui palju ta lähikuul kavatses valijameestele aega pühendada ja millal-kus oma valitsuste esindajatega kohtub, lühidalt: "Tegelen sellega nii palju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik."

Rahvaliidu teabejuht Agu Uudelepp märkis vastuseks palvele saata Villu Reiljani ja teiste rahvaliitlaste alanud kuu sõidugraafik: "Rahvaliit ei ole

sellist sõitude graafikut veel koostanud. Nii et kahjuks ei saa saata."

Isamaa ja Res Publica Liit jättis kaasesimeeste ning Toomas Hendrik Ilvese ja Ene Ergma kuukohtumiste kava saatmata.

"Kõik erakonnad teevad seda (kohtuvad valijameestega – toim.), see on loomulik," lausus peaminister Andrus Ansip, kes täna külastab Rae valda ja Jüri Gümnaasiumi. Ta tõdes, et Rahvaliit on olnud ja on valijameeste aspektist vaadates presidendivalimistel väga edukas. "Meie praegune presidendivali-

miste süsteem on ebaproportsionaalne, eri suurusega valdadadel puudub võrdne võimalus kaasa rääkida," lüüsi ta.

Küsitletud kolm vallavolikogu esimeest kinnitasid, et kohutused Riigikogu liikmetega käisid eri küsimustes juba ka varem. Valijameheks valitud Albu volikogu esimees Jüri Kommusaar kinnitas, et hakkab tõenäoliselt nüüd kohtuma ja otsust kujundama. Saare vallavolikogu esimees Aivar Kütt lausus, et volikogu pole valijameest välja valinud ja poliitikutute uusi kohtumisi volikoguga pole teada. **Airi Ilisson**

**OTSIME
TALENTE!
TULE TALLINNA
POISTEKOORI!**

Ettelaulmine
3. septembril 2006 kell 12.00
Tallinna Realkoolis
Estonia pst 6.
Info tel 50 93 193

HEAD HINNAD KA LISAVARUSTUSEL!

TULE LASE MEISTRITEL OMA RATUS TARTU RATTAMARATONIKS KORDA TEHA!

VELOPLUS SPETSIAALRATTAPOOD

Oleme avatud iga päev
Saku tn 3, Tallinn
tel 655 6977, www.veloplus.ee

== LADU TÜHJAKS KUNI -30%-ga ==
Pakkumine kehtib 15. august - 15. september või kuni kaup jätkub!

Kalahari 510SX 4390.- **3073.-**

Kalahari 500SX 3590.- **2990.-**

Kalahari 530CF 4690.- **3990.-**

Matts Miami 9990.- **8490.-**

Kelly's Billy 3590.- **2990.-**

KELLY'S BICYCLES

MERIDA BIKES

Aasia kasiinoäri seljatab Las Vegase

Hiinas Aomenis (Macau) tuleb kasiinosid juurde nagu seeni pärast vihma, nii et juba enne aasta lõppu peaks see mööduma USA Las Vegasest ja tõusma maailma suurimaks hasartmängupaigaks.

Tõnis Arnover
tonis.arnover@aripaev.ee

Kauaaegne Portugali koloonia Macau ehk hiinapärase nimega Aomen, mis seitse aastat tagasi läks Hiina kätte, on seni Aasia ainus legaalne mängupõrgu. See on säilitanud koos Hongkongiga endisi vabadusi, sealhulgas oma kasiinod, mis on Hiinale majanduslikult väga kasulik, kuna teistes Aasia riikides on hasartmängud seni keelatud. Hiina on seda arengut veelgi ergutanud, avades 2002. aastal Aomeni seni suletud hasartmänguturu rahvusvahelisele konkurentsile, mis on tekitanud seal nüüd tõelise buumi.

Tuleval kolmapäeval avab äriees Steve Wynn Aomenis oma esimese 200 lauaga ja 600 hotellitoaga kasiino Wynn Macau. Selle investeeringu suurus on 14,4 miljardit krooni.

“Wynni ja teiste uute kasiinode rajamine on kooskõ-

las turu kasvuga, selles ei ole kahtlust,” ütles firma Galaxy Entertainment investorisuhete direktor Peter Caveny Financial Timesile. See firma avab juba sel kuul Wynni kasiino kõrval 300 mängulauaga kasiino.

Eelmisel nädalal kasvatas maailma suurimat kasiinogruppi Las Vegas Sands kontrolliv äriees Sheldon Adelson oma mängulaudade arvu Aomenis kahekordseks ehk 710-le. Vähem sellest, järgmisel aastal avab Sandsi grupp seal mängupõrguga hotelli Venetian Macau, kus on 3000 mängulauda ja 3000 sviiti. Investeering on 27,6 miljardit krooni.

Uued tulijad astuvad valusalt kannale kohalike kasiinoäriehelate Stanley Hole, kelle käes on monopol olnud 40 aastat. Kui enne oli tema firma Sociedade de Jogos de Macau käes 85% kohalikest turust, siis paari aastaga on see kukkunud 75 protsendile. Stanley Ho siunab avalikult konkurente, kes on hakanud maksma suuremat tasu vahendajatele, kes muretsevad kasiinodesse VIP-külastajate. VIPid on andnud seni 70% tema firma tuludest, aga nüüd on ka see hakanud vähenema.

“Kui te ei kannata palavust,

siis kõndige köögist minema,” kommenteeris Ho kurtmist konkurent, Las Vegase mõjuvõimas kasiinoäriees Sheldon Adelson, kelle väitel konkurents Aomeni hasartmänguturul on alles alanud ja läheb kogu aeg kibedamaks.

Selle aasta esimesel poolaastal oli kohaliku hasartmänguinspektsiooni andmeil Aomenis hasartmängudest teenitud kogutulu 37,2 miljardit krooni. See jäi ainult õige vähe maha Las Vegase tuludest, mis olid kokku 39,6 miljardit.

“On väga tõenäoline, et Aomen tõuseb lähiajal maailma suurimaks kasiinoturuks,” ütles pangalaadur Gabriel Chan Credit Suisse analüütik se analüütik Gabriel Chan Financial Timesile. Ja seda hoolimata asjaolust, et Las Vegast külastab üle kahe korra rohkem inimesi kui Aomeni. Eelmisel aastal käis Las Vegas mängupõrgutes 38,6 miljonit külastajat, Aomeni omades ainult 18,7 miljonit.

Aomeni põhikülastajad on Hiina ja Hongkongi turistid, kes põikavad sinna sisse lühikeseks ajaks. Kuid selline massimängurull on kasiinodele kasulik, sest keskmine võit mängulaua kohta on Aomenis neli korda suurem kui Las Vegases.

” On väga tõenäoline, et Aomen tõuseb lähiajal maailma suurimaks kasiinoturuks.

Gabriel Chan, Credit Suisse analüütik

2007. aastal avatava hotelli maketi juures tähistavad hotelli kaunistama hakkava peaingel Gabrieli kuju saabumist kasiinofirma Las Vegas Sandsi president William Weidner, juhatuse esimees Sheldon Adelson ja tema abikaasa Miriam.

Foto: Adelson/Scanpix

Järgmisena avab Aasias mängupõrgu Singapur

■ Aasias on vähe hasartmänguvõimalusi, kuid suur nõudlus, mis kasvatab nii firmade kui ka riikide huvi seda äri laiendada. Macau järel tuleb Aasia järgmine mängupõrgu Singapuri, mille valitsus on andnud eelmise aasta lõpul selle rajamiseks nõusoleku. Valitsus loodab kasiino ja sellega koos rajatava suure meelelahutuskeskuse abil suurendada turismi ja kasvutada sisemajanduse kogutoodangut 0,8% võrra ning luua juurde 30 000 uut töökohta.

Kasiino rajamise õiguse omandas Las Vegas Sandsi grupp. Marina Bay Sandsi projekti põhjal valmib Singapuris aastal 2009 suur meelelahutuskeskus, mis läheb maksma 43,2 miljardit krooni. Peale kasiino tulevad sinna 2500 toaga hotell, kaubanduskeskus, restoranid, teatrid ja muuseum. Firma loodab Singapuris rakendada Los Angeleses hästi toimivat ärimudelit. Nimelt teenis Sandsi grupp eelmisel aastal Las Vegases meelelahutusega suurema tulu kui kasiinodega.

Tõnis Arnover

Täname meie toetajaid

Tänu Teie abile läks käesoleval õppeaastal välismaale 98 vahetusõpilast

Hr. Ain Padrik
Hr. Aivo Adamson
Hr. Aivar Tamming
Hr. Aiksei Ljubimov
Hr. Andres Haioop
Hr. Andry Heidmets
Hr. Andry Põde
Hr. Anti Puusepp
Hr. Georgi Romeikis
Hr. Hannes Tammjärv
Hr. Harri Ambur
Hr. Heiki Mölder
Hr. Ingmar Rapste
Hr. Ivo Kuusk
Hr. Jaan Jääts
Hr. Kaie Paiu
Hr. Kaivo Kastemäe
Hr. Koidu Kajjund
Hr. Laur Lubja
Hr. Leif Sören Andersson
Hr. Margus Konno
Hr. Meeis Liivak
Hr. Mihkei-Kaspar Kuusemets
Hr. Priit Kerma
Hr. Rainar Paavo
Hr. Raino Paron
Hr. Rein Rosin
Hr. Rene Väinoja
Hr. Roiand Mäsi
Hr. Rustam Aik

Hr. Suiev Kõre
Hr. Taago Guitor
Hr. Tanel Ross
Hr. Urmas Kaarip
Hr. Vahur Keidrima
Hr. Vaio Visnapuu
Hr. Viiru Kinks
Hr. Viien Künnapuu
Pr. Eio Kaikas
Pr. Endia Metsmaa
Pr. Ene Kõots
Pr. Eve Pungas
Pr. Eve Raudmägi
Pr. Ilme Öunapuu
Pr. Kaja Kais
Pr. Maie Eks
Pr. Mare Vichmann
Pr. Piret Press
Pr. Tatjana Shevtshenko
Pr. Üie Peijo

.....
Haniia Vaiaaitsus
Kehtna Vaiaaitsus
Keia Linnavaitsus
Kii Vaiaaitsus
Kussaare Linnavaitsus
Laimja Vaiaaitsus
Orissaare Vaiaaitsus
Paistu Vaiaaitsus
Pirita Linnaosavaitsus

Rakke Vaiaaitsus
Rakvere Linnavaitsus
Rannu Vaiaaitsus
Rapia Vaiaaitsus
Ridaia Vaiaaitsus
Viimsi Vaiaaitsus
Viijandi Linnavaitsus

Adminton OÜ
A.K.K AS
Advokaadibüroo Kati Raudsepp OÜ
Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenus OÜ
Advokaadibüroo Sorainen Law Offices OÜ
Advokaadibüroo Tehver & Partnerid OÜ
AKAT Ehitus OÜ
Aqris Software AS
ATK Ehitus-invest OÜ
Baitink AS
Barons Hoidings OÜ
Betoneks AS
Biopiet OÜ
Coproject OÜ
Deiux Domotex OÜ
Dreamers OÜ
Eesti Töuoomakasvat. Ühistu Ehituskonstr. ja katsetuste OÜ
EMT
ESSVE Baiti AS
Eviko AS
Feinor OÜ

Grenader Group OÜ
Haagenstuudio OÜ
Hamilton OÜ
Hard-Restauraator OÜ
Hetika AS
Ike Vaientini OÜ
Jaanus Laos Metaaitööd FIE
Jawia Software OÜ
Jukat Eesti OÜ
Kehtna Mõis OÜ
KEK-trading AS
KEK-invest AS
Kemitek OÜ
Kia Auto AS
Koha OÜ
Koimeks AS
Kontakt Konverentsid OÜ
Kose-Lasnamäe Perearstikeskus OÜ
Krausberg OÜ
Kruui Trükikoja AS
Kvaiteetaken OÜ
Lindrem AS
Lions Club Tallinn/Vanaaia
Loodesüsteem OÜ
Mariine Auto AS
META-EKS SP AS
Männiku Metsataiu OÜ
Nahkur Didar
Narva Elektrivõrk AS
ONOFF Eesti AS

Paimse Mehaanikakoda OÜ
Patronato OÜ
POS Print OÜ
Priit Press ja Liied OÜ
Pärnu Hambapõikiinik AS
Rapia Tarbijate Ühistu
Remedium AS
Riina Guu Apteek
Ronvar OÜ
Saare Kinnisvara OÜ
Saue Auto AS
Steabaat OÜ
Tavor Eiekter OÜ
Tehnopiast AS
Teiora-E AS
T-Farmid OÜ
Tiide Eesti OÜ
TNC-Kitchens OÜ
Traveter OÜ
TSM Projektijuhtimise OÜ
Vain & Partnerid OÜ
Videomat Casino Group AS
Viijandi Sandra OÜ
Viijandi Zonta Kiubi
Vimix AS
Vinge Ehitus OÜ
Vipex AS
Virone Reisibüroo AS
VK Kinnisvarabüroo OÜ
Võhu Vein AS

Keila-Joast on saanud kallis eliitküla

Kalevi omanik Oliver Kruuda ostis Keila-Joa suvilakompleksi kolm aastat tagasi veidi rohkem kui 50 miljoni krooni eest, nüüd on rohkete prominentidega eliitküla väärt pool miljardit.

Loe lk 8-10.

Keila-Joa eliitküla hind kümnekordistunud

Villy Paimets
villy.paimets@aripaev.ee

Kalevi omanik Oliver Kruuda tekitas kolme aasta eest üldist hämmingut, kui pakkus Keila-Joa kruntide eest veidi üle 50 miljoni krooni, praeguseks Keila-Joale tekkinud eliitküla müües teeniks mees kümnekordse vaheltkasu.

Kruuda pakkus avalikul konkursil 33hektarilise maatüki eest 52,7 miljonit krooni ehk 157 krooni ruutmeetri eest. Teisele kohale jäänud Anatoli Kanajev pakkus pea kaks korda vähem, 32 miljonit krooni.

Nüüd, kolm aastat hiljem, on mõned krundid kõnealusel suvilarajoonis müügis 1600- ja 3200krooniste ruutmeetrihindadega ehk, oleks Kruuda veidike ne kannatanud, teeniks ta praegu Keila-Joa müügist ligikaudu pool miljardit krooni puhast!

Sellise üüratu summa kõrval polegi enam oluline, miks Kalev REC (omani- kude Kalev, ehk Kruuda, ja ehitusfirma Skanska EMV) müüs Edgar Savisaarele, Jaan Tootsile, Kristiina Ojulandi elukaaslasele Raimo Käole krundid pea poole odavamalt, kui ta ise pool aastat varem Oliver Kruudale müüs. Kallimalt ostsid krundid ka Kruuda lähemad ja kaugemad äripartnerid Heino Priimägi, Allan Viirma, Tarmo Maasikamäe, Toomas Agurauja Kalevi poolt ning Marko Kaha, Roland Vaikmäe ja Kalev Tõrra Skanska EMV poolt. Lisaks on esimeses ringis ostule pääsenud Elioni juhatuse liige Irina Morozova, mööblikaupmees Gennadi Demahhin, piirivalve lennusalga ülem Allan Oksmann, soojaärimees Riho Sild, Eesti rikkaima te naiste hulka kuuluv Eve Sauemägi ja Sunspordi omanik Helina Schmitd.

Elioni juhatuse liige Irina Morozova müüb praegu mereäärseid krunte hinnaga 3130 krooni ruutmeeter. Kui ta kaks aastat tagasi krundid ostis, seadis ta neile 1,4 miljoni kroonise hüpoteegi, praegu soovib proua kruntide eest kokku 21 740 000 krooni.

Miks Kalev RECI teine omanik Skanska EMV ühtäkki 25 miljoni krooni eest paadist välja astus, kuigi krundid said edukalt müüdud ning dividendidki jäid firmast välja võtmata, Skanska juhatuse esimees Jaanus Otsa kommenteerida ei taha. Otsa ütleb siiski, et projekt oli edukas: "Kokku lepiti tootlus ning see tootlus on saavutatud ja isegi ületatud." Küsimusele, miks ta ise Keila-Joale krunti ei soetanud, vastas Otsa, et see on tema isiklik asi.

Börsiteate kohaselt leppisid pooled kokku, et kui Skanska tahab lahkuda, maksab Kalev talle sõltuvalt lahkumise ajast 20,3 või 22,6 miljonit krooni. Kui aga Kalev tahab, et Skanska lahkuku, maksab Kalev, jällegi ajast sõltuvalt, 23,4 või 27,8 miljonit krooni. Lõpuks lepitigi kokku summas 25,2 miljonit krooni, mis on praeguseks tasutud.

Kruuda telefon jäi eile-üleile tummaks, väidetavalt viibis ta Saksamaal. Samuti ei vastanud mobiiltelefonile kuut krunti omavate ettevõtete omanik Andres Toome.

Kalevi omaniku Oliver Kruuda merest kaugemal asuv maja Keila-Joa suvilakompleksis.

Fotod: Raul Mee

Majandusminister Edgar Savisaarele kuuluv skandaalne suvila Keila-Joa ranna lähistel.

Soojaärimees Riho Sillale kuuluv tellingutes maja.

Advokaat Andres Aaviku juhitava firma suvila.

Keila-Joa täis prominente

► krundid Keila-Joa suvilakompleksis ja kruntide omanikud

- müügis krundid
- omanikku vahetanud krundid

Lohusalu laht

KEILA-JOA OMANIKUD

14. aprillil 2005 krundid omandanud:

- **Oliver Kruuda**, Kalevi suuromanik, 2005. aasta R-Klubi 63. koht 244,43 miljonit
- **OÜ Bigomar Investeeringud**, Kalevi omanik Heino Priimägi, R-Klubi 487. koht, 31,54 miljonit
- **OÜ Global Exim**, Allan Viirma Kalevi õigusteeninduse juht (juhatuses on olnud ka keskerakondlik aselinnapea Kaia Jäppinen)
- **OÜ Harrison Holding**, Ave Horn-Kaha (Kalevi nõukogus on tema abikaasa Marko Kaha)
- **Toomas Agurajuja**, Kalevi tehnoloogiaarenduse projektijuht
- **OÜ Whitelink**, Tarmo Maasikamäe Kalevi finantsdirektor
- **Roland Vaikmäe**, Skanska
- **Kalev Tõrra**, EMV hankeosakonna juhataja 19.10.99
- **Helina Schmidt**, vt Anileh Investeeringud
- **Irina Morozova**, Elioni juhatusel liige, kaks krunti, mõlemad müügis
- **Gennadi Demahhin**, mööbliäriimees, Kamee Mööbel, Hanspert, Balti Mööbel Grupp
- **Allan Oksmann**, piirivalve lennusalga ülem
- **Riho Sild**, endine Eesti Kütuse juht, praegune soojaäriimees: Anne Soojus, Rakvere Soojus, Fortum Tartu, Fortum Termest, mootorisordi- ja turismiklubi Kalev
- **Eve Sauemägi**, Asi Kodupaber omanik

Teised omanikud:

- **Koit Hommik**, Türi ettevõtja, krundi uus omanik Aili Mänd, järgmine krundi omanik Alexander Seldyaev
- **Renata Harak**, KH Energia raamatupidaja, Werolile suure nõude esitanud äriimehe Heino Haraku abikaasa
- **Aleksei Pototski**, 2 krunti, neist üks müügis, Saurix Petroleum, Infast Oili omanik
- **Arnout Dirk Lugtmeijer**, E.O.S.i endine juht
- **Roman Klimentov**, moskvalane, ostis juuli lõpus Ferrari, tema firma OÜ Fandango teenis aga 2004. aastal 11,5miljonilise käibe juures 0,8 miljonit krooni kahjumit. Kauplused Wool & Cotton ja Glenfield ning kinnistu vanalinnas. OÜ Fandango jaotamata kasum ulatus 2004. aasta lõpus siiski 2,7 miljonini ning bilans 35 miljonit kroonini, samas 1,5hektarilisele krundile hüpoteeki seatud pole.
- **perekond Ojasoo**, hulginüügifirma Tridens omanikud
- **Mark Berman**, Fjodor Bermani poeg, BLRT
- **OÜ Marriot**, Raimo Kägu, uued omanikud: Marje Luhalaid ja Andrei Dvorjaninov
- **OÜ USA Toys**, 100% Andrei Dvorjaninov, mööblisalong Luxor, AS First Energy Corp, arendab koos Tarmo Karmaga Harku vallas Merihobu elamurajooni
- **Jüri Ehasalu**, nõukogu esimees ettevõtetes Maaleht, Eesti Post, Silberauto, oli veel hiljaaegu Asi Werol Tehased nõukogu liige, kristlane, ajalehe Eesti Kirik toimetuskolleegiumi liige jne
- **Tarmo Karma**, vt OÜ USA Toys
- **AS Vudink**, Sven Honga (OÜ Redstar Invest kaudu)
- **Väino Kaldoja**, Silberauto omanik, R-Klubi 19. koht, 683,68 miljonit
- **AS Kodupaber**, Eve Sauemägi 100%, krundi uus omanik Raino Paron, advokaat
- **Sulev Pettai**, Hollandi kodanik
- **Toomas Tamm**, OÜ TR Tamme Auto, OÜ Kiviõli Keemiatööstus
- **Evelin Karofelt**, Veeteede Amet
- **Pranas Mickevičius**, Leedu päritolu väetiseäriimees
- **Kopsuhaiguste Uurimise Ühing**, juhatuses Ruth Sepper arst, krunt müügis
- **OÜ Premalist**, esialgne omanik Merko Ehituse tütarfirma E.L.L. Kinnisvara, siis Tõnu Koppel, praegu T.K. Invest, mille omanik on Tõnu Koppel (OÜ Finantskorraldus, jahiselts Diana, Leluselja Jahiselts, OÜ Evision Grupp), krundi uued omanikud ASide G.S.G. ja G.S.G. Metall omanikeringi kuuluv Vassili Galaganov ja Veera Galaganova. Vassili Galaganov oli 67,89 miljoniga mulluse R-Klubi 235.
- **Ronald Vähi**, Tiit Vähi poeg
- **Andrus Pleeš**, endine politseinik, sai kuulsaks, kui sõidutas liikluspolitseis vaneminspektorina töötades toonase siseministeeriumi kantsleri Jaan Tootsi lapsi kooli, Toots pidi seetõttu skandaaliga lahkuma.
- **Jaan Toots**, Asi Worldwide Invest nõukogu esimees
- **OÜ Fixor Holding**, 100% Edgar Savisaar
- **Jari Harry Erik Nurminen**, Soome kodanik
- **OÜ Atto Põrka**, Freemont Consultancy INC. 100% Greystone Manor 25, Sussex, USA, juhatusel liige Irina Batajeva
- **Mare Pork**, psühholoog
- **Aleksei Karuzski**, OÜ Euro-Baltic Shipping Services
- **Aleksander Froš**, vt Vudink
- **OÜ Eri Kinnisvara**, Dmitri Saveljjev 78% ja OÜ Adelmes 22%
- **OÜ Vincere**, Indrek Vanaselja pärijad, R-Klubi 56. koht 250,84 miljonit
- **OÜ Vahimetsa Investeeringud**, Risto Vahimets
- **OÜ King Invest**, Maidu Kaasik
- **Svea Jakooobi**, hambaarst
- **Julia Tamme**, Verekeskuse arst
- **OÜ Euribor**, **OÜ Tradematic**, Andres Toome (ettevõtja Indrek Toome poeg), R-Klubi 41. koht, 344,02 miljonit
- **Jane Öunaste**, Asi Laima Eesti turundusjuht
- **OÜ Hortor Invest**, Vjatšeslav Jessipovič
- **Vjatšeslav Jessipovič**, Asi Mivar, Asi Mivar-Viva omanik
- **OÜ Anileh Invest**, Helina Schmidt (Rätsep), OÜ Sunsport omanik
- **OÜ Roswitha Kinnisvarabüroo**, Callisto S.A (Luksemburg) juhataja advokaat Andres Aavik
- **Piret ja Laur Lubja**, Jalaxi tegevjuht
- **OÜ Lugosta**, Venemaa kodanik Vassili Košelev Äripäeva 2005. aasta rikaste topis 88,38 miljoniga 182. kohal
- **Andrus Öövel**, endine kaitseminister

Allikas: Äripäev

Miljoneid maksev vaade merele Keila-Joa suvilakompleksi mändide vahelt.

Foto: Raul Mee

Lõviosa kruntidest said müüdnud enne kinnistamist

Eelmise aasta 14. aprillil jagati Keila-Joa 33 hektari suurune krunt ametlikult 76 elamumaatükiks, millest 16 said sel päeval Kalevi suuromanik Oliver Kruuda ning tema sõprade-tuttavate ja töökaaslaste omaks.

Villy Paimets
villy.paimets@aripaev.ee

Ka ülejäänud sel päeval Kalevi RECi nimele kinnistatud kruntidest oli enamik juba eellepetega müüdnud. Kokku oli selle päeva seisuga eellepingutega katmata elamumaa tükke vaid 14.

Nn esimesse ringi pääsenud Elioni juhatuse liige Irina Morozova müüb praegu oma mereäärseid krunte kokku pea 22 miljoni krooni eest. "Teeme proovi, vaatame, kas läheb läbi," ütles Morozova müügisolevate kruntide ülikõrge hinna kohta ning selgitas, et ost oli rohkem nostalgias tingitud. "Veetsin lapsepõlves suved sealsamas lähedal talus ja käisin toonaste prominentide lastega mängimas." Müüb proua aga seepärast, et krundid on siiski liiga tihedasti: "Mitte, et ta peaaegu Lasnamäed meenutama hakkab, aga suured majad kerkivad ümberriigi ja see, mis oli kunagi hea, ei ole seda enam."

Aga Kruudat proua Morozova ei tunne. "Ma ei teagi, kuidas ma nende kruntideni jõudsin, keegi vist loobus," meenutab Morozova. Mida ta rahaga peale hakkab, kui krundid soovitud hinnaga, 21,7 miljoni krooniga ehk ligikaudu 20 miljonit krooni ostuhinnast kallimalt maha saaks müüdnud, proua ei tea. "Ausalt,

ma pole sellele mõelnudki," naerab ta vaid.

Esimeses ringis maatüki ostnud ASI Kodupaber omanik Eve Sauemägi väidab, et ei tunnugi Oliver Kruudat ning ei mäleta ka, kust ta kruntide müügist kuulis.

ASI Kodupaber 2005. aasta majandusaasta aruandes on kirjas, et Kodupaber teenis kinnisvarainvesteeringute müügist 833 000 krooni kasumit, Sauemägi nendib, et see summa võib õige olla küll. Ta lisab, et ostis krundi õiglase hinnaga.

Sunspordi omanik Helina Schmidt kinnitab väidet, et esimeses ringis ostsid krundid Kruuda sõbrad-tuttavad: "Jah, olen küll Kruuda sõber." Küsimusele, miks ta on ühe krundi juba maha müüdnud ja uue asemele ostnud, vastab Schmidt: "Aga milleks mulle kaks krunti?"

Schmidti sõnul on ta kruntide praeguste hindadega kursis, kuid üks asi on see, mida küsitakse, teine on see, millega ostetakse. "Küsida võib ju kõike," märgeb Schmidt.

Schmidt müüs enda krundi koos uue pealeehitatud majaga kolme miljoni krooni eest ning alustas nüüd uue maja ehitust. "Kui ma alustasin maja ehitust, siis mõtlesin, et sellest piisab, aga siis läks pere suuremaks ja vaatasin, et ei mahu siia eriti," selgitab Schmidt.

Mere kaldale uhket, ma ei tahaks üldse oma eraelust rääkida," on Toots solvunud. "Jah, ma teen sinna maja ja ma ei plaani seda müüa, mind jätab ükskõikseks, millised need hinnad seal on."

Komandandiga jalutamas

■ "Ega ma ise siia krunti ei ostaks, ma tahaks rohkem privaatsust," nendib Keila-Joa elamurajooni nimetuks jääda soovinud komandant.

Küllastame fotograafia eliitrajooni teisipäeva õhtupoolikul, lootuses, et uutest elanikest on keegigi kodus ning saame ehk temaga jutulegi. Keila-Joa endist valitsuse suvituspaika ümbritseb aed – ühelt poolt kiviaed, teiselt poolt traataed. Lisaks looduslikud piirajad meri ja jõgi.

Tõkkepuu. Võrkaed. Väike jalgvärvakene, mil silt: objekt on videovalve. Pääseme valvuriputkani, sellest möödagi, kuid järgmine jalgvärv järgmises aias on lukus. Valvur, tore mees, helistab komandandile. Jõuame uudistada, et kahe aia vahel on kaks kahekoruselise kolme paraadusega nõukogudeaegset korterelamut, puuriidadki kenasti õuel reas.

Esialgu tõrges, kuid lõpuks muhedaks meheks osutuv komandant räägib, et kuna suvilarajoonis on muinsuskaitsealuseid maju, mida peab igaüks vaadata saama, siis lubab ta meid krundile ning teeb meile väikese ekskursiooni, ise ühtlasi hoolega valvates, et fotograaf ikka ainult muinsuskaitse all olevaid maju pildistaks, uute majade pildistamine on keelatud. Nii jääbki meil pildistamata rannamändide alla kerkiv tootsilikult suurejooneline elamu.

Komandant räägib Savisaare-Kägu juhtumile vihjates, et krundi hinnad võisid mõnele küll odavad tunduda, kuid sellest pole keegi rääkinud, et uued omanikud peavad pärast krundi ostmist veelgi k-

rut kergendama. Peale maja remontimisele või uue ehitamisele kuluva te summade peab iga krundi omanik nii poole miljoni krooni ringis MTÜ-le Meremõisa eraldama, et vett, kanalisatsiooni, tänavavalgustust ja rajoonisiseid sõiduteid saada. Rääkimata sellest, et muinsuskaitsealuste majade korda tegemine ülikalliks läheb.

Samas käib piiratud alal aeg-ajalt koristaja ning talvel lükatakse lumigi teedelt. Viimast küll väga vana ja pole, nendin valdavalt neliveolisi ning keskmisest kõrgemaid (ja loomulikult kallimaid) sõidukeid vaadates.

Jõuame järjega üheni rajooni kahest salaomanikuga krundist. Maja on õnneks muinsuskaitse all, seega pildistada tohib. Maja ees olevad hõbedane Mercedes-Benz ja must Audi S8 aga on nii uued, et muinsusega pole neil mingit pistmist, kui ehk registrimärgid välja arvata – tähed neil on ühe suure turvafirma endise nime esitähed.

Veidike presidentifarsist kõnele- nud viin jutu jälle eliitrajooni peale ning küsin: "Kas sinna pooleteisehektarilistele (Klimenkov, Galaganovid) kruntidele on uued elamurajoonid juba kerkimas?" "Ei sinna ei kerki mingit rajooni," kõlab vastus. "Aga mis siin imestada, ta tahab privaatsust," ütleb komandant mu üllatunud nägu vaadates. "Mina tahaks ka."

Värvast veereb sisse lumivalge Lexus, sama värvi juustega kena tütarlaps roolis... ja keerab hoopis kahekoruseliste kortermajade vahele. Vaat siis.

Villy Paimets

RUUTMEETRI HIND KÕIKUS 100 JA 800 KROONI VAHEL

kr/m ²	
Bigomar Investeeringud	822,17
Hortor Invest	506,99
Harrison Holding	462,62
Roland Vähi	364,82
Jessipovitšid	360,67
Lubjad	360,07
Jane Öunaste	360,70
ERI Kinnisvara	320,63
Euribor	301,88
Vincere	300,03
Vahimetsa Investeeringud	300,00
Premalist	250,10
Marriot (Raimo Kägu)	208,68
Fixor Holding (Edgar Savisaar)	179,40
Jaan Toots	128,21
ERI Kinnisvara	96,25

SUURIM HÜPOTEEK ÜLE 1300 KROONI RUUTMEETRI KOHTA

kr/m ²	
Luhalaiaid ja Dvorjaninov	1356,43
Helina Schmidt	1310,23
perekond Ojasoo	1169,23
Riho Sild	1031,70
Edulink	700,00
Aleksei Pototski	654,83
Premalist	573,83
Kalev Tõrra	434,63
perekond Lubja	432,61
Allan Oksmann	413,75
Aili Mänd	409,09
Oliver Kruuda	341,38
Whitelink	322,37
Harrison Holding	318,48
Gennadi Demahhin	292,13
Roland Vaikmäe	281,55
Aleksei Pototski	269,47
Bigomar Investeeringud	249,71
Jessipovitšid	247,00
Eve Sauemägi	234,32
Global Exim	208,21
Irina Morozova	201,53
Toomas Agurauja	192,50
Univers Invest	171,83

KALEV REC PAKKUS KEILA-JOA EEST KÕIGE ROHKEM

Keila-Joa suvilate kompleksi eest tehtud pakkumised, kr	
Kalev Real Estate Company	52 700 000
Kantauro (Anatoli Kanajev)	32 150 000
Baltin (advokaat Viktor Kaasik)	35 000 000
Paxmod (advokaat Aivar Pihlak)	32 050 111
Merko Ehitus	33 800 000
Tsikaad Konsultatsioonid	26 610 000

- **OÜ Baltin** (praegu OÜ Halimex): pakkumise ajal oli juhatuse Viktor Kaasik ning omanik AS East-West Consulting. Ettevõtte on seotud ka Pärnu mnt 10 maja müügisegadusega
- **OÜ Paxmod**: tegevjuht Aivar Pihlak, omanik Intscon LLC, Delaware USA
- **OÜ Tsikaad Konsultatsioonid**: suuromanik: Knudsens Plantage Holding ApS (esindaja Peter Krøsten Knudsen), viieprotsendilisi osalusi on omanud ka Lea Türk ja Hans Ojamets, kõik kolm on seotud Valgamaal suvilaid tootva firmaga Tenon Holding

Allikas: majandusaasta aruanded, kinnistusraamat, rahandusministerium, äriregister

„Palju suurem saavutus on see, kui keegi lõpetab suurte vaevadega kooli, õpib ameti, loob pere ja saab eluga hakkama

Õpetaja Larissa Espenberg ootab 1. septembril eelvusega.
Foto: Raul Mee

Lähed poodi, sauna, ujulasse, igal pool oled õpetaja

Eile, kui haridusminister Mailis Reps saatis kõnedega Kadrioru lossi lilleaias ära vana kooliaastat ja tervitas uut, jagades valitutele kiidusõnu, sättisid tuhanded õpetajad oma klassides veel viimseid asju paika.

Krista Taim
krista.taim@aripaev.ee

Haridusministeeriumi andmeil on Eesti keskmine õpetaja 44,9aastane naine. 1. septembri, tarkusepäeva puhul otsis Äripäev Kesk-Eestist üht keskmist õpetajat.

“Mõnus tunne on”

Järvamaal asuv Aravete Kesk-kool on oma 300 õpilasega Eesti mõistes täiesti keskmine kool. 1985. aastal Ignar Fjuuki projekti järgi valminud maja on sopiline, täis koridore ja ootamatuid käänakuid. Pastelised seinad ja rohelised taimed aknalaudadel. Majas endas aga lõhn, mille tunnevad ilmeksimatult ära kõik, kes kunagi koolis käinud – segu raamatute trükimustast, seinavärvist ja poonimisvahast ning kindlasti veel midagi.

Uue kooliaasta alguseni on jäänud veel neli päeva ning majas on vaid õpetajad ning koristaja. “Mõnus tunne on,” õhkab tumeda poisipea ja päe-

vitunud jumega suviselt roosakas pükskostüümis 21aastase pedagoogistatäna Larissa Espenberg. Selles koolis on ta juba 14 aastat õpetanud vene ja inglise keelt ning olnud klassijuhatajaks.

“Väike hirm võib ju õpetaja ees olla”

Humoorikas ja kahe jalaga maa peal seisev maakooli õpetajana ei tunne, et oleks elus valesid valikuid teinud. Ta ei vaata igatsevalt pealinna poole ega tunne, et elu maal oleks mõttetu. Vastupidi – õpetaja on maal sama tähtis ja austatud kui tohter. Pidevalt kogukonna pilkude all, ei saa küll lubada lõõgastumist kohalikus pubis, kuid aukartus äratub amet veel neiski, kes juba ammu kooli lõpetanud.

“Lähed poodi, sauna, ujulasse, igal pool oled õpetaja. On olnud olukordi, kus mõnes pubis kohtun endise õpilasega, kes ammu kooli lõpetanud ja siis see klaas alkoholiga käib sellise kiirusega selja taha... Aga ega see paha ole. Väike hirm võib ju õpetaja ees olla,” naeratab Espenberg.

Tema enda kaks last pole küll õpetaja elukutset valinud, tütar õpib Tartu Ülikoolis suhetekorraldust, poeg Tallinna Tehnikaülikoolis.

“Peab olema hea närv”

Enda valikutest rääkides tunnistab Larissa, et algul plaanis ta arstiks saada, kuid peljates

liig suurt vastutust, otsustas vene filoloogias kasuks. Ja sai ikkagi suure vastutuse – õpetaja kutse. Seitse aastat Paide 3. Keskkoolis töötanud ja seejärel Aravetele tulnud naine ütleb, et valik oli õige. Miks aga praegu noored justkui õpetaja ametit mikski ei pea, sellel võib tema hinnangul olla mitu põhjust.

“Mitte ainult raha, vaid ka keskkond, kuhu noor õpetaja satub, tööga seotud vastutus ja hirm,” sõnab ta. “Peab olema hea närv, et saada hakkama 30 pingsalt jälgiva silmapaariga, kes iga su liigutuse ja veidrise fikseerib. Ka peavad varusukkpüksid olema alati sahtlis valmis, kui juhtub silm jooksuma.”

“Mul on aega tegelda iseendaga”

Larissa Espenberg pole nõus, et ta võiks olla nn keskmine õpetaja, kuna ta ei vasta stereotüübile.

“Stereotüübi järgi on õpetaja millegipärast lohakas, pesemata juustega või selline käest lastud naisterahvas. Olen enast jälginud, et ei muutuks selliseks, kes sünnipäevadel kamaandab ning istekohti jagab,” selgitab ta. Võib-olla just sellepärast ongi tema käest küsitud, miks pagana päralt, tema, kahe kõrgharidusega filoloog, töötab koolis, aga mitte kuskil tähtsa ja tasuva töö peal. Põhjus on lihtne.

“Need mõni tuhat krooni pole olnud stiimuliks, miks

peaksin midagi muud tegema või siis suve ohverdama. Pealegi lõpeb tavaliselt minu tööpäev kell kolm ja mul on aega tegeleda iseendaga ja oma hobidega, kui lapsed väikesed olid, siis nendega. Ja kui abikaasa ei tööta õpetajana, võib seda luksust lubada, et teenin vähem,” põhjendab ta. Larissa abikaasal on Aravetel väike autoteenindus.

“Raha üksi õnne ei too”

Vanemõpetajana ulatub Larissa sissetulek kuus 7500 kroonini. “Ajakirjanduses on küll jäänud mulje, justkui õpetajad muud ei teeks, kui ainult virisevad väikese palga üle. See on vale. Ma ei mäleta, millal viimati kolleegidega palgast rääkisime,” sõnab Larissa. Ja kinnitab: “Raha üksi õnne ei too.”

“Olen käinud palju maailmas ringi ja mõelnud õnne valemil ja edukuse üle. See peab olema enda jaoks paika pandud ja peab olema kahe kõrva vahel, mida ma elult tahan,” räägib ta mõtlikult.

“Elu ei lähe maalt kuidagi mööda”

Kuna kool on väike ühiskonna mudel, näeb seal kõike ja puutub kokku erinevate röömude ja muredega.

“Minu jaoks pole edukas ainult see, kes lõpetab kooli ja läheb panganduse tööle. Palju suurem saavutus on see, kui keegi lõpetab suurte vaevadega kooli, õpib ameti, loob pere

„Olen enast jälginud, et ei muutuks selliseks, kes sünnipäevadel kamaandab.“

ja saab eluga hakkama,” arutleb Larissa. Ka ei tunne ta, justkui peaks mööda karjääriredelit kuhugi ronima – ei õppealajuhataja ega direktori koht pole see, mida Larissa nimetaks karjääriks. Talle ei sobi läänelik edukultus ja lõputu võidujooks.

Tõsi ta on, et maal kulgeb aeg teisiti ja elutempo on rahulik, keskkond turvalisem. See teeb ka inimesed rahulikumaks, õnnelikumaks.

“Ma ei tea, kas ma kuskil mujal saaksin aias hommikul hommikumantlis rahulikult kohvi juua. Kui meil sõbrad külla tulevad, siis nad imestavad, et teil on nii vaikne,” räägib õpetaja. Ka pole asula vahel autojuhte, kes jalakäiad poriga täis pritsivad.

“Ja pea igasse suuremasse linnas sõidab tunniga kohale. Nii et elu ei lähe maalt kuidagi mööda. Ja halli keskmist õpetajat pole tegelikult olemas,” teab õpetaja Espenberg.

Koolilapsi aina vähem

■ Tänavu läheb kooli 10 000 last vähem kui mullu.

2006/2007 õppeaastal läheb kooli 165 000 õppurit, 12 000-le on see esimene koolipäev. Võrreldes eelmise aastaga jääb koolides tühjak 10 000 kohta – just nii palju väheneb õpilaste arv. Tegevuse lõpetab sel aastal 4 algkooli ja üks põhikool.

Äripäev

Viie aastaga läks 15% õpetajatest

■ Võrreldes viie aasta taguse ajaga töötab Eesti koolised õpetajaid 15% võrra vähem.

Täna astub koolides üle Eesti laste ette 15 800 õpetajat, neist 2400 on meesõpetajad. Õpetaja keskmine vanus on 44,9 aastat.

Haridusministeeriumi andmetel on õpetaja üldtööaja pikkuseks 35 tundi nädalas. Arvestades intensiivse ja keskmisest suurema töökoormusega õppeaasta keskel, on õpetaja puhkuse pikkuseks 56 päeva.

Õpetaja palk sõltub tema ametijärgust ja lisaülesannetest. Nooremõpetaja, kes tegutseb ka klassijuhatajana, teenib keskmiselt 8000 krooni bruto. Äripäev

Isepäine kantsler Kallas

Põhimõttekindlus ja isepäisus maksavad Jaan Kallasele uue kooliaasta alguses ilmselt haridus- ja teadusministeeriumi kantsleri koha. "Olen viiekümneaastane mees ja mina oma põhimõtteid ei muuda," raiub ettevõtlusest riigiametisse suundunud Kallas.

A Väinu Rozental
vainu.rozentala@aripaev.ee

Eile oleks valitsus pidanud arutama Kallase vabastamist, kuid dokumendid ei jõudnud õigel ajal valmis. Kaks ja pool aastat kantsleri ametit pidanud parteitu Kallase ja keskerakondlasest haridusminister Mailis Repsi vahel on pinged särisenud juba ligi aasta. Ühelt poolt süüdistused tööga mitte hakkama saamises, teiselt poolt vihjed ametkonna sundpolitiseerimisele.

Soov olla 17 aastat kantsler

Kohtun Jaan Kallasega ühes Tartu pubis. Väliselt paistab ta rahulik, kuid tema sisemuses võib tajuda teatud ärevust. "Kui minust tahetakse lahiti saada, siis öeldagu, et Jaan Kallas on vastik inimene, aga ärge mustaku mu kolleegi, et too või teine on oma tööd halvasti teinud. Ma ei luba seda."

See on ka ainus kord jutuajamise jooksul, mil Kallas silmnähtavalt ärritub.

Kallase sõnul tahaks ta olla kantsler vähemalt sama kaua kui ta oli Tartu kaubamaja direktor ehk 17 aastat. "Otsustest tegelike viljadeni võtab kaua aega," põhjendab ta. "Kui ettevõtet juhtides arendad tooteid ja teenuseid, siis avalikus teenistuses on aktivaks riigi heaolu." Kallas tunnistab, et ta ei tea, mida ta tegema hakkab, kui peab kantslerikohalt lahkuma. "Olen sundinud end sellele mitte mõtlema," lisab ta.

Ei ole hea alluv

Kümnekond inimest, kellelt Jaan Kallase kohta pärin, kasutavad tema iseloomustamisel omadussõnu nagu tark, humoorikas, isepäine, missiooni-tundega, aus. "Ta pole tuulelipp, tal on põhimõtted, millest alati kinni peab," räägib sõber, Falck Eesti juhatuse esimees Peeter Tohver.

Põlva maavanem Urmas Klaas, kes enne maavanemaks saamist samuti haridusministeeriumis leiba teenis, ütleb, et Kallas on tugev isiksus. "Temaga peab töötama partnerluse printsiibil. Kallas ei ole hea alluv, sest ta on mentori tüüpi inimene."

Võtmesõna on "inimene"

Tallinnas sündinud ja koolis käinud Jaan Kallas palus end Tallinna Polütehnilise Insti-

tuudi viimasel kursusel Tartuse suunata, sest tema armastus ja tulevane abikaasa Kadri õppis veel Tartu Ülikoolis. Nii sai pealinna poisist tartlane. Kallase esimeseks ülesandeks oli kapitaalremonti läinud Tervase restorani käimallükkamine. Lisaks remondi- ja varustusprobleemidele organiseeris ta koos ühe kolleegiga kelnerite kooli.

"Õhtul õppisin ise kelnerinõkse ja järgmisel päeval õpetasin neid teistele," meenutab Kallas muigamisi.

Kõikides oma ametites, nii Tervases, Tartu kaubamajas, Sangaris kui ka haridusministeeriumis, on Kallas pidanud kõige olulisemaks inimeste valimist. "Keskendu inimeste valimisele ja lase neil segamatult oma tööd teha," kuulutab ta oma juhikreedot.

Kokkuhoidev pere

On kuidagi nii kujunenud, et Jaan Kallas on eluaeg olnud palgatöötaja. Parim võimalus eraarisse minekuks oli 1997. aastal, kui Tartu kaubamaja ühines Tallinna kaubamajaga ning Kallas müüs maha oma 20protsendilise osaluse Tartu kaubamajas. "Paraku suri just siis minu naine ajukasvajas ning ma ei sõandanud pere kõrvalt äririski võtta," sõnab Kallas.

Lesestunud Jaan kasvatab kahte poega, kellest noorem, Joosep, on raske vaimse puu-

„Õhtul õppisin ise kelnerinõkse ja järgmisel päeval õpetasin neid teistele.

Jaan Kallas

dega. Paljuski tänu Joosepile on Jaan Kallasele saanud puuetega inimeste eestkostja, tema eestvedamisel on rajatud Põlvamaale vaimupuuetega inimestele mõeldud Maarja küla. See tegu tõi Jaan Kallasele 2003. aastal aasta isa tiitli.

Jaani vanema poja Jaanuse sõnul on neil äärmiselt kokkuhoidev pere. "Tänu sellele oleme üle saanud meie peret tabanud saatuselöökidest," räägib Eesti Põllumajandusülikooli ehituseriala üliõpilane.

Jaan Kallase sõnul on talle palju abiks olnud tema ema Aino, kes üheksa aastat tagasi Tallinnast Tartusse kolis. "Mul on ka kuldaväärt sõbranna," poetab Kallas ja lisab, et tundes Tartu kaubamaja osakonnajuhataja Virve vastu tekki- sid tal tükk aega pärast abikaasa surma. "Olen veevalaja, see tähendab loomult truu nii elus kui ka töös."

Kallas tõi "Daamide õnne" teatrisse

■ Jaan Kallase juhitud Tartu kaubamaja on Eesti teatrilukku läinud sellega, et tellis ja maksis 90ndate keskel kinni Vanemuises lavastatud ja terve hooaja edukalt mängitud etenduse "Daamide õnn."

Kallase sõnul on kaubamaja ja naiste omavahelistest suhetest pajatav "Daamide õnn" tema lemmikraamat, mida ta on lugenud vähemalt kakskümmend korda.

"Ma olen saanud sellest suurepärasest raamatust kuhjaga ideid," sõnab Kallas. "Näiteks mit-

meid turundusnippe või seda, kuidas kaupa vaa- teakendele paigutada."

Kallas on Vanemuise näitlejatega olnud töösuhetes juba alates Tervase ajast, kui restoranis tegutsenud varietees hoidsid rahva meeleolu üleval Tõnu Kilgas, Liina Orlova, Hannes Kaljujärvi ja balletitüdrukud.

Tänavu sügisel, isadepäeval, annavad aga Eesti teatrite laulvad näitlejad heategevuskontserdi Maarja küla toetuseks juba viiendat korda.

Väinu Rozental

Väikese Jaani suur mure

■ Vaimse puudega poega kasvatab Jaan Kallas peab oma elutööks Põlvamaale rajatud Maarja küla, kus praegu elab ja töötab 18 täiskasvanuks saanud kasvandikku. Alljärgnev lugu on üles kirjutatud Maarja küla juhataja Ly Mikheimi jutu põhjal.

Pärnu lastekodust Maarja külla kolinud väike Jaan kardab pimedust ja pelgab õhtul majast väljuda. Ta küsib suure Jaani (Jaan Kallase) käest, miks külas tänavavalgustust pole, nagu on Pärnu linnas. Suur Jaan: "Enne peab projekt valmis olema, siis saab ka valgustuse."

Väike Jaan võtab sõnasabast kinni ning is-

tub pikki õhtuid usinalt laua taga, pliats-paber ees. Ühel päeval, kui suur Jaan jälle Maarja külas käimas on, veab väike Jaan nimekaimu oma tuppa. Tuba on täis kümneid joonistusi, mis kujutavad erinevas suuruses ja kõrguses tänavalampe. Suur Jaan on sõnatu. Veidi kogununa tunnustab ta väikese Jaani tohutut tööd ja ütleb, et nüüd tuleb hakata raha otsima. Väike Jaan on valmis kohe otsima minema. Tema hartsart vaibub pärast suure Jaani selgitust, et raha kogumine võtab palju aega. "Kümme aastat," vastab suur Jaan väikese Jaani küsimusele, kui palju on palju

Väinu Rozental

„Temaga peab töötama partnerluse printsiibil. Kallas ei ole hea alluv, sest ta on mentori tüüpi inimene.

Urmas Klaas, Põlva maavanem

„Keskendu inimeste valimisele ja lase neil segamatult oma tööd teha.

Jaan Kallas

Arvamusi Kallase kohta

See, et meil on mitmes tööküsimuses erimeelsusi, ei tähenda, et me poleks võimelised isiklikul tasandil hästi läbi saama.

Usun, et tema huumor on nii mõnelgi hetkel suutnud langeva moraali taas üles viia. Oma eeskuju ja teadmistega on ta suutnud pöörata meie kõigi tähelepanu hariduslike erivajaduste-

Mailis Reps
haridus- ja teadusminister

ga lastele, huvitada kutsehariidusest, pöörata tähelepanu meie põhjanaabrite saavutustele innovatsiooni alal.

Tunnen Jaani aastaid tänu ühisele tööle ratsaspordi liidu juhatuses. Kui Jaan lahkus Sangarist, kutsusin ta Kalevisse mõttega ära kasutada tema kui vanema ja kogenuma inimese vaadet elule. Eriti on mul meelde jäänud tema soovitus: enne iga asja, mis sa teha kavatsed, mõtle, mis kasu see Kaleville toob.

Nüüd kasutaksin talle nõu andes tema enda sõnu: Jaan,

Oliver Kruuda
sõber, ASi Kalevi põhioomanik

enne iga väljaitlemist mõtle, kui teravalt sa ütled.

Mul oli Jaanist palju tuge mullu augustis, kui ma küsisin, kuidas tema oma eluga pärast abikaasa surma hakkama sai.

Hindan Kallase võimet kujundada meie kõigi mõtlemist ja suhtumist endast nõrgematesse. Kallas on sügava missioonitundega inimene, kelle eestvõttel on rajatud Põlvamaale täiesti uus Maarja küla.

Kui paljudes kohtades Eestimaal tähistab bussipeatus justkui mälestusmärki hääbuvale külale, siis meie asfalteerisime Põlvamaal Taevaskojalt

Urmas Klaas
Põlva maavanem

Kiidjärvele suunduva autotee ning asutasime sinna Maarja küla bussipeatuse. Sest Maarja küla elanike arv ju üha kasvab.

Jaan Kallase isepäisus sobiks iseloomustama müütilist Tartu vaimu. Jaanist sai pärast Tartu ja Tallinna kaubamaja ühendamist Tallinna Kaubamaja nõukogu liige. Ta mõtles täiesti teistmoodi, kaitstes igal võimalikul juhul Tartu kaubamajas ette võetud eesrindlikke uuendusi. Ta tõi justkui Tallinna Kaubamaja heasse assortii-

Peeter Tohver
sõber, ASi Falck Eesti juhatuse esimees

karpi uue ja huvitava maitseelamusega kommi.

Pean Jaan Kallast väga tugevaks kaubandusspetsialistiks.

Tunnen Jaani alates 2. klassist, kui sattusime ühte pinki istuma. Jaan on suure südamega, aus ja kohusetundlik inimene, kellele on olulised lähedased inimesed, riik ja ühiskond. Samas on tal väga hea huumorisoon.

Avo Anton
lapsepõlvesõber, ASi Muuga Betoonelementi juhataja

Jaan Kallas

Sündinud 18.02.1956 Tallinnas

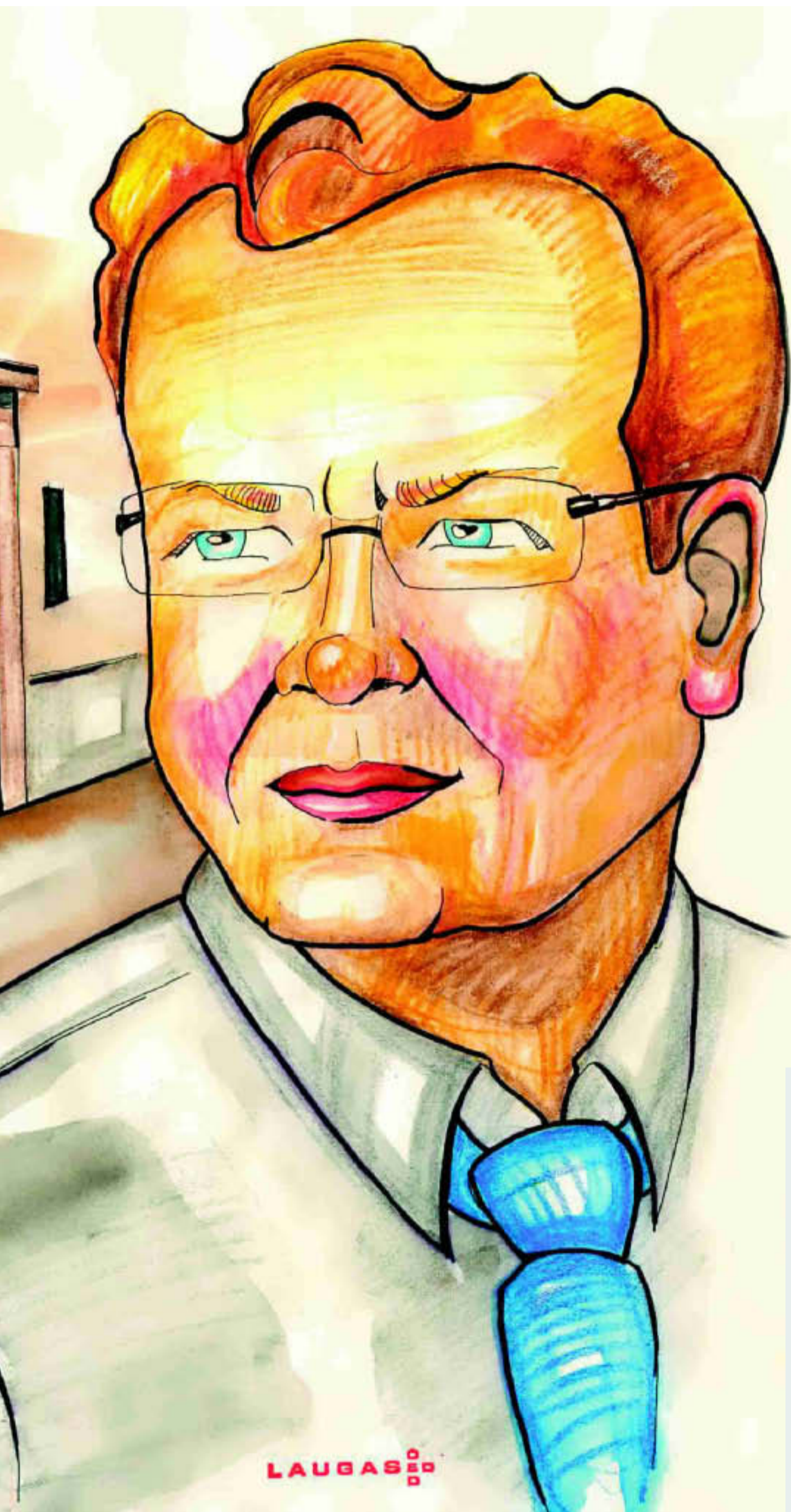
Haridus

1962–1974 Tallinna 20. Keskkool
1974–1979 Tallinna Polütehniline Instituut (toitlustamise tehnoloogia)

Töökogemus

1979–1983 Tartu Tarbijate Kooperatiivi restoran Tarvas juhataja
1983–2000 Tartu Kaubamaja direktor
2000–2002 ASi Sangar juhatuse esimees
2002 ASi Tallinna Kaubamaja nõukogu liige
2002–2003 ASi Kalevi juhtkonna mentor
05.01.2004– haridus- ja teadusministeeriumi kantsler

- lesk, peres kaks poega
- pälvinud aasta isa tiitli (2003)
- Põlvamaale puuetega laste Maarja küla rajamise initsiaator
- Tartu Lastefondi juhatuse liige
- Eesti Ratsaspordi liidu juhatuse liige
- Tartu Toome Rotary klubi liige
- Kaitseväge Ühendatud Õppeasutuse nõunike kogu liige
- Sisekaitse Akadeemia nõunike kogu liige
- valdab eesti, vene, soome ja inglise keelt

Toomas läks Leedu turule

Augustis ostis Toomas oma aktsiaporfelli aastaid kõrvalt jälgitud TEO (Leedu Telekom) aktsiaid ja võttis kommirahaga osa ka Tallinki uuest aktsiaemissioonist.

A Raivo Sormunen
raivo.sormunen@aripaev.ee

22. augustil ostis Toomas 15000 TEO aktsiat hinnaga 2,15 litti tükk. Leedu fikseeritud sideoperaator jäi talle silma tegelikult juba 2003. aasta alguses, mil ta ka telekomifirma oma investeerimisrubriigis ära mainis. Paraku jäi toona 0,9 liti tasemel liikunud aktsia ostmata.

Kuid ega praegugi ei tundu aktsia investor Toomase jaoks kallis. Talle imponeerib telekomifirma stabiliseerunud käibe kasv, väga hea EBITDA (tegevuskasum enne põhivara kulumit) kasumlikkus ning amortisatsioonikulude vähenemine, mis lubab lõpuks näidata ka suuremat puhaskasumit. See aitab loodetavasti tõsta normaalsele tasemele ka omakapitali tootlust. Need on aga asjad, mis jäävad investoreile esmajoones silma.

Lisaks sellele on aktsia pikaajaline liikumisgraafik

selline, mis lubab tõusu ja telekomifirma pakub praegusel hinnatasemel tugevat 7,4protsendist dividenditootlust.

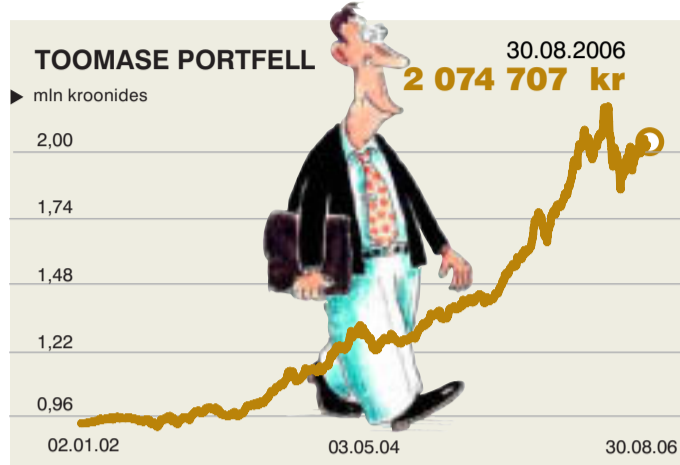
TEO atraktiivsust tõstab mõningal määral ka võimalus, et TeliaSonera võib ettevõtte kunagi ära osta. 1998. aastal, kui TeliaSonera kuuluv Amber Teleholding Leedu Telekomis enamusaluse ostis, maksis ta aktsia eest umbes 3,3 litti.

Eesti Telekomist ostupakkumiste osas on TeliaSonera olnud küll kitski, kuid seetõttu on kohalik telekomifirma ka endiselt börsil. Arvata võib, et ka TEO olemasolevad aktsionärid on nõus aktsepteerima praegusest turuhinnast vaid märksa kõrgemat pakkumishinda.

TEO tulude vedajana näeb Toomas internetitulu kasvu ja miks mitte mõne aasta pärast ka digiTVd.

25. augustil märkis Toomas oma 90 Tallinki märkimisõiguse eest Tallinki aktsiaid.

Kuna Toomasel on Tallinki aktsiaid kõigest mõnekümne tuhande krooni eest, jõudis tal ettevõtte koos oma märkimisõigustega juba ära ununed. Kuna üks töökaaslane tuletas talle seda meelde, ei jäänud tal muud üle, kui aktsiaemissioonist osa võtta. Märkimissumma oli tühine, ulatudes koos pangatasudega 5000 kroonini.

Toomas on Äripäeva väljamõeldud tegelane, kelle käsutus on miljon krooni reaalselt raha, mida hakati alates 2002. aasta algusest Äripäeva börsitoimetuses investeerima aktsiaturgudele.

Tallink on üks firma, mis ei käi eriti kokku Toomase investeerimisühendustega. Laevanduskoncerni aktsiaid ostis ta eelkõige seepärast, et saada aktsiate esmaemissioonist (IPO) kogemus kätte. Paraku on kogemus olnud negatiivne.

Toomas arutles, et kuna Tallinki investering on väike, siis võib ju veidi veel riskida. Pärast Silja ja Superfasti laevade ostu muutub ettevõtte kordades praegusest suuremaks ja investorite silmis ehk ka atraktiivsemaks. Turu haaramine lubab Tallinkil ehk ka paremini hindu dikteerida, kulusid kokku hoida ja võibolla ka kasumit tõsta.

Investeerimisportfell

päeva lõpu seisuga

	kogus	osakaal	soetushind	turuhind	turväärtus	muutus
--	-------	---------	------------	----------	------------	--------

investeerimata

• raha arvelduskontol5,9% 123 238 123 238..... –

investeringud

lühiajalised:

• raha tähtajalisel kontol 18,3% 380 000 380 000..... –

aktsiaporfelli

• Tulikivi	6000	16,7%	16,296	57,579	345 477	274 699
• Baltika	1400	13,7%	58,428	203,093	284 330	202 531
• Rakentajain Konevuokr.	1280	13,0%	79,664	210,603	269 572	167 602
• Apache	200	7,7%	675,806	802,840	160 568	25 407
• TEO (Leedu Telekom)	15000	7,1%	9,780	9,788	146 823	126
• OTP Bank	400	7,0%	433,992	361,902	144 761	-28 836
• Southern Copper	100	5,3%	936,256	1094,915	109 491	15 866
• LASCO	3500	3,7%	17,638	22,705	79 469	17 737
• Tallink	538	1,5%	78,086	57,579	30 978	-11 032

kokku.....100,0% 2 074 707

kogus – soetatud väärtpaberite arv; soetushind – soetatud väärtpaberite keskmine hind koos soetamiskuludega
turuhind – väärtpaberite turuhind; turuväärtus – soetatud väärtpaberite turuhind
kulud – kõik kulud, v.a väärtpaberite soetamiskulud

Rakentajain Konevuokraamo OY

olulised näitajad, mln eurodes

	2006 I pa*	2005	2004	2003
müügi käive	180,34	76,98	71,44	58,73
puhaskasum	13,67	11,93	9,23	8,02
kasum aktsia kohta (EUR)	0,52	0,81	0,63	0,56
dividendid aktsia kohta (EUR)		0,25	0,25	0,5+0,3
bilansimaht	742,92	120,73	101,91	86,21
kohustused	484,42	66,60	56,54	33,41
omakapital	260,50	54,13	45,37	52,80

*sisaldab Cramo Holding tulemusi

Baltika

olulised näitajad, mln kroonides

	2006 I pa	2005	2004	2003
müügi käive	390,2	680,9	581,9	497,0
puhaskasum	36,0	66,7	15,0	-67,3
kasum aktsia kohta (kr)	6,11	12,62	3,01	-12,30
dividendid aktsia kohta (kr)		0,75		
bilansimaht	480,9	377,1	317,2	329,4
kohustused	234,6	169,2	175,7	214,2
omakapital	246,3	207,9	141,5	115,2

Tulikivi

olulised näitajad, mln eurodes

	2006 I pa	2005	2004	2003
müügi käive	37,20	58,60	55,30	53,60
puhaskasum	2,40	4,40	4,30	3,00
kasum aktsia kohta (EUR)	0,07	0,12	0,12	0,085
dividendid aktsia kohta (EUR)		0,07	0,058	0,128
bilansimaht	61,90	40,60	42,50	47,10
kohustused	34,50	20,10	22,50	22,70
omakapital	27,40	25,50	20,00	24,40

TEO LT

olulised näitajad, mln littedes

	2006 I pa	2005	2004	2003
müügi käive	362	733	723	810
puhaskasum	65	84	34	-35
kasum aktsia kohta (LTL)	0,08	0,11	0,04	-0,05
dividendid aktsia kohta (LTL)		0,16	0,13	0,06
bilansimaht	1172	1258	1280	1542
kohustused	128	152	155	403
omakapital	1044	1106	1125	1139

kuusündmus

PTA aktsia hinnale laoti kuuga juurde ligi kaks kolmandikku

PTA (endise nimega Klementi) aktsia ja aktsionäride jaoks moodus eelmisel kuu ülimalt hästi. Rõivatootja ja jaemüüja väärtpaberile tuli kuuga otsa ligi 65%.

Kuu avas PTA heade teise kvartali majandustulemuste avaldamisega. Firma käive kasvas tänu Läti turule kvartaliga 16% ja möödunud aasta nulltulem asendati viimases kvartalis 2,6 miljoni kroonise kasumiga. Lisaks lubati aasta

↑
54,14
krooni
64,8%

lõpus avada Leedus esimesed poed ja prognoositi teiseks poolaastaks nii jae- kui ka hulgi müügi kasvu.

Kuu lõpus teatas PTA aga täielikult muutumisest. Firma koncerni hakkavad varsti kuuluma Läti naistepesu tootja Lauma, Valgevene pesutootja Milavitsa ning Vene pesupoodide operaator Linret. See tõstab ettevõtte aastakäibe üle miljardi krooniseks.

Raivo Sormunen

aktsiamäng

12/2006

KOKKUVÕTE

▶ Äripäeva aktsiamängu 9/2006 vahekokkuvõtte

parimad portfelliid

30. augusti seisuga portfelli muutus protsentides

Lembit Kuusalu 13,947
Virge Laht 11,476
Helmut Kurvits 11,103

Tiit Käbin 10,894
Enno Hanimägi 10,580
Gunnar Tiik 10,381
Gunnar Tiik 10,381
Mart Ruumet 10,193
Hendrik Koppel 9,647
Meelis Sihver 9,361

võitja portfelli:
• Outokumpu25%
• Stora Enso25%
• UPM Kymmene25%
• Swedbank25%

Võitnud portfelli omanikku premeeritakse rahasummaga, mis moodustab 30% juurde kasvanud väärtusest kroonides. Järgmised kaks portfelli saavad auhinna kasuliku raamatud.

Aktsiamäng 12/2006

Alcoa
Amazon.com
Apple Computer
Caterpillar
Chevron
Cisco Systems
Citigroup
Coca-Cola
DaimlerChrysler
Dell
DuPont
eBay
Exxon Mobil
FedEx
Ford Motor
General Electric
General Motors
Google
Hewlett-Packard
Intel
Johnsson & Johnsson
McDonalds
Merck
Microsoft
PepsiCo
Starbucks
Wal-Mart Stores
Walt Disney
Yahoo!

nimi

address

telefon

e-post

Kupong saatke hiljemalt
3. septembriks
adressil:
Äripäev
Börsitoimetuse
Pärnu mnt 105
19049 Tallinn

LÕIKA VÄLJA JA SAADA TEELE

Kalev teenis veidi üle miljoni krooni kasumit

Lauri Matsulevitš
lauri.matsulevits@aripaev.ee

Kondiitritootja ja kinnisvaraarendaja Kalev teenis juunis lõppenud majandusaastal 1,15 miljonit krooni kasumit.

Eelmisel aastal sai Kalev 41 miljonit krooni kahjumit. Kalevi käive kasvas 5,6%, 890 miljoni kroonini.

Endiselt on kõige kasumlikum üksus kinnisvaraga tegelev Kalev Real Estate Company, mille kasum oli 127,5 miljonit krooni.

Kontserni kasum oleks võinud olla veel suurem, kui Kalev oleks suutnud enampakkumisel müüa Tallinnas Tervise 5 asuva krundi, mille alghind oli 165 miljonit krooni. Ühtegi tingimustele sobivat pakkumist aga ei laekunud ja Kalev REC jätkab ise krundi arendamist, kuht planeeritakse 45 000 ruutmeetrit korteripinda.

Samuti alustati esimest arendusprojekti väljaspool Eestit, milleks on tütaretevõtja Stude REC arendatav 6500 m² suurune korterelamu Bulgaaria pealinnas Sofias.

Kalevi grupi kondiitri- ja

piimatoodete mahuline kogumüük ulatus 24 300 tonnini, jäädes eelmise aastaga võrreldes samale tasemele.

Müüdnud toodangust realiseeriti 49% koduturul ja 51% eksporditurgudel. Kondiitritoodete kogumüügist moodustas 85% müük koduturul ning 15% ekspordit.

Kalevi mahuline turuosa on Eesti kondiitriturul 42%.

Põhiosa ekspordist – 50% – läheb Venemaale. Järgneb Läti 34 protsendiga.

Firma sõnul mõjutasid majandustulemusi ja puhaskasumi kasvu tootmisesfektiivsuse kasv, tooteportfelli optimeerimine, kondiitritoodete müügiimahu kiire kasv koduturul, soodne kinnisvaraturg ning edukad kinnisvaraprojektid.

sõnumid

Mandatum: Nokia toodete konkurentsivõime väheneb

Soome investeerimispank Mandatum leiab, et Nokia telefonide konkurentsivõime väheneb, ning on alandanud aktsiale antud soovitus "vähenda" peale.

"Usume, et Nokia telefonide tooteportfell kaotab konkurentsivõimet, ning oleme vähendanud märgatavalt Nokia 2007. ja 2008. aasta turuosa prognoose," seisab kommentaar.

Mandatumi peamine mure on Nokia hilinemine õhukeste mobiiltelefonide turule. See võimaldab võita turuosa Motorolal, kes on juba ammu selliste telefonidega kohal. Isegi kui Nokia toob sel aastal turule veel 25 uut mudelit, ei ole nende hulgas tõenäoliselt õhukesed telefonid.

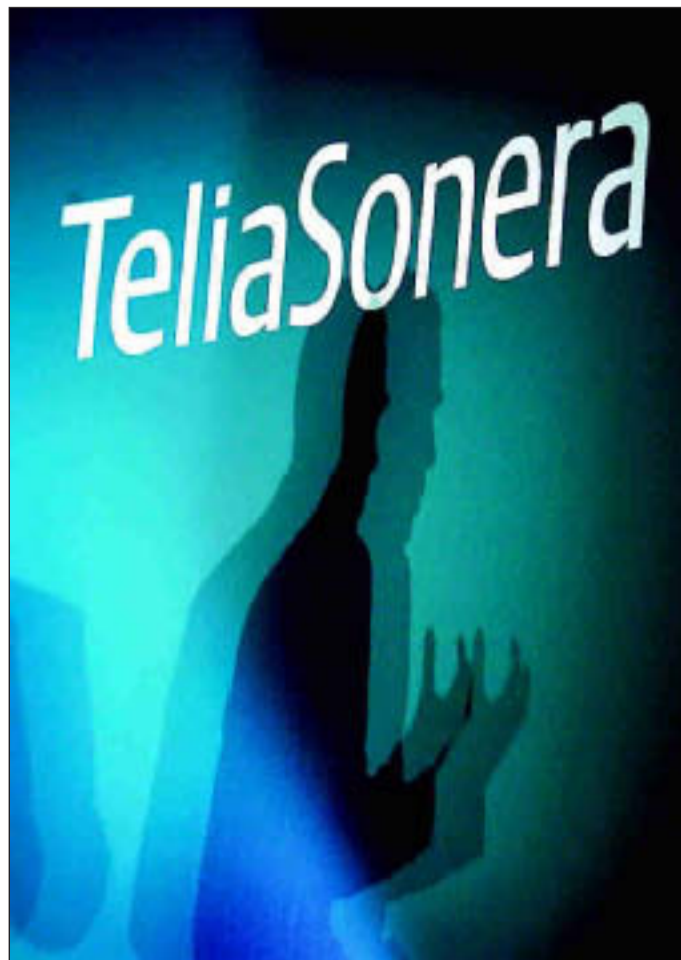
Ka investorite ootused, et Nokia hoiab 2007.–2008. aastal 35% turuosa, on liiga optimistlikud. 2008. aastaks oodatakse Nokia turuosa kukkumist 32,3 protsendini.

Samuti ei anna hiljuti aset leidnud Nokia Networks'i ühinemine Siemensi võrguseadmete üksusega efekti enne 2009. aastat.

Mandatumi hinnasihit Nokia aktsiale on 16 eurot. Aktsia maksis eile hommikul Helsingi börsil 16,26 eurot. **Äripäev**

investori kalender

E 4. september	Banca Intesa – majandustulemused
K 6. september	Bertelsmann – majandustulemused Credit Agricole – majandustulemused
N 7. september	Suez – majandustulemused National Semiconductor – majandustulemused Quiksilver – majandustulemused

Ülevõtmispekulatsioon tõi Teliasonera aktsiale elu sisse

Eesti Telekomi suur-omaniku Teliasonera aktsia tõusis ülevõtmispekulatsiooni peale eile õhtuks üle 5 protsendi, 45,2 Rootsi kroonile.

Sirje Rank
sirje.rank@aripaev.ee

Enne eilset oli Teliasonera aktsia aasta algusest kerkinud vaid 0,7%. Aktsia pani liikuma Rootsi majanduslehe Dagens Industri eilne artikkel, kus kirjutati, et Teliasonera on sihikule võtnud Rootsi investor Christer Gardell, kelle riskikapitalifondi Cevian Capital ahvatleb Teliasonera ülitugev bilans, hajali struktuur ja madal hind. Lehe andmeil on Cevian ja mõned sellega liitunud fondid omandanud juba mõnepro-

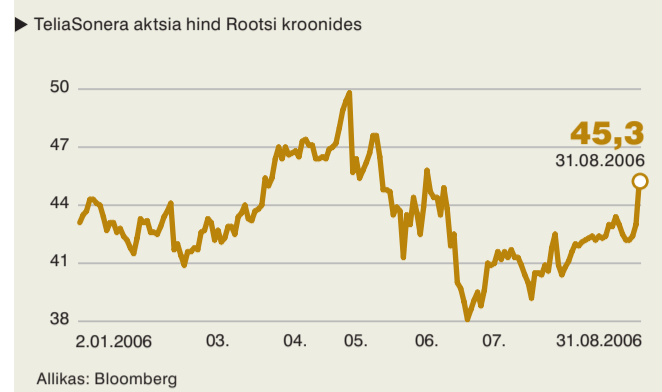
sendilise osa Teliasonera kapitalist ja häälest.

Teiste riskikapitalifirmade toel on Cevian sundinud mitut firmat varasemat kurssi muutama. Kindlustusfirmas Skandia toetas Cevian Lõuna-Aafrika kindlustusfirma Old Mutual Plc ülevõtupakkumist. Rõivakaupluseketi Lindex AB juhi Jörgen Johanssoni sundis aga direktorite, sealhulgas Gardelli, surve ametist lahkuma. Gardell teotab ka maailma suurima paberitööstusseadmete tootja Metso OY tükeldamist.

Sihikul on atraktiivsed riigifirmad

Cevian Capitali strateegia on omandada oluline vähemusosalus noteeritud firmades, mille väärtust on võimalik tõsta, osaledes omanikuna aktiivselt firma juhtimises. Gardelli ise Teliasoneraga seotud pla-

TELIASONERA AKTSIA LÄKS LIIKVELE

”Aktionärid tervitavad Rootsi valitsuse valuriajastu lõppu Teliasoneras.

Jari Honko,
Helsingi eQ Banki analüütik

”Meil ei ole mingeid plaane müüa riigi osalus Teliasoneras.

Thomas Östros,
sotsiaaldemokraadist Rootsi tööstus- ja kaubandusminister

Vari seinal kuulub Teliasonera juhatuse esimehele Anders Igelile.

Foto: Anders Wiklund/Scanpix

ne ei kommenteeri. "Me ei kommenteeri spekulatsioone," ütles ta. Samuti keeldus ta ütlemast, kas riigifirmad pakuvad Cevian Capitalile huvi.

Agentuur Bloomberg kirjutab, et Helsingi eQ Banki analüütik Jari Honko muutis eile Teliasonera müügisoovituse ostusoovituseks. Hanko põhjendas sammu ootustega, et Rootsi valitsus oma osaluse Teliasoneras müüki paneb, mis muudab aktsia institutsionaalsete investorite jaoks huvitavamaks.

"Aktionärid tervitavad Rootsi valitsuse valuriajastu lõppu Teliasoneras," kirjutab analüütik. Riigi väljumine omanikeringist parandaks aktsia likviidsust, teeks selle teistele investoritele kättesaadavamaks ning aitaks tal paremini kulutada kokku hoida, loetles ta. Honko tõstis ka akt-

sia hinnasihit 45 Rootsi kroonilt 50 kroonile.

Sotsiaaldemokraadid müügile vastu

Rootsis toimuvad 17. septembril parlamendivalimised ning parempoolsed, kellel on praegu arvamusküsitlustes edumaa, on lubanud mitmed riigifirmad müüki panna.

Teliasoneras on Rootsi valitsuse osalus praegu 45,3%. Soome riigile kuulub 13,7%.

Sotsiaaldemokraadid on jällegi müügi vastu. "Meil ei ole mingeid plaane müüa riigi osalus Teliasoneras," kommenteeris sotsiaaldemokraadist Rootsi tööstus- ja kaubandusminister Thomas Östros.

"Oleme Teliasoneras pikaajalised investorid. Ettevõtte stabiilsuse jaoks on oluline, et oleks olemas pikaajaline aktsionär."

Tallinki aktsiaid märkis 3436 investorit

Tarvo Vaarmets
tarvo.vaarmets@aripaev.ee

Tallinki uusi aktsiaid märkis umbes 3400 jaeinvestorit ja alla poolesaja institutsionaalse investori, teatas ettevõtte börsile.

Pakkumise peakorraldaja Hansapanga aktsiaturgude osakonna juhataja Lauri Linnu sõnul märkis uusi aktsiaid kokku 3436 isikut. Valdava enamuse ehk 95% aktsiatest märkisid aga institutsionaalsed investorid.

Kokku investeerisid aktsionärid Tallinkisse täiendavalt 1,48 miljardit krooni.

"Institutsionaalsete investorite tagasiside oli positiivne, mis tagas ka emissiooni edu-

kuse," kommenteeris Lind, kes külastas emissiooni tutvustamise käigus koos ettevõtte juhtidega mitmeid uusi ja potentsiaalseid investoreid Helsingis, Stockholmis, Londonis ja Viinis.

Tallinki juhatuse liige Andres Hunt kinnitas, et ettevõtte on emissiooni tulemusega rahul. "Täname kõiki aktsionäre usalduse eest. Meie jaoks on oluline, et investorid jagavad juhtkonna nägemust ja on orienteeritud mitte lühiajalisele spekulatiivsele tulule, vaid usuvad Tallinki väärtuse kasvu," ütles Hunt teates.

Eile kaubeldi Tallinna börsil esimest päeva ka 27 miljoni uue Tallinki aktsiaga lühinime-

tuse TAL3T all. Pärast aktsiakapitali suurendamise kannet äriregistrisse saavad uued aktsiad nimetuse TAL2T. Olemuselt on ettevõtte põhinimetuse all kaubeldav TALIT ning hiljem emiteeritud TAL2T ja hetkel ka TAL3T võrdsed väärtpaperid, mida eristab vaid dividendioigus, kui dividende üldse maksta otsustatakse. Tallinki juhatuse tänane seisukoht on, et 2005./06. majandusaasta eest dividendide maksmiseks aktsionäride üldkoosolekule ettepanekut ei tehta.

Emissioonist saadud raha kavatakse kasutada ettevõtte arengu toetamiseks ning Superfasti laevade ja Silja Line'i ostmise katmiseks.

sõnumid

Suurima alkoholitootja poolaastakasum kahekordistus

Maailma suurima alkoholitootja Diageo poolaastakasum kahekordistus, sest müük välisriikidele paranes oluliselt, vahendas Bloomberg.

Johnnie Walker ja Smirnoffi kaubamärki omava Diageo majandusaasta teise poole kasum kasvas 377 miljonilt Inglise naelalt 742 miljonile naelale (17 mld kroonile). Analüütikud ootasid kasumiks 561 miljonit naela.

Diageo aktsia on aasta algusest tõusnud 25%.

Äripäev

aktiivsem aktsia

Eesti Telekom..... 12,97 mln krooni

indeksid

OMX Tallinn.....	664,88	0,55%
ÄP tööstusindeks.....	250,10	0,76%
Pensioonindeks.....	136,71	0,31%
EPI 100.....	112,37	0,14%
EPI 75.....	126,30	0,19%
EPI 50.....	144,65	0,38%

MERKO EHTUS

BALTIKA

Investeeringifondid

fond	kuu-päev	va-luuta	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht	haldav ettevõtte
								12 kuud	3 aastat	5 aastat		
II PENSIONISAMBA FONDID												
ERGO Tuleviku Pf.....	31.08	EEK	14,84	15,44	14,99	1,75	3,10	7,61	10,90	10,90	157 352 289	AS ERGO Varahaldus
ERGO Rahulik Pf.....	31.08	EEK	11,37	11,82	11,48	0,62	-0,43	-0,86	3,51	41 728 589	AS ERGO Varahaldus	
Hansa Pensionifond K1.....	31.08	EEK	11,09	11,37	11,20	0,85	-2,69	-3,53	1,82	218 304 060	AS Hansa Investeeringifondid	
Hansa Pensionifond K2.....	31.08	EEK	12,67	12,99	12,80	1,18	-0,85	1,11	5,96	1 091 482 479	AS Hansa Investeeringifondid	
Hansa Pensionifond K3.....	31.08	EEK	14,73	15,10	14,88	1,91	0,81	5,83	10,33	1 944 960 193	AS Hansa Investeeringifondid	
PI LHV Maailma aktsiad.....	31.08	EEK	15,35	15,66	15,50	0,51	5,95	15,41	13,61	166 483 902	LHV-Seesam Varahaldus	
PI LHV Dünaamised Võlakirjad.....	31.08	EEK	12,22	12,46	12,34	0,58	3,26	4,31	5,00	20 426 352	LHV-Seesam Varahaldus	
PI LHV Uued Turud.....	31.08	EEK	12,60	12,98	12,73	1,93	4,17	10,89	8,27	30 452 496	LHV-Seesam Varahaldus	
PI LHV Tasakaalustatud Strateegia.....	31.08	EEK	11,83	12,19	11,95	1,05	3,46	7,37	5,52	29 827 723	LHV-Seesam Varahaldus	
PI LHV Kvaliteetsed Võlakirjad.....	31.08	EEK	11,56	11,80	11,68	2,13	3,09	4,01	3,68	13 204 587	LHV-Seesam Varahaldus	
Sampo Pension 25.....	31.08	EEK	12,32	12,56	12,44	1,22	0,48	2,98	5,12	75 688 888	Sampo Baltic Asset Mngt	
Sampo Pension 50.....	31.08	EEK	13,83	14,11	13,97	2,18	1,45	5,67	7,93	739 285 786	Sampo Baltic Asset Mngt	
Sampo Pension Intress.....	31.08	EEK	10,98	11,20	11,09	0,38	0,91	1,00	2,23	20 304 258	Sampo Baltic Asset Mngt	
SEB Ühispaniga Konservatiivne Pf.....	31.08	EEK	11,06	11,34	11,17	0,84	-2,10	-3,29	2,48	263 021 359	SEB Ühispaniga Fondid	
SEB Ühispaniga Progressiivne Pf.....	31.08	EEK	14,56	14,93	14,71	2,36	2,22	8,32	10,68	1 383 972 973	SEB Ühispaniga Fondid	
III PENSIONISAMBA FONDID												
Hansa Pensionifond V1.....	29.08	EEK	17,68	18,13	17,86	4,77	0,28	3,24	8,15	9,84	87 843 325	AS Hansa Investeeringifondid
Hansa Pensionifond V2.....	29.08	EEK	14,24	14,60	14,38	8,10	1,63	8,45	0,00	0,00	112 870 140	AS Hansa Investeeringifondid
Hansa Pensionifond V3.....	29.08	EEK	17,85	18,30	18,03	12,81	3,92	16,25	0,00	0,00	168 915 796	AS Hansa Investeeringifondid
LHV Täiendav Pensionifond.....	30.08	EEK	15,79	16,11	15,95	11,74	4,73	17,71	15,88	10,25	17 543 106	LHV-Seesam Varahaldus
Sampo Pensionifond.....	30.08	EEK	15,80	16,12	15,96	8,26	1,46	6,97	9,55	0,00	29 974 891	Sampo Baltic Asset Mngt
SEB Ühispaniga Tasakaalukas Pf.....	30.08	EEK	16,38	16,71	16,55	6,60	2,57	7,54	9,83	10,50	91 224 084	SEB Ühispaniga Fondid
SEB Ühispaniga Aktiivne Pf.....	30.08	EEK	14,13	14,42	14,28	0,00	7,24	23,20	0,00	0,00	48 588 354	SEB Ühispaniga Fondid
AVATUD INVESTEERINGIFONDID												
Evli Global Multi Manager 75.....	28.08	EUR	118,65	118,65	118,65	9,43	1,23	11,00	13,98	5,41	46 179 975	Evli FMC (Suprema)
Evli Global Multi Manager 40.....	29.08	EUR	125,39	125,39	125,39	5,51	0,40	6,08	9,07	0,00	27 766 604	Evli FMC (Suprema)
Evli Baltic.....	29.08	EUR	213,82	213,82	213,82	17,84	-18,00	-5,24	25,08	0,00	12 057 293	Evli FMC (Suprema)
Evli Greater Russia.....	29.08	EUR	201,81	201,81	201,81	17,50	17,50	45,41	0,00	0,00	90 708 518	Evli FMC (Suprema)
Evli Nordic TMT.....	29.08	EUR	38,74	38,74	38,74	12,44	-1,18	8,18	17,31	3,33	6 968 695	Evli FMC (Suprema)
Evli IT.....	29.08	EUR	7,15	7,15	7,15	16,33	-9,94	-1,33	1,84	-3,77	26 478 490	Evli FMC (Suprema)
Evli European Smaller Companies.....	29.08	EUR	35,83	35,83	35,83	12,09	8,19	19,30	26,19	11,91	26 400 212	Evli FMC (Suprema)
Evli Global.....	29.08	EUR	10,61	10,61	10,61	11,73	-0,98	11,60	11,82	-1,94	15 221 041	Evli FMC (Suprema)
Evli Select.....	30.08	EUR	19,94	19,94	19,94	13,80	11,11	20,48	26,76	15,67	123 393 310	Evli FMC (Suprema)
Evli Euro Mix.....	30.08	EUR	13,49	13,49	13,49	5,03	3,67	8,71	8,52	4,14	20 727 169	Evli FMC (Suprema)
Hansa Balti Kasvufond.....	30.08	EEK	346,84	355,60	350,34	10,23	-12,85	-9,36	8,28	15,31	409 365 105	AS Hansa Investeeringifondid
Hansa Kesk-Aasia Aktsiafond.....	30.08	EUR	9,93	10,18	10,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 320 287	AS Hansa Investeeringifondid
Hansa Ida-Euroopa Aktsiafond.....	30.08	EEK	188,43	193,19	190,33	19,58	10,95	17,67	0,00	0,00	2 574 772 523	AS Hansa Investeeringifondid
Hansa Ida-Euroopa Kinnisvara Af.....	30.08	EUR	10,02	10,27	10,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7 456 934	AS Hansa Investeeringifondid
Hansa Venemaa Aktsiafond.....	30.08	EEK	1840,90	1887,38	1859,49	26,93	23,29	64,19	50,20	41,16	1 444 040 812	AS Hansa Investeeringifondid
Hansa Fondifond 30.....	30.08	EEK	98,85	101,35	99,85	0,00	-0,83	0,00	0,00	0,00	97 652 053	AS Hansa Investeeringifondid
Hansa Fondifond 60.....	30.08	EEK	100,23	102,76	101,24	0,00	0,35	0,00	0,00	0,00	293 813 422	AS Hansa Investeeringifondid
Hansa Fondifond 100.....	30.08	EEK	103,08	105,68	104,12	0,00	2,83	0,00	0,00	0,00	254 855 039	AS Hansa Investeeringifondid
Mandatum Russia G*.....	30.08	EUR	0,00	0,00	2282,86	28,00	12,21	40,22	0,00	0,00	2 434 600 000	Sampo Rahastoyhtiö Oy
Nordea Euroland.....	30.08	EUR	2,72	2,77	2,74	12,73	6,08	15,56	14,30	2,40	245 300 000	Nordea Rahastoyhtiö
Nordea Optima.fi.....	30.08	EUR	10,28	10,49	10,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	610 700 000	Nordea Rahastoyhtiö
Nordea Euro Obligatio.....	30.08	EUR	0,28	0,29	0,28	2,92	-1,21	-1,30	3,50	4,50	523 800 000	Nordea Rahastoyhtiö
Sampo Balti G*.....	30.08	EUR	0,00	0,00	346,06	14,70	-15,13	-7,24	16,84	24,70	392 700 000	Sampo Rahastoyhtiö Oy
Sampo Compass 25 G*.....	30.08	EUR	0,00	0,00	1209,09	3,96	2,21	6,14	6,88	5,00	9 880 700 000	Sampo Rahastoyhtiö Oy
Sampo Compass 50 G*.....	30.08	EUR	0,00	0,00	1219,08	6,47	2,32	8,44	9,21	0,00	2 457 900 000	Sampo Rahastoyhtiö Oy
Sampo Compass 75 G*.....	30.08	EUR	0,00	0,00	1202,64	9,40	3,26	12,27	11,66	0,00	1 227 000 000	Sampo Rahastoyhtiö Oy
Sampo Compass Equity G*.....	30.08	EUR	0,00	0,00	739,03	11,93	2,97	13,67	13,72	4,60	1 735 800 000	Sampo Rahastoyhtiö Oy
Sampo Compass Liquidity G*.....	30.08	EUR	0,00	0,00	1281,56	1,35	0,34	0,40	2,65	3,46	1 746 900 000	Sampo Rahastoyhtiö Oy
Sampo 2010 G*.....	30.08	EUR	0,00	0,00	1297,18	6,54	1,53	7,60	8,84	4,58	644 000 000	Sampo Rahastoyhtiö Oy
Sampo 2020 G*.....	30.08	EUR	0,00	0,00	1219,32	11,75	3,34	13,97	12,57	4,05	897 200 000	Sampo Rahastoyhtiö Oy
Sampo 2030 G*.....	30.08	EUR	0,00	0,00	1093,76	13,05	3,41	15,70	13,75	3,00	531 400 000	Sampo Rahastoyhtiö Oy
Sampo 2040 G*.....	30.08	EUR	0,00	0,00	1385,96	0,00	3,22	16,80	0,00	0,00	62 400 000	Sampo Rahastoyhtiö Oy
Sampo Uus Euroopa Fond.....	30.08	EEK	26,96	27,50	27,23	15,92	10,47	18,55	28,78	25,58	254 551 145	Sampo Baltic Asset Mngt
Sampo Globaalne Kasvufond.....	30.08	USD	11,69	11,93	11,81	0,00	8,65	0,00	0,00	0,00	2 296 613	Sampo Baltic Asset Mngt
SEB Kasvufond.....	30.08	EEK	7,04	7,18	7,11	20,34	14,63	29,84	31,56	31,08	823 381 965	SEB Ühispaniga Fondid
SEB Ühispaniga Fondifond.....	30.08	EEK	12,05	12,29	12,17	0,00	4,54	14,32	0,00	0,00	145 796 190	SEB Ühispaniga Fondid
SEB Geneeriline Farmaatsia Fond.....	30.08	EEK	12,08	12,33	12,20	0,00	14,98	0,00	0,00	0,00	168 248 654	SEB Ühispaniga Fondid
Trigon Kesk- ja Ida-Euroopa Fond.....	30.08	EEK	240,78	249,33	244,44	15,98	5,50	15,22	26,09	0,00	1 850 362 978	Trigon Funds
Trigon Teise Laine Fond.....	30.08	EEK	189,46	196,20	192,35	17,87	24,51	32,46	0,00	0,00	1 203 469 086	Trigon Funds
Trigon Uus Euroopa Väikeettevõtte F.....	30.08	EEK	119,10	123,33	120,91	0,00	10,83	17,64	0,00	0,00	758 544 203	Trigon Funds
Trigon Uus Euroopa Top 10 Fond.....	30.08	EEK	103,12	106,78	104,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	92 403 908	Trigon Funds
VÕLAKIRJAFONDID												
Evli European High Yield.....	29.08	EUR	138,45	138,45	138,45	3,22	3,92	5,68	9,01	7,53	112 546 521	Evli FMC (Suprema)
Evli European Investment Grade.....	29.08	EUR	131,49	131,49	131,49	2,60	-0,77	-1,27	3,83	5,05	72 018 477	Evli FMC (Suprema)
Evli Ruble Debt.....	29.08	EUR	105,55	105,55	105,55	0,00	-3,70	0,00	0,00	0,00	42 104 158	Evli FMC (Suprema)
Hansa Ida-Euroopa Võlakirjafond.....	30.08	EUR	9,00	9,05	9,00	0,00	-9,09	0,00	0,00	0,00	21 758 051	AS Hansa Investeeringifondid
SEB Ühispaniga Võlakirjafond.....	30.08	EEK	12,91	12,91	12,91	1,61	0,54	0,59	3,33	4,11	246 516 823	SEB Ühispaniga Fondid
RAHATURUFONDID												
			ost	müük	NAV		tootlus %				fondi maht	haldav ettevõtte
								1 päev	1 kuu	3 kuud	12 kuud	
Evli Target Return.....	29.08	EUR	23,20	23,20	23,20	0,01	0,30	0,70	2,46	0,00	558 544 207	Evli FMC (Suprema)
Hansa Intressifond.....	30.08	EEK	143,15	143,15	143,15	0,01	0,32	0,67	1,79	0,00	831 432 357	AS Hansa Investeeringifondid
Hansa Rahaturufond**.....	30.08	EEK	1000,00	1000,00	1000,00	2,43	2,38	2,25	1,92	0,00	1 272 677 043	AS Hansa Investeeringifondid
Sampo Likviidsusfond.....	30.08	EEK	1220,40	1220,40	1220,40	0,00	0,21					

indeksid

Dow Jones	11383,47	0,01
Nasdaq	2186,30	0,03
Helsingi	8905,75	-0,42
Stockholm	996,29	0,24
London	5920,50	-0,15
Frankfurt	5861,26	-0,11
Pariis	5176,69	-0,12
Tokyo	16140,76	1,69

indeksid päevalõpu seisuga, allikas Bloomberg

Maailma väärtpaberiturud

indeks	viimane	muutus eelmisest, %	52. nädala	
			kõrgeim	madalaim
Ameerika				
Standard & Poors 500	1304,00	-0,02	1326,70	1168,20
Euroopa				
Oslo	439,78	-0,13	493,90	313,03
Kopenhaagen	390,42	-0,25	418,87	341,21
Madrid	1319,61	-0,20	1324,25	1071,27
Milano	3794,00	-0,13	38896,00	31732,00
Amsterdam	470,09	-0,01	478,44	383,31
Kesk- ja Ida-Euroopa				
Varssavi WIG	43363,32	-0,97	46194,73	31109,79
Praha PX50	1445,50	0,78	1597,80	1124,40
Moskva RTS-Interfax	1636,32	-0,92	1795,00	862,75
Riia	601,60	0,84	713,09	517,10
Vilnius	362,03	1,31	420,38	243,45
Balti indeks BALTIX	545,93	0,95	620,38	494,55
Aasia				
Hongkong Hang Seng	17392,27	0,62	17506,21	14189,47

indeksid päevalõpu seisuga, allikas Bloomberg

Mure intresside pärast

Euroopa turud tundsid eile muret keskpanga viihje pärast, mille kohaselt tõstetakse väga suure tõenäosusega enne aasta lõpu veel baasintressimäära ning muudetakse sedasi ettevõtete laenukulud suuremaks.

Investorid kardavad, et kõrgemad intressid võivad lüüa majanduskasvu ja kahandada ettevõtete kasumeid. Seetõttu olid eile suurema löögi alla majandusüksitena enam koos liikuvad sektorid nagu näiteks tehnoloogiafirmad.

"Intressid jätkavad tõusu nii USAs kui ka Euroopas ning tõenäoliselt lööb see ettevõtete kasumeid," ütles uudisteagentuurile Bloomberg Merchant Securities fondivalitseja James Crocker. Regiooni suurim arvutiteenuse pakkuja Cap Gemini aktsia oli eile pärastlõunaks kaotanud 1,5% ja sama sektorit esindav Atos Origin SA 1,6%.

Ehkki meeleolud olid turul mõõdukalt negatiivsed, leidis mitmeid mainekaid firmasid, mille aktsiad esinesid tugevalt. Üks tublimaid oli Air France (2,3%, 21,18 euron). Lennuoperaatori majandusaasta esimese kvartali kasum tõusis tänu Aasia ja USA suunaliste lendude huvi kasvule ja kõrgemale pileti hinnale 112 miljonit 244 miljonit euronit. Lisaks tõstis kompanii oma aasta kasumiprognoozi.

L'Oreal kosus aga 3,9%, 83,2 euronit. Maailma suurim kosmeetikatootja näitas esimesel poolaastal nii 22% käibe- kui ka kasumikasvu.

Veidi paranes eile Euroopa aktsiaturgudel üldine olukord pärastlõunaks, kui USAs avaldati raportid inflatsioonist ja tarbijate kulutustest, mis lisasid usku, et Ühendriikide keskpang võib olla baasintressimäärade tõstmisega selleks korraks ühel pool.

Raivo Sormunen

Vilniuse börs 31.08.

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala min	52 nädala max	p/e
Grigiškes	3,10	3,33	2,50	3,95	-
Invalda	12,07	0,75	8,90	15,00	-
Lithuanian Energy	2,30	-0,43	1,76	2,50	164,3
Mažeikių Nafta	7,75	-0,64	7,05	13,40	7,6
Snaige	8,70	0,00	7,34	17,60	19,7
Rokiškio Suris	44,50	-1,11	43,60	75,50	13,4
TEO LT (Telekomas)	2,17	0,46	2,10	2,85	-
Vilniaus Vingis	5,24	-0,19	3,00	5,35	5,0

sulgemishinnad, LTL, allikas Bloomberg

Riia börs 31.08.

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala min	52 nädala max	p/e
LASCO	1,00	-0,99	0,80	1,42	20,8
Latvijas Gaze	10,20	1,49	7,28	11,13	21,7
SAF Tehnika	10,90	2,25	9,60	13,55	-
Valmieras Fiberglass	2,28	1,79	1,62	2,68	44,7
Ventspils Nafta	1,92	0,27	1,73	2,91	-

sulgemishinnad, LVL, allikas Bloomberg

USA börsid 30.08.

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala min	52 nädala max	p/e
Advanced Micro Device	25,03	2,58	16,90	42,70	20,9
AIG	63,55	-0,08	57,52	71,09	16,0
Alcoa	28,46	-1,18	22,28	36,96	12,5
Altria Group	84,42	1,07	68,36	85,00	16,1
Amazon.com	30,67	3,90	25,76	50,00	-
Amgen	68,24	-0,50	63,52	86,92	19,4
Apple Computer	66,96	0,72	46,09	86,40	32,7
Bristol Myers Squibb	21,98	0,23	20,08	26,14	17,0
Caterpillar	65,06	-0,60	46,25	82,03	13,4
Chevron Corporation	65,19	-0,84	53,76	68,47	9,0
Cisco Systems	21,67	-0,05	16,83	22,00	22,6
Citigroup	49,52	-0,53	43,02	50,72	12,1
Coca-Cola	44,96	-0,40	39,36	45,40	19,9
DaimlerChrysler	52,67	-0,25	45,98	60,22	-
Dell	22,75	2,25	18,95	35,68	16,6
Du Pont	39,93	0,83	37,60	45,75	17,5
Eastman Kodak	21,02	1,84	18,93	30,91	131,4
eBay	28,45	4,71	22,83	47,86	32,3
Exxon Mobil	68,30	-1,60	54,50	71,22	11,3
FedEx	100,54	0,42	76,81	120,01	16,8
Flextronics	11,71	0,52	8,97	13,99	17,5
Ford Motor	8,27	0,12	6,06	10,20	-
General Electric	34,27	0,23	32,06	36,34	18,5
General Motors	29,25	-0,68	18,33	34,58	-
Google	380,75	0,48	284,36	475,11	52,2
Hewlett-Packard	36,00	0,67	25,53	36,73	16,4
Home Depot	34,12	-0,09	32,85	43,95	11,6
IBM	81,22	-0,22	72,73	89,94	14,1
Intel	19,84	0,81	16,75	27,49	17,9
International Paper	34,88	-0,17	26,97	37,98	31,4
JP Morgan Chase	45,73	-0,52	32,92	46,80	13,9
JDS Uniphase	2,63	-0,38	1,51	4,30	-
Johnson & Johnson	64,60	0,00	56,65	65,33	18,1
Juniper Networks	14,26	3,11	12,09	24,68	18,8
Lucent Technologies	2,38	3,48	1,99	3,49	26,4
McDonalds	36,15	-0,19	31,31	36,75	16,4
Merck	40,80	-1,14	25,50	41,78	14,5
Merrill Lynch	73,30	0,62	56,06	81,25	12,0
Microsoft	25,80	-0,15	21,46	28,38	20,3
3M	71,44	-0,24	67,05	88,35	16,3
Morgan Stanley	65,50	-0,21	50,18	69,50	11,3
Motorola	23,86	1,79	18,66	24,99	19,6
Novartis	57,67	0,30	48,01	58,57	-
Oracle	15,76	1,55	11,75	15,95	19,5
PepsiCo	65,64	-0,26	53,55	65,99	23,2
Pfizer	27,73	-0,47	20,27	27,88	13,0
Procter & Gamble	61,75	0,90	52,75	62,50	-
Prudential	73,03	-0,98	62,40	80,30	13,8
Starbucks	30,74	1,25	23,01	39,88	43,3
Sun Microsystems	5,09	2,00	3,62	5,38	-
Texas Instruments	32,68	1,18	26,77	36,40	20,4
Time Warner	16,58	-0,30	15,70	19,00	18,0
Wal-Mart Stores	44,62	-0,29	42,31	50,87	16,1
Walt Disney	29,57	1,58	22,89	31,03	21,0
Wells Fargo	34,69	-0,46	28,81	36,89	14,9
Verizon Communications	35,39	0,60	29,13	35,49	14,2
Yahoo!	29,02	0,21	24,91	43,66	53,7

sulgemishinnad, USD, allikas Bloomberg

Helsingi börs 31.08.

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala min	52 nädala max	p/e
Comptel	1,58	-0,63	1,51	2,01	-
Elisa Comm.	15,72	0,19	13,05	18,15	23,8
Elcoteq SE	13,77	2,61	12,89	21,30	12,1
Elektrobit Group	2,10	-0,94	1,82	2,62	14,3
Finnair	11,78	-0,84	9,15	15,00	39,6
Fortum	21,39	0,33	13,86	23,48	17,7
F-Secure	2,27	6,07	1,64	3,48	40,3
Kemira	12,62	-0,16	10,60	14,98	14,0
Metsa	29,21	-0,78	18,80	34,95	12,2
Neste Oil	24,78	-0,16	22,15	32,19	9,5
Nordea	9,89	0,20	7,66	10,59	-
Nokia	16,53	1,35	12,60	19,09	16,8
Outokumpu	20,18	-1,22	9,63	21,30	-
Perlos	5,88	0,34	5,77	9,67	15,8
PKC Group	10,96	-0,54	10,02	14,08	10,6
Sampo	16,28	0,81	12,01	17,99	10,3
Stockmann	32,87	1,54	28,01	36,86	21,8
Stonesoft	0,42	0,00	0,41	0,68	-
Stora Enso	12,02	-0,33	10,01	13,58	-
Tietoanator	22,45	-0,09	17,48	32,88	16,2
UPM Kymmene	18,71	1,41	15,35	20,91	314,9

sulgemishinnad, EUR, allikas Bloomberg

Stockholmi börs 31.08.

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala min	52 nädala max	p/e
ABB	96,25	-1,03	54,25	109,00	-
Autoliv	408,50	-0,37	311,00	451,00	-
Assa Abloy	126,00	0,80	101,00	160,50	19,4
AstraZeneca	467,50	0,43	338,50	468,50	-
Electrolux	113,00	-0,88	90,00	136,35	34,7
Ericsson	24,40	0,41	20,90	31,00	16,0
FöreningsSparbanken	209,00	0,00	167,50	226,00	9,1
Hennes & Mauritz	282,00	0,53	248,50	306,00	23,7
Holmen	302,50	-1,94	220,50	339,00	17,4
Investor	144,50	-0,34	109,50	149,00	3,5
Sandvik	78,75	-1,87	66,00	106,00	12,7
Skanska	114,00	0,44	96,50	136,50	11,8
SKF	104,50	-0,48	90,50	140,00	11,8
SEB	187,50	0,27	133,50	199,50	12,8
Securitas	127,50	1,59	115,00	161,00	19,6
Svenska Handelsbanken	189,50	0,00	163,00	240,00	9,2
Tele2	72,00	1,77	65,75	98,00	-
TeliaSonera	45,00	4,65	36,30	50,75	14,1

sulgemishinnad, allikas Bloomberg

Moskva kauplemissüsteem 31.08.

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala min	52 nädala max	p/e
Gazprom	11,77	-0,17	7,63	13,25	21,4
Lukoil	85,45	0,06	46,05	96,00	10,1
Rostelekom	4,75	-3,06	2,02	5,15	94,7
Surgutneftegaz	1,46	-2,67	0,85	1,85	12,1
UES	0,74	-0,20	0,32	0,82	45,2

sulgemishinnad, USD, allikas Bloomberg

Londoni börs 31.08.

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala min	52 nädala max	p/e
Barclays	658,00	-0,53	527,50	701,00	10,7
BHP Billiton	1002,00	-0,89	775,50	1242,00	11,0
British Airways	411,25	0,80	275,25	419,50	9,0
BP	598,50	1,10	581,00	723,00	10,1
BT	247,50	-0,30	200,50	250,75	12,7
HSBC Holdings	955,50	0,37	867,50	998,00	12,5
Lloyds TSB	522,50	-0,85	435,25	583,00	11,6
Marks & Spencer	592,50	-0,42	340,00	634,50	18,9
Reuters	404,75	0,87	345,25	467,75	26,8
Rio Tinto	2664,00	-0,56	1882,37	3387,00	10,0
Royal Bank of Scotland	1786,00	-0,45	1515,00	1952,00	9,8
Royal Dutch Shell	1880,00	-0,95	1686,00	2071,00	-
Unilever	1260,00	0,08	1117,00	1363,33	15,2
Vodafone	114,50	-0,43	107,75	156,36	-

sulgemishinnad, GBP, allikas Bloomberg

Frankfurdi börs 31.08.

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala min	52 nädala max	p/e
Adidas-Salomon	37,32	-1,40	33,38	44,00	16,7
Allianz	132,03	0,14	102,23	139,99	9,1
BASF	64,27	-0,79	56,55	69,90	10,1
Bayer	38,73	-0,44	27,70	40,19	-
BMW	40,44	-0,02	34,97	46,47	9,6
Commerzbank	27,37	0,44	20,60		

EURIBOR	31.08.2006	1 kuu	3,094
		2 kuud	3,198
		3 kuud	3,264
		6 kuud	3,445
		9 kuud	3,555
		12 kuud	3,625
6 kuud	3,445		
	01.03.2005		
	0,655%		2,790

Eesti Pank 31.08.

valuuta	tähis	EEK
Araabia ÜE dirham	AED	3,31665000
Aserbaidžani manat	AZN	13,77850000
Austraalia dollar	AUD	9,30123000
Bulgaria lev	BGN	7,99970000
Euro	EUR	15,64660000
Hina jüan (renminbi)	CNY	1,53133000
Hongkongi dollar	HKD	1,56632000
Horvaatia kuna	HRK	2,13061000
IMF arveldusühik	SDR	18,12330000
India ruupia	INR	0,26180000
Indoneesia ruupia	IDR	0,00133893
Islandi kroon	ISK	0,17576700
Jaapani jeeni	JPY	0,10392000
Kanada dollar	CAD	11,00060000
Kasahstani tenge	KZT	0,09720360
Korea won	KRW	0,01267200
Kõrgõzstani sommi	KGS	0,30945200
Küprose nael	CYP	27,15460000
Leedu lita	LTL	4,53157000
Läti latta	LVL	22,47940000
Malta liir	MTL	36,44970000
Moldova leu	MDL	0,91556400
Norra kroon	NOK	1,93389000
Poola zlot	PLN	3,97454000
Rootsi kroon	SEK	1,68755000
Rumeenia leu	RON	4,43127000
Singapuri dollar	SGD	7,75130000
Slovakkia kroon	SKK	0,41500900
Sloveenia talaar	SIT	0,06531490
Suurbritannia nael	GBP	23,22660000
Šveitsi frank	CHF	9,93116000
Taani kroon	DKK	2,09774000
Taiwani dollar	TWD	0,37021600
Tšehhi kroon	CZK	0,55456400
Türgi liir	TRY	8,36360000
Ukraina grivna	UAH	2,42300000
Ungari forint	HUF	0,05692980
USA dollar	USD	12,18160000
Uus-Meremaa dollar	NZD	7,93933000
Valgevene uus rubla	BYR	0,00568767
Venemaa rubla	RUB	0,45587600
Kuld (EEK/oz)	XAU	7575,10000000

Börsikaubad 31.08.

Kütused Rotterdami sadamates (CIF)

	USD/t
Nafta*	70,07
Kerge kütteõli	638,75-640,75
Masuut	285-289
Bensiin	614-618
Diiseli	657,75-659,75

*Brenti segu Londoni rahvusvahelisel naftabörsil (USD/barrel)

Väärismetallid USD tr.oz

	ühik	ost	müük
Kuld	USD/t	2432,0	2435,0
Hõbe	USD/t	31800,0	31825,0
Pliin	USD/t	1226,0	1227,0
Tina	USD/t	8700,0	8725,0
Tsink	USD/t	3334,5	3335,0
Vask	USD/t	7459,0	7460,0

Värvilised metallid 30. augusti seisuga

	ühik	ost	müük
Alumiinium	USD/t	2432,0	2435,0
Nikkel	USD/t	31800,0	31825,0
Pliin	USD/t	1226,0	1227,0
Tina	USD/t	8700,0	8725,0
Tsink	USD/t	3334,5	3335,0
Vask	USD/t	7459,0	7460,0

Kohv 30. augusti seisuga

	1 LB = 453,59 g	1 tr.oz = 31,105 g
Arabica (USC/LB)	108,30	
Robusta (USD/t)	1524,00	
LIFFE, CSCE		

Suhkur

	1 LB = 453,59 g	1 tr.oz = 31,105 g
valge suhkur(USD/t)	371,20	
toorsuhkur (USC/LB)	11,60	
LIFFE, CSCE		
Allikas: Bloomberg		

Euroopa Keskpank aitas eurol tugevneda

Euroopa Keskpanka juht Jean-Claude Trichet andis eile mõista, et pank on valmis oktoobris baasintressimäära tõstma. Euroopa ühisraha andis see põhjust tugevnemiseks.

Euro on käesoleval aastal tugevnenud USA dollari ja Jaapani jeeni vastu 8%, kuna investori loodavad, et Euroopas kerkivad sel aastal intressid kiiremini kui mujal suurte turudel ning investorite isu euro järele kasvab.

Ehkki pank jättis eile baasintressimäära 3 protsendile, töötas Trichet inflatsiooni suhte eriti valvas olla.

Tuleviku tehingute alusel on näha, et turg ootab aasta lõpuks intressimäära tõusmist 3,5 protsendini.

Euroopas on püsinud inflat-

sioon 2 protsendil või kõrgemal viimased poolteist aastat.

Lisaks prognoosis eile keskpank, et järgmisel aastal püsib Euroopa Liidus inflatsiooni tempo 1,9–2,9 protsendi vahel. Kaks protsenti on aga keskpanka poolt seatud inflatsioonipiiriks, mida ei tohiks ületada.

Panga presidendi sõnade peale tugevnes ühisvaluuta eile pärastlõunal 1,2879 dollari- ni (12,149 krooni dollar).

“Trichet oli loodetust enam radikaalne ja see andis eurole hoogu juurde. See tõstab ootusi rohkema arvuliseks intressitõsteks, mis omab endiselt põhilist liikumapanevat mõju valuutaturgudel,” ütles uudisteagentuurile Bloomberg Societe Generali valuutastrateeg Niels Christensen. **Raivo Sormunen**

Kommertspankade intressitooted

pank	jooksev hoius %			tähtajaline hoius %									
	keskmiselt kuu jäägit	kuu püsijäägit	minimaalne püsijääk	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	min summa		
Sampo Pank	0,25	0,25**	-	2,70	2,80	2,85	3,00	3,10	3,25	3,25	1000/5000(4)		
Sampo Pank(3)	0,30	-	-	2,80	2,85	2,90	3,05	3,15	3,30	3,30	1000/5000(4)		
Krediidipank	-	0,30	-	2,85	2,90	2,95	3,10	3,20	3,40	3,45	1000/3000(4)		
SEB Eesti Ühispank	0,20	0,25	-	2,77	2,80	2,83	2,92	3,02	3,22	3,25	2000*		
Hansapank	0,20	-	-	-	-	2,77	2,85	2,94	3,10	3,10	3000		
Tallinna Äripank	-	0,20	-	2,75	2,75	2,80	2,95	3,05	3,20	3,20	1000		
Tallinna Äripank(3)	-	0,20	-	3,05	3,10	3,15	3,30	3,45	3,60	3,60	100 000		
Nordea Pank	kuni 1,70 (vt arvelduskonto ja reservhoiuse tabel ülal)	-	-	2,75	2,80	2,82	2,90	3,10	3,30	-	5000		
Parex Pank	2,00	-	-	3,00	3,05	3,10	3,25	3,30	3,50	-	10 000		
SBM Pank	0,25	0,30	-	2,90	2,95	3,05	3,25	3,35	3,70	3,75	5000		
BIG(5)	-	-	-	-	-	-	-	-	3,60	3,80	5000		
BIG(5)	-	-	-	-	-	-	-	-	3,65	3,85	100 000		

pank	tähtajaline hoius %, USD						tähtajaline hoius %, EUR					
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta
Sampo Pank	5,00	5,05	5,15	5,20	5,25	5,30	2,75	2,85	2,90	3,05	3,15	3,30
Krediidipank	5,05	5,15	5,20	5,35	5,40	5,45 100/200 (4) USD	2,85	2,90	2,95	3,10	3,20	3,40 100/200 (4) EUR
SEB Eesti Ühispank	4,85	4,90	4,95	5,10	5,16	5,22 200 USD	2,77	2,80	2,83	2,92	3,02	3,22 200 EUR
Hansapank	-	-	4,81	4,90	4,93	4,93 246 USD	-	-	2,77	2,85	2,94	3,10 192 EUR
Tallinna Äripank	4,85	4,95	5,00	5,15	5,20	5,30 100 USD	2,70	2,75	2,80	2,90	3,00	3,05 65 EUR
Nordea Pank	5,04	5,12	5,19	5,31	5,39	5,44 300 USD	2,75	2,80	2,82	2,90	3,10	3,30 320 EUR
Parex Pank	5,15	5,15	5,20	5,35	5,45	5,50 780 USD	3,00	3,05	3,10	3,25	3,30	3,50 640 EUR
SBM Pank	5,05	5,15	5,20	5,35	5,40	5,45 500 USD	2,90	2,95	3,05	3,25	3,35	3,70 350 EUR

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 24 999 EEK ** juriidiline isik (3) personaalpankanduse klientidele (4) kontor (5) intressimakse hoiustamisperioodi lõpus

Majandusleht Äripäev võtab konkursi korras tööle

reklaamiosakonna sekretäri,

kes armastab sekretäritööd, on abivalmis ja hea kolleeg ning kes on nõus seda tööd tegema pikemaajaliselt.

Sekretäri töökohustuste hulka kuulub: telefonile vastamine, reklaamiklientide konsulteerimine telefoni teel, külaliste vastuvõtmine, kohvi keetmine, kirjavahetuse korraldamine, müüjate assisteerimine ja reklaamkirjade kirjutamine.

Nõudmised:

- täpsus ja korrektsus
- sekretäritöö kogemus
- väga hea suhtlemisoskus
- hea inglise keele ja vene keele oskus
- arvutioskus (Word, Excel, Outlook)

Kasuks tuleb:

- PowerPoint
- kokkupuude kujundusprogrammiga InDesign
- erialane haridus

Pakume:

- head palka
- sõbralikku kollektiivi
- müügikoolitust
- kaasaegseid töövahendeid

Avaldus ja CV saata hiljemalt **15. septembril** Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn, Äripäeva Kirjastuse AS e-post: malle.heerde@aripaev.ee faks 667 0165 Märgusõna "Sekretär"

Põhivaluutade kursid 31.08.

ÜLEKANNE	USD		EUR		SEK	
	ost	müük	ost	müük	ost	müük
Parex Pank	12,1130	12,1981	15,6466	15,6466	1,6823	1,6924

Läti, Leedu ja Vene valuuta kursid 31.08.

ÜLEKANNE	RUB		LTL		LVL	
	ost	müük	ost	müük	ost	müük
Parex Pank	0,4530	0,4575	4,5181	4,5453	22,4120	22,5470

Allikas: pangad, kursid on päeva jooksul korrigeeritavad

Forward-tehingute kursid Eesti pankades 31.08.

Nordea Pank	USD		EUR		SEK	
	ost	müük	ost	müük	ost	müük
spot	13,0287	13,0316	15,6455	15,6475	1,6600	1,6614
1 nädal	13,0225	13,0261	15,6447	15,6476	1,6602	1,6617
1 kuu	13,0063	13,0122	15,6443	15,6500	1,6611	1,6629
3 kuud	12,9617	12,9726	15,6436	15,6556	1,6625	1,6650
6 kuud	12,8937	12,9136	15,6411	15,6646	1,6641	1,6679
9 kuud	12,8328	12,8607	15,6424	15,6764	1,6656	1,6706
12 kuud	12,7809	12,8103	15,6416	15,6864	1,6673	1,6726

Kontaktandmed

SEB Eesti Ühispank – Tornimäe 2, Tallinn tel 665 5100
Hansapank – Liivalaia 8, Tallinn tel 631 0310, faks 631 0410
Eesti Krediidipank – Narva mnt 4, Tallinn tel 669 0900, faks 661 6037
Tallinna Äripank – Vana-Viru 7, Tallinn tel 668 8088, faks 668 8089
Nordea Pank – Hobujaama 4, Tallinn 10151 tel 628 3300, faks 628 3201
 e-post: tallinn@nordea.com, www.nordea.ee
Sampo Pank – Narva mnt 11, Tallinn 15015 tel (24h) 680 0800,
 e-post: info@sampopank.ee, www.sampo.ee
SBM Pank – Pärnu mnt 12, Tallinn 10158 tel 680 2500, faks 680 2501
Parex Pank – Roosikrantsi 2, Tallinn 10119 tel 611 0200, faks 611 0244,
 e-post: parex@parex.ee
Balti Investeeringute Grupi Pank – Rüütli 23, Tartu 51006 tel 668 1888, faks 737 7581,
 e-post: big@big.ee, www.hoius.big.ee

Äripäev hakkas tervislikuks

Pille Rõivas
toimetaja

Pidevalt kuulen oma sõprade ja tuttavate heietusi, et peaks rohkem tegelema spordiga ja toituma tervislikult. Eks me kõik ole neid mõtteid mõlgutanud või mõlgutame ka praegu. See heietus ei vii kusa-gile, kui ise midagi selleks ette ei võta!

Meie aga tegime sammu edasi ja alustasime Äripäevas uue rubriigiga, mis sai nimeks "Tervis & Sport". Siit leiab praktilist lugemist ja nõuandeid aktiivsest eluviisist. Ja nii igal reedel.

Rubriigis tutvustame erinevad hobisid, testimise spordiklubisid, räägime toidulisanditest ja paljustki muust, mis on seotud aktiivse tegevusega. Nõuandeid jagavad oma ala spetsialistid.

Loodan, et tervislikud eluviisid on nakkavad!

huvitav teada

Kas teadsid, et...

■ ...100g Napoleoni kooki annab 308 kilokalorit ja selle hulga kilokalorite kulutamiseks peab 75 kg kaaluv inimene juh-tima autot 1 h ja 57 minutit.

■ ...100 g Rakvere viinereid sisaldab 222 kilokalorit ja selle hulga kilokalorite kulutamiseks peab 75 kg kaaluv inimene mängima golfi 48 minutit.

Äripäev

müüt ja fakt

Müüt: Mida kauem treenite, seda parem.

Fakt: Liiga palju trenni korraga pärsib tulemust.

Trennile kulub alla nelja tunni nädalas

■ Treeningud, mida mina soovitan, on lühikesed, intensiivsed ja väga efektiivsed. Need stimuleerivad lihaseid ja põletavad rasva. Ja neile kulub aega alla nelja tunni nädalas. Kui-gi enamik inimesi arvab vastu-pidist, ei ole pikaajalised treeningud paremad.

Liiga pikad treeningud pole rasked mitte ainult kehale, vaid kurnavad ka mõistust. Lühikesed intensiivsed treeningperioodid annavad muljetaval-davaid füüsilisi tulemusi, samal ajal mõistus puhkab, stress kaob ja me saame keskenduda päevaks püstitatud eesmärkide saavutamisele.

Treeninguga, nagu paljude teiste asjadega, ei ole nii lihtne, et "mida rohkem sa annad, seda rohkem saad tagasi". Oma kehast maksimumi pigistades jõuate lõpuks piirini, mida ületades hakkab keha teie vastu töötama.

Bill Phillips, Michael D'Orso
"Keha kogu eluks"

Veloplusi mehaanik-konsultant Roman Indus tegemas kliendi rattale sügisest hooldust.

Foto: Meeli Küttim

Regulaarne hooldus hoiab ratta töös

Ratta hooldamata jätmise võrdub auto kütusepaagi mittetäitmisega – ratas jääb ühel hetkel seisma.

A Pille Rõivas
pille.roivas@aripaev.ee

Hooldamata keeldub jalgratas korralikult töötamast ning hakkab piinlikkust valmistavalt krigisema ja ragisema. Üks enimlevinud vigu, mida paljud rattaomanikud teevad, on sügisel hooldamata ratta seisma panek.

Pärast igat hooaega on õige ratas korralikult nii-öelda ära pakkida, et kevadel peaks vaid rehvid üle kontrollima ja saaks sõita. Talvel hooldamata ratas on kevadeks palju halvem seisus, kui võiks olla.

Laagrite hooldus on üks kulukamaid

Juhul kui laagritesse või tros-sidesse on sattunud vesi, siis see hakkab kindlasti seismisel roostetama. Hästi ei mõju see ka käikude ja pidurite töö-

le. Ratta kestvus sõltub ka, mil-listes tingimustes seda kasuta-takse, kas sõidetakse märja või kuiva ilmaga. Pikema aja jook-sul mõjub laagritele halvasti, mille hooldus on üks kuluka-maid ja ajamahukamaid töid.

Rattapoe Veloplus OÜ toote-juht Marko Rebane jagab jalgratta hoolduse kaheks – ühe osaga saab omanik ise hakkama ja teine osa tuleb teha ratatöökojas. Ketiõlitusega võib iga rattaomanik ise hakkama saada. Rattast ostes tuleks kohe selle-ga arvestada. Õlitamiseks on parim traditsiooniline plast-pudelis vedel õli. "Kindlasti tuleks kett enne õlitust riide või paberiga puhtaks teha," soovib Rebane.

Õlitust on soovitatav teha pigem tihemini ja vähem õli kor-raga, kui harva ja nii-öelda üle õlitada. Juhul kui ketile sattus liiga palju õli, tuleks see enne sõitu lapiga kuivatada, vastasel juhul koguneb ketile liigset tolmu ja liiva.

Garantiiaja jooksul ei soovita jalgrattapoed rattaomani-

ku ise teha keerulisemaid töid. Need tuleks jätta hooldusspet-sialist hoolde.

Ratast survepesuga pesta ei tohi

Juhul kui ratas on porine või liivane, siis ei tohiks ratast pes-ta survepesuga. Parim on ratast pesta näiteks autošampooni ja käsna-ga, kasutades mini-maalselt vett.

Teine osa rattahooldusest tehakse töökojas. Siis hääles-tatakse käiguvahetust, pidu-reid ja vajadusel rihitakse rat-tad sirgeks. Vastavalt vajadu-sele vahetatakse ka rehvid, kui need on kulunud.

Esimesse hooldusesse tuuakse Rebase sõnul tavaliselt aas-ta vana tavakasutaja ratas. Sel juhul on vaja alustada pesust, siis on näha, mis seisus ratas tegelikult on.

Rebane kinnitab, et tavali-selt 500 km sõitnud ratta juu-res ei ole vaja palju kõpitseda. Üle tuleks aga vaadata laag-rid, pidurid, käigud, pumbata rehvid ja õlitada kett. Selline suhteliselt uue või korras rat-

ta hoolduspakett maksab 200 krooni.

Rattaomanikul tasuks mee-les pidada: rattahooldusesse ei pea minema just sinna, kust see ostetud. Kliendil on õigus valida vastavalt oma soovi-le sobivaim või lähim teenin-duspunkt.

ASI Kärkla Veevärk juhata-se liige Argo Sakkool sõidab jalgrattaga paar-kolm korda nädal-las. Enamasti ühildab ta koera-ga jalutamise ja jalgrattasõidu. Sakkool on oma ratas ise hool-danud – keti määrimise, kinni-tuste ja kodarate kontrollimise-ga saab iga tehnikahuviline ise hakkama.

Kui rattale kehtis veel gar-rantii, siis käis ta sellega rat-tapoes hoolduses, kuid nüüd ei pea seda enam regulaarselt vajalikuks.

Garantiiperioodil oli ratta hooldus ka tasuta. "Nüüd läh-en rattapoodi siis, kui on va-ja mõne spetsialistiga nõu pida-da," selgitab Sakkool. Sakkool saab ise hakkama ka ratta nn konserveerimisega talvepe-riodiks.

LIHTHOOLDUS ON ODAVAIM

▶ rattatöökoja hinnakiri kroonides

täishooldus (ei sisalda amordihooldust ja varuosi)	600
lihthooldus (ei sisalda varuosi)	200
amordi puhastus-määrimine-reguleerimine	200-390
jalgratta pesu pesuainega	150
ühe sõlme määrimine	120
tehnilise seisukorra hindamine	100
jooksu rihtimine	30-180
raamikõrva väänamine ja sirguse kontroll	75
kummi vahetus	45
keti vahetus	60
käigutrossi vahetus	45-60

Lihthooldus: käikude, pidurite, jook-sude, rummide kontroll ja/või reguleerimine, ketiõlitus, kummide pumpamine
Täishooldus: lisaks rummude, kaekausside, keskjooksu määrimine/puhastamine

Allikas: Veloplus OÜ

Varuosa lasen vahetada profil

Janno Jõgisoo
Elion Ettevõtte ASI andmeside spetsialist

Iganädalast hooldust olen teinud siiani ise, see ei käi rattasõbrale üle jõu. See on meeldiv võimalus olla täp-selt kursis ratta tehnilise sei-sukorraga.

Uue varuosa paigaldami-se jätan rattaste hooldajatele poes, kust ma ratta ostsin.

Hoian jalgratast garaazis koos igapäevaselt liikuva au-toga, siis on hoiuruum üpris niiske. Seepärast on oluline ratta pesemine ning õlita-mine vahetult enne talveks seis-ma jätmist. Olen sõit-nud rattaga ka talvel, kuid siis peab iga korra järel vä-ga usinalt lume ära puhas-tama.

Kaalu alandamiseks hoiu kalorite hulk 10% defitsiidis

Toidukordade arv päevas peaks olema vähemalt viis (võib ka rohkem). Põhitoidu-kordade vahel võiks olla väi-keseid toidukordi, näiteks kolm põhitoidukorda + kaks oodet – see on ainus võimalus kiirenda-da ainevahetust.

Hommikune toidukord on päeva alus. Mida õhtu poole, seda kergemaks (kalorivaese-maks) peaks toidukorrad mi-nema.

Pole olemas maagilist kellaega (kell 6, pärast mida söödud toit rasvaks muutub),

nõuanne

Ott Kiivikas
www.fitness.ee
toitumisspetsialist
Eesti absoluutne
meister kulturismis

oluline on see, mida te sööte ja milline on teie energiaku-lu päeva jooksul – sama pal-ju peaks ka tagasi sööma, kui on eesmärk kehakaalu säilita-da. Kui tahetakse kaalu alan-dada, peaks kalorite hulk ole-

ma umbes 10% defitsiidis, näi-teks 3000 kcal kulutuse juures oleks dieediks tarvis tarbida 2700 kcal.

Iga toidukord peaks sisalda-ma valku – kui tegelete spordi-ga ja olete füüsiliselt aktiivne. Mitteaktiivsel inimesel on val-gu vajadus 1 gr/kg kohta, aktiiv-sel 1,5 gr/kg. Lihaste kas-ta-vu ja parema sportliku vormi saavutamiseks ca 2 gr/kg. Ehk ühes toidukorras meestel ca 30-40 gr (sõltuvalt kehakaalu-st ja treeningintensiivsusest), naistel ca 15-25 gr.

Energia nõudlus kalorites on ca 50 kg naisterahval päe-vas 2000 kcal (kui kaasneb aktiiv-ne treening, võib nõudlus olla ca 2500 kcal).

90 kg meesterahva ööpäeva-ne energiakulutus on ca 2500 kcal, koos treeninguga 3000-3500 kcal.

Pärast trenni ei tohiks unusta-da süüa süsivesikuid – nen-de suhe valguga võiks olla 2:1, näiteks meestele 50-60 gr sü-sivesikuid ja 20-30 gr valku, naistele 30-50 gr süsivesikuid ja 15-25 gr valku.

Rasva pole vaja peljata ning dieedi ajal oleks mõistlik toi-dule lisada 20-50 g rasva sõltuvalt energiakulust.

Kõigepealt tuleks süüa ning seejärel juua, et süüa organi-smi kasutama rohkem maomahlu seedimisprotsessis. See aitab samas ka söömist aeglustada, et vältida ülesöömist.

Juua võiks vett ja päevase koguse kaloreid peaks saama tavatoidust ja toidulisanditest, vähem tarbima energiat sisal-davaid jookse nagu mahlad, val-misjoogid jne.

Kaubikud. Väikebussid.

Tarbesõiduk - auto, mida on vaja!
www.rotal.ee
Paldiski mnt. 247
Autokauplus Tel 6560 960

Äripäeva pikapitestiti tulemused

Vana Mazda endiselt vormis

Mazda nagu Fordki on vana mudeliga endiselt rivis. Mazda toodi Männikule täiesti tänavavarustuses ehk tänavarehvidel ja kõige madalamana kogu väljas olnud rivistuses. Võttes end kogu rivile sappa, mis mahamärgitud rajale suundus, tekkis ühel tõusul küll hirm, sest seal olid just kõik konkurendid natuke hädas olnud. Ometigi olid need kõrged ja suurte rehvidega autod. Natuke rohkem gaasi ja Mazda viskus mäest kui linguga ja ei teinud tõusul teist nägugi.

Tõusudele järgnenud vagude kaskaadis oli kuulda, et midagi käib vaikselt mööda liiva. Natuke uurimist ja selgus, et kuna auto oli teistest madalam, siis käis auto esiosas olnud kroomitud raud õrnalt vastu maad. Kuid kui teistega

MAZDA B2500

- mootor: 2,5 turbodiisel
- võimsus: 109 hj
- pöördemoment: 266 Nm
- tippkiirus: 147 km/h
- mõõdud: pikkus: 5005 mm, laius: 1695 mm, kõrgus: 1740 mm, kliirens: 205 mm, kasti pikkus: 2280 mm, kasti laius: 1535 mm
- max teljekoormus: ees: 1170 kg, taga: 1840 kg
- kütusepaagi maht: 70 l
- hind: alates 292 100 kr

Allikas: Mazda

võrdsed veljed ja rehvid alla panna, ei kaota Mazda konkurentidele kuskil, pigem võidab neid ühe olulise komponendiga, milleks on hind. Nimelt on Mazda pikapi klassi ainus auto, mille hind on alla kolmesaja tuhande.

Toyota ei suutnud tagaveolisena Männikul midagi muud, kui end kõhuni liiva sisse kaevata.

Volkswagen ostab edasimüüjaid üles

Automotive News Europe'i andmetel ostab Volkswagen oma suurimal turul Saksamaal üles edasimüüjaid.

Möödunud kuudel on autotootja ostnud ära Eduard-Winter Groupi Berliinis ja Glöckler Groupi Frankfurdis. Volkswagen on ostnud ka 49-protsendilise osaluse Münchenis asuvas Mahagis ja 51-protsendilise osaluse Stuttgartis asuvas Hahn+Lang Grupis.

Volkswageni sõnul on see kõik tehtud selleks, et kindlustada oma positsiooni suurlinnade turgudel.

Volkswageni inimene on Automotive News Europe'ile öelnud, et autotootja pidi need investeeringud tegema, sest edasimüüjatel polnud raha või nad lihtsalt keeldusid autofirma poolt tehtud ettekirjutusi täitmast. Sellist taktikat kasutab Volkswagen küll vaid Saksamaal.

Autoturu analüütik Philipp Rosengarten on öelnud, et võitlus Saksamaa autoturul tootjate vahel on läinud julmaks ja sellel turul mittetegija olemine oleks Volkswageni eduks hävitav.

Rosengarteni sõnul on suurlinnade turgudel edasimüüjate omavaheline kemplemine üsna suur ja see võib hakata kasumit mõjutama.

Kui autofirma suudaks seda võitlust kontrollida, oleks ta kindlasti paremas vormis ja kui edasimüüjad on õigesti juhitud, võivad nad olla üsna suureks tuluallikaks.

Analüütikud on öelnud, et edasimüüjate omandamisega tahab Volkswagen muuta seda, kuidas nende uusi autosid müüakse.

Nimelt võtavad selle margi ostjad lisavarustust keskmiselt kümne protsendi ulatuses kogu auto hinnast, samas Mini ostjad lisavad autole ligi kolmekümne protsendi ulatuses lisavarustust.

See on aga suur kasumiteenimise allikas. **Ardo Kalda**

D-MAX-il klassi suurim mootor

D-MAX-il on klassi konkurentsituult suurim, küll aga mitte võimsaim mootor. Ausalt öelda oli tunda küll, et Isuzul oli üks paremaid tõmbeid. Mäel ja rööbastes, kus jõudu vaja, andis võimsusevahe autost autosse istudes üsnagi tunda. Kolmeliitrine mootor võttis kohtasid, kus väiksemad mootorid ägisema kukkusi, üsna mängeldes ja ei teinud teist nägugi. Pigem justkui küsis, et khm, sina seal roolitaga, kas mingeid suuremaid tõuse pole.

Hea on ka see, et kütusekulu ei ole olenemata litraazist üldse suurem kui konkurentidel.

Miinuseid on aga mootoriga kaasa ka antud. Nimelt pole Isuzu insenerid kuidagi jaгу saanud kohutavast lärmist, mida pada kapoti all urisedes toodab. D-MAX oli kindlasti klassi kõige lärmakam ja ausalt öeldes kohati häirivalt lärmakas.

ISUZU D-MAX

- mootor: 3,0 turbodiisel
- võimsus: 131 hj
- pöördemoment: 294 Nm
- tippkiirus: 155 km/h
- kütusekulu 100 km kohta: linnas: 11 l, maanteel: 8,1 l, kombineeritud: 9,2 l
- mõõdud: pikkus: 5015 mm, laius: 1720 mm, kõrgus: 1735 mm, kliirens: 225 mm, kasti pikkus: 2275 mm, kasti laius: 1530 mm
- kandevõime: 1020 kg
- kütusepaagi maht: 76 l
- hind: alates 329 000 kr

Allikas: OÜ Renneks Kaubandus

Välimus on Isuzul igati ajakohane ja ei jää uuenduskuri läbinud kaasvõitlejatele kuidagi alla. Sisu on küll natuke igav.

Rool kuulas autol igati hästi sõna ja viis ka suuremates vallides sinna, kuhu juht nina näitas.

Mitsubishi lööb välimusega

Mitsubishi on kindlasti klassi kõige kaasaegsema välimusega auto ja nagu mõni muhelev kolleeg naljatas – tõeline Eesti Raudtee tööliste unistus. Tegelikult pole see nali, vaid tõsiasi, sest L200 välimus annab teistele silmad ette ja kõlbas pärast pikka tööpäeva ka n-ö lantima minemiseks väga hästi.

Efektne kuppelkabiin ja sama huvitava kujuga kast on tänaval tõelised pilgupüüdjad. Juba olemasolevale disainile veel kaitseraudade paigaldamine annab Mitsubishi kastikale tõeliselt matšoliku oleku.

Kerge ufolikkus jätkub ka interjööri, kus mõned ele-

mentid tulevad tuttavad ette ka Pajerost. Samas on sees olemine kõige madalama istumisasendiga ja ehk ka kõige sõiduautilikum.

Samas on vedrustus nagu ka teistel tõsise veoauto mõõtu ehk endiselt on tagasild lehtvedrudel. Sild ise on tammepeu mõõtu ehk jäme, sest peab taluma karme koormusi.

Diiselmootor ei jää kuskil hätta ja sikutab masina kergelt üles ka suurimatest kungastest. Vedrustus on samuti Harju keskmine ja ronimisomadused ei lase ka kuskilt enda kallal viriseda.

Samas oleks niisuguse välimusega autolt midagi erilist oodanud. Ehk panid in-

MITSUBISHI L200

- mootor: 2,5 turbodiisel
- võimsus: 136 hj
- pöördemoment: 314 Nm
- tippkiirus: 167 km/h
- kütusekulu 100 km kohta: linnas: 10,7 l, maanteel: 7,4 l, kombineeritud: 8,6 l
- mõõdud: pikkus: 5115 mm, laius: 1750 mm, kõrgus: 1780 mm, kliirens: 200 mm
- kütusepaagi maht: 75 l
- hind: alates 375 000 kr

Allikas: Mitsubishi

senerid kõik võhma välimuse ja unustasid, et alusvankriga tuleks ka midagi vägevate ette võtta.

KARLA AUTO
WWW.KARLA.EE

PETERBURI TEE NR. 38

Sellisel maastikul on õige tööauto ikka nelikveoline.

Fotod: Julia-Maria Linna, Ardo Kalda

Tööauto peab kõike tegema

Eesti Raudtee tarbeks ajasid kõik autoesindused peale Toyota oma pikapid Männiku tankodroomile, kus raudteetöötajad ja ajakirjanikud said nende võimeid proovida.

Oli selge, et sealsel testirajal pidi auto suutma turnida kui ahv ja seda juba ühesillaveoga ei saavuta. Kõik kohaletoodud mudelid olid maastikule kohaselt nelikveolised.

Uute ja modernse välimusega autode kõrvale rivistasid end üles ka vananenud mudelid Mazda B2500 ja Ford Ranger. Ausalt öeldes sai neisse suhtunud samal viisil, et mis nüüd need, kuid reaalsus oli hoopis teistsugune. Vanad mudelid pidasid uutega igati sammu ja kaotasid konkurentidele vaid välimusega. Kui on plaanis metsas või mujal raskesti ligipääsetavates kohtades välimusega eputada, siis tuleb loomulikult millegi uema poole vaadata. Kuid kas see on seda ekstraraha väärt, mida uute eest küsitakse? Kohati

Ardo Kalda
toimetaja

„Vanad mudelid pidasid uutega igati sammu ja kaotasid konkurentidele vaid välimusega.“

jah, olid uued mootorid meeltelt üle, kuid samad nõlvad sai ka nõrkade mootoriga väga hästi võetud. Sama peab nentima kardetud Hiluxi kohta, millel nõrk mootor. Ei jäänud ka see auto kuskil hätta. Võib-olla avalduvad erinevused rohkem siis, kui käru taga ja koorem peal, kuid niisama tõrksutades ei oska küll võimsaid ja kalleid autosid millegagi esile tuua.

Võitjaks tahaski kuulutada Mazda B2500. Mazda on selgelt odavam ja see talle voi-

du annabki. Tegemist on tõsi- se tööautoga, mis ajab oma asja ideaalselt ära. Teiseks paneks Isuzu, mis küll suure mootoriga, kuid sellesama mootori kohutav lärm ajab ihukarvad püsti. Samas on argumentiks odav hind. Kolmanda kohta annaks Mitsubishi L200 kätusse, sest ulmeline välimus on selline, mis ei lase endalt pilku pöörata ja paneb tagatise väitele, et tööautoga kannatab ka pärast raske päeva lõppu “lantima” minna. Samas ei jäänud kuskil auto konkurentidele alla. Miinuseks on küll kõrge hind, kuid samas on tegu tõelise farmeri unistusega.

Neljandale kohale paigutaks Ford Rangeri, mis peaaegu sama auto nagu Mazda, kuid juba oluliselt kallima alghinnaga. Viieandaks paneks Toyota Hiluxi, mis tõuseb edetabeli tippu pärast mootoriuundust. Kuuendaks peab jätma kalleima alghinnaga, kuid peale võimsaima mootori mitte millegagi hiilunud Nissani.

4.

5.

6.

Fordi vana metsamees

Ford ja Mazda on tegelikult nagu kaks tilka vett või siis leia kümme erinevust mõistatus. Viimane polegi nii lihtne, sest masinad on tegelikult samad ja erinevused on vaid kosmeetilised. See tähendab seda, et ühel on küljes Fordi ja teisel Mazda märgid. Loomulikult on erinev ka teine esipaneel.

Vähe on erinevusi ka interjööris... käsipidur käib nii ehk naa mõlemal masinal naljakalt rooliratta alt kangi enda poole tõmmates. Käsipiduri vabastamine oli muidugi paras otsimine. Lõpuks selgus, et kangi pead tuli keerata.

Et Fordi ja Mazda mudelid on natuke vananenud ja uuenevad juba selle aasta sügisel, sai natuke alavääristava suhtumisega neisse ka istutud. Tegelikult oli aga hoopis vastupidine. Jah, mootor oleks võinud võimsam olla, kuid pean tööle au andma ja nentima, et vedrustus ja ro-

FORD RANGER

- mootor: 2,5 turbodiisiel
- võimsus: 109 hj
- pöördemoment: 266 nm
- mõõdud: pikkus: 5012 mm laius: 1740 mm kõrgus: 1740 mm kliirens: 203 mm kasti pikkus: 2280 mm kasti laius: 1536 mm
- kandevõime: 1135 kg
- hind: alates 349 900 kr

Allikas: Ford

nimisomadused on neil uudsete mudelitega võrdsed, kui mitte paremad. Ford kündis igast mäenõlvast sama vapralt üles nagu ufoliku välimusega Mitsubishi ja oli tegelikult ka pehmem kui teised. Kohal olnud täisvarustuses Ranger andis paljudele uematele konkurentidele ka välimusega silmad ette. Suured ja laiad Cooperi rehvid tegid maastikul kulgemisest tõeliselt mõnusa ja mis peamine – pehme elamuse.

“Lahjat” Toyotat ei maksa karta

Toyota oma Hiluxeid Eesti Raudtee tarbeks korraldatud testile ei toonud. Põhjusteks sosistati, et mootor ei suuda võimsate konkurentidega võistelda. Tegelikult kartsin, et selles jutus võib tõde sees olla, sest on teada, et Toyota tegeleb praegu uue kolmeliitrise diiselmootori väljatöötamisega, mis peaks konkurendid selili lööma.

Välimuselt ei kaota uue- nenud Hilux konkurentidele millegagi. Küll on ta ehk toytalikul tagasihoidlikuma välimusega.

Paljud ehk ei tahagi tegelikult ufoga mööda metsi seigelda ja sestap on Hilux valik number üks.

Sisu on lahendatud lihtsalt nagu välimuski. Domineerib küll plastik, kuid see on äärmiselt kvaliteetselt kokku pandud. Kõik on käe-jala juures ja tööautona oleks sisu kohta paslik väljend “käib kah!”.

Läbitud sai Männiku

TOYOTA HILUX

- mootor: 2,5 turbodiisiel
- võimsus: 102 hj
- pöördemoment: 260 nm
- tippkiirus: 150 km/h
- mõõdud: pikkus: 5255 mm laius: 1835 mm kõrgus: 1795 mm kliirens: 297 mm kasti pikkus: 1805 mm kasti laius: 1475 mm
- kandevõime: 965 kg
- kütusepaagi maht: 80 l
- hind: alates 341 800 kr

Allikas: Toyota

tankodroomil sama rada, mis teiste testis osalenud pikapitega. Kohati oli tunda, et jõud nagu hakkaks raugema, kuid otsest häda küll ei tundnud.

Korra õnnestus end ka liiva sisse kaevata, kuid lülitus aeglusti peale tõi auto sellest august mängeldes välja. Ei ole sellel “lahja” mootoriga Hiluxil häda midagi, met- sas ja maastikul ei peagi kogu aeg kahesajaga sõitma.

Navara rikub manuaalkäigukast

Hiljuti uuenduse läbielanud Nissan Navara on kindlasti üks kogu kastiauto- de pundi nägusamaid ja juba ilma rautamata üsna musklilise olemisega.

Ka interjäär ei jäta palju kohti virisemiseks ja elemendid, mis salongis, on juba muudelt Nissani mudelitelt tuttav. Rool oleks justkui sportauto 350 Z pealt mahakrutitud. Istmed pakuvad piisavat külgtuge ja ei ole selle auto sees kohta, mille peale tahaks viriseda.

Olenemata sellest, et mootor on väiksema kubatuuriga kui Isuzul, on Navara kapoti all peituv jõuallikas kõige võimsam. Vedrustus ja juhiv tavus jätsid selle kuuma välimusega ja mootoriga auto juhi siiski külmaks. Kokkuvõttes – ei midagi erilist.

Kui keegi Navarat osta tahab, siis peab ta kindlasti vaatama automaatkäigukasti poole. Manuaal ei köl-

NISSAN NAVARA

- mootor: 2,5 turbodiisiel
- võimsus: 171 hj
- pöördemoment: 403 nm
- tippkiirus: 170 km/h
- kütusekulu 100 km kohta: linnas: 11,4 l maanteel: 8,7 l kombineeritud: 9,8 l
- mõõdud: pikkus: 5220 mm laius: 1850 mm kõrgus: 1742 mm kasti pikkus: 1861 mm kasti laius: 1560 mm
- kandevõime: 848 kg
- kütusepaagi maht: 80 l
- hind: alates 399 900 kr

Allikas: Nissan

ba lihtsalt kuhugi. Kangist kinni haarates oli tunne, nagu väntsutaks magava hundikoera käppa, aru ei saanud, kas käik läks sisse või ei läinud. Kui mingi lülitus toimis, siis polnud päris kindel, milline käik sisse läks. Sellest kastist soovitan hoiduda ja vaadata automaadi poole.

Ka X5 sai lõpuks BMW uuele mudelipõlvkonnale iseloomuliku näo.

Foto: BMW

BMW näitas hittmaasturi X5 uut põlvkonda

■ Täieliku mudeliuueenduse läbi teinud uus X5 on eelkäijast suurem, veelgi dünaamilisem ja sportlikum. Sõidukile on lisatud mugavusi ja funktsionaalsust, näiteks senise viie reisi asemel mahutab X5 nüüd kuni seitse inimest.

BMW X5 on tänaseks müüdnud üle maailma juba ligi 580 000 autot ning sportmaasturi uue põlvkonna mudel jätkab prognooside kohaselt senist edulugu.

Eestis BMWde müümisege tegeleva United Motorsi turundusdirektori Toomas Pärna sõnul on ootus ja huvi uue X5 vastu juba praegu erakordselt suur ja seda kogu maailmas, sest siiani on kliendid tellinud X5 uut mudelit sellest ühtegi pilti nägemata. Uus BMW

X5 saab sõiduomaduste, võimekuse, mugavuse, ökonoomsuse ning turvalisuse poolest sportmaasturite klassis taas kahtlemata suunanäitajaks.

Erilist esiletoomist väärrib uue X5 salong, mis mahutab kuni seitse reisi. See on nüüdseks muutunud hädavajalikuks lahenduseks, kuna kõigil konkurentidel on seitsme istme variant juba olemas.

Kuigi uus BMW X5 on 19 cm pikem kui tema eelkäija, jäi sõiduki kerekuju peaaegu samaks.

Suuruse muutust märkab eelkõige interjööris, kuhu on soovi korral võimalik lisada ka kolmas rida istmeid, mis pei-

detud pörandi sisse. Pagasiruum on suurem kui eelmisel mudelil ja mahutab 620 liitrit ning kui pakkida kokku teine istmerida, on mahutavus 1750 liitrit ja kolmanda istmearga on X5 pagasiruumis ruumi 200 liitrit.

Sõiduomaduste ja maastikuvõimekuse täiustamiseks on BMW uuendanud ka oma intelligentset nelikeosüsteemi xDrive. Tavaoludes on veojõud suunatud eest taha suhtega 40:60.

BMW X5 tuleb turule kolme mootorivariandiga: 4,8-liitrine V8 bensiinimootor, 3-liitrine bensiinimootor ja 3-liitrine turbodiisel.

Ardo Kalda

Auto läigib igast nurgast nagu hõbelusikas. Foto: Ardo Kalda

Palju kroomi ja V8 – tere tulemast Ameerikasse!

Peab nimetama, et Ford Exploreri V8 mootorit käivitades järgneb südames kerge kilge, mis ajab näpu püsti ja üle huulte libiseb "poweeer".

Juba auto välimus, kus kroom hiilgab ja masin ise on suur kui maakera, annab vihe, et vaevalt ta Euroopas ja eurooplasele disainitud on. Samas tahab ju ka sinne elanik ennast paksu ameeriklase tunda.

Ei see tähenda seda, et mul on mokad pidevalt rasvased ja taga on piisavalt ruumi tühjade McDonald'si pakside jaoks. Ei, see tähendab hoopis seda, et tahaks ka hiigelsuurt autot omada, millega mõnus ja turvaline mööda ilma kruuvida. Kui välimusest paistavad silma kroomveljed, siis need küll on tegelikult vaid kroomitud valvelgedele katted.

Interjäär paistab peale vaadates igati torete ja nahkne. Kõik on käe-jala juures ja mugav kasutada. Inised tahaks ka ja interjööris on selleks põhjust. Kui nahksed istmed on luksuslikud ja toredad, siis armatuur, mis kena välja näeb, tegelikult nii tore ei ole.

Siinkohal ei oska muud öelda, kui neetud ameeriklased. Kõik on tehtud kõvast plastist. Kas ei võinud siis mõnda inimest Euroopasse konsultatsioo-

Ardo Kalda
toimetaja

FORD EXPLORER

► tehnilised omadused

- Mootor: 4,6-liitrine V8
- Võimsus: 292 hj
- Pöördemoment: 407 Nm
- Mõõdud:
- Pikkus: 4913 mm
- Laius: 1872 mm
- Teljevahe: 2888 mm
- Tühimass: 2018 kg
- Kütusepaagi maht: 85 l
- Hind: alates 560 000 kr

Allikas: Ameerika Auto

nile saata, et teada saada, mis-moodi tegelikult armatuurilaud tehakse.

Jõudu on kapoti all küll palju, kohe niipalju, et kui kohapeal paremat pedaali mängitada, siis tõmbab auto kere küljel küljele käima. Kes kütusekulu kardab, siis tegelikult pole selleks nii väga põhjust. Jah ta pole niivõrd ökonoomne kui samast margist pärit Ka, kuid olgem ausad, viimaseid mahub

Exploreri pagasiruumi kolm tükki ja lisaks veel kaks ukse-sahtlitsesse. Suur V8 peab liigutama ju kahetonnist kere, mille tuuletakistus sama suur kui mõnel puukuuril. Maanteel nägin keskmist kütusekulu pidevalt alla kümne liitri saja kilomeetri kohta, mis oli tõeliselt meeldivaks üllatuseks.

Juhitavuse ja üldise sõidumõnu kallal on Ford tõeliselt vaeva näinud. Esiteks juba see, et autol on sõltumatu vedrustus.

Viimase lause peale pahan-daks nüüd kogu Eesti Offroadi klubi ja pomiseks, et näe, jälle rikkusid ühe pärismaasturi ära. Jah, võib-olla teie jaoks, kuid enamik maastureid ei näe kunagi ühtegi tõsist kungast ega ka liivaauku ja liiklevad meie linnatänavaid.

Viimases kohas on aga sõltumatu vedrustus asendamatu ja tavatarbijale kõige mugavam ja kindlam lahendus. Natuke sai Exploreriga ka mööda põldu müüdnud ja ka seal oli täitsa mõnus, ühtegi kungast ega takistust tagumik küll ei registreerinud, tahavaatepeegel aga rääkis hoopis muud.

Selle auto eripäraks on tema suurus ja on üsna naljakas mööda maanteed kulgeda ning vaadata, kuidas teetähised täpselt rataste kõrval jooksevad.

START

PARIMAD PALAD
varuosad jaapani ja korea autodele

Japanparts

sinu professionaalne partner

www.japanparts.ee

Tallinn: Kadaka 86C tel: 672 0000
Punane 18D tel: 672 0002
Tartu: Vasara 50E tel: 799 8020
Pärnu: Savi 3 tel: 446 5075

TGB

Kaubaroller Delivery

Hind 28 800.-

Kaubaroller, mis sobib nii linna kui ka maale. Ilmastikukindla ja lukustatava kaubaruumi mahutavus 150 l. Pehme seljatugi, jalarauad, seisupidur, turvalised käivitusanduriga tugijalad mõlemal pool. Lisavarustuses soojendusega termokott, esiklaas ja kaubakorvid ette. 50 cm³ mudel ei nõua juhuluba ja on väga ökonoomne.

Tallinnas: Top Parts, Honda salong Rocca al Mare keskuses, Amax Moto, GT-Tuning, A2-Autowelt, E-Autoline Tartus: Velt Moto-center Sõbra keskuses, GT-Studio, Top Parts Pärnus: First Stop Härma Kaubahoovis, Kalev Holzberg, Rakveres: Wiru Auto
www.topparts.ee

ISUZU

D-MAX

Isuzu D-max

Hind alates 249 900.-

D-max – parima hinna ja kvaliteedi suhtega 4veoline pikap. Saadaval 2,4 ja 5 istekohaga mudelid. Suur kandejõud, võimsad mootorid, väike kütusekulu ja palju lisasid. Järeleventava haagise mass lubatud 3000 kg. Kõik see teeb Isuzu D-max pikapi asendamatuks tööriistaks ja sõiduvahendiks paljudele.

Renneks Kaubandus OÜ
Suur-Sõjamäe 36, Tallinn
tel 646 5140
www.reneks.ee

RENNEKS

atoy
EESTI OÜ

Atoy Eesti uus aadress Pärnu mnt 139e, Tallinn

SÕIDUKITE VARUOSADE JA -TARVIKUTE NING AUTOKEEMIA MAALETOOMINE JA HULGIMÜÜK

www.atoy.ee

Pilt on illustreeriva tähendusega.

Gemballa GT 450 450hj 550Nm
Gemballa GT 550 550hj 780Nm
Gemballa GT 750 750hj 1150Nm

Gemballa individualiseeritud Porsche

Hooldus, garantii ja varuosad
Kadaka tee 86a, Tallinn

Premium Motors
tel 620 0210
www.gemballa.ee
www.porsche.ee
www.premiummotors.ee
PREMIUM MOTORS

VOLVO
for life

Volvo S40

Soodushind 310 000.–

Volvo S40 on stiilne ja linlik sedaan, mille efektsete välisjoonte taga peitub suurepärase sõiduomadustega auto. Standardvarustuses nüüd DSTC-külglisemisvastane seade ja 4x20 W Performance CD-audiosüsteem. Maksimaalsed viis tähti Euro-NCAPi kokkupõrketestides. Keskmise kütusekulu 5,6–9,5 l/100 km; CO₂ heitmed 148–227 g/km.

Info-Auto AS
Pärnu mnt 232, Tallinn, tel 671 0020
Turu 1, Tartu, tel 737 1890
Tallinna mnt 89a, Pärnu, tel 447 2750

www.infoauto.ee

INFO-AUTO

Premium Motors on Gemballa GmbH ametlik agentuur Baltikumis

Oleme avanud uue Gemballa ja Porsche sõidukite teeninduse

GEMBALLA JA PORSCHE
HOOLDUS • KOMPUUTERDIAGNOSTIKA
REMONT • VARUOSAD

USA ja Euroopa Porschedele

Kadaka tee 86a, Tallinn • Tel 620 0210
Varuosade laoseisu täiendab tagavaraosade ekspresstellimise süsteem • Porschede individualiseerimine ja disain, vajadusel vahetusauto

PREMIUM MOTORS

www.gemballa.ee • www.porsche.ee • www.premiummotors.ee

VOLVO
for life

Volvo S60

Soodushind 365 000.–

Volvo S60 sportsedaan pakub tõelist sõidulaumust. Esmaklassiline teepüsivus ja dünaamilised sõiduomadused muudavad Volvo S60 võrdsest nauditavaks nii kurviliisel külavaheteel, pikamaasõidul kui ka tiipturni linnaliikluses tööt koju sõites. Samas on Volvo S60 üks turvalisemaid autosid maailmas. Keskmise kütusekulu 6,6–10,9 l/100 km; CO₂ heitmed 174–259 g/km.

Info-Auto AS
Pärnu mnt 232, Tallinn, tel 671 0020
Turu 1, Tartu, tel 737 1890
Tallinna mnt 89a, Pärnu, tel 447 2750

www.infoauto.ee

INFO-AUTO

Pilt on illustreeriva tähendusega.

Cayenne Hind 699 000.–
Cayenne S Hind 909 000.–
Cayenne Turbo Hind 1 449 000.–
Cayenne Turbo S Hind 1 810 000.–

Porsche USA.

Hooldus Kadaka tee 86a, Tallinn.

Premium Motors
tel 620 0210
www.porsche.ee
www.premiummotors.ee
www.premiummotors.ee
PREMIUM MOTORS

Ford Explorer 2006

Hind alates 560 000.–

Enimmüüdnud maastur USAs. 4,04,6l, automaat, 4x2 või 4x4. Saadaval XLS, XLT, Eddie Bauer või Limited-varustuses.

CO₂ 230–296 g/km.

Keskmine kütusekulu 12–16 l/100 km.

Ameerika Autoteeninduse OÜ
Sõpruse pst 27, Tallinn
tel 699 9222
www.ameerikaauto.ee

AmeerikaAuto*

Pilt on illustreeriva tähendusega.

Chevrolet Explorer AWD Limited SE
4,3L; 5,3L ja 6,6 TD
Hind alates 1 119 000.–

Kuuekohaline luksusbuss

Premium Motors
tel 620 0210
www.hummer.ee
www.premiummotors.ee
www.premiummotors.ee
PREMIUM MOTORS

FIAT PANDA

Koostöös Hansa Lisingu, SEB Ühislisingu ja Sampo pangaga pakume suvel Fiat Panda liisingu sissemaksiks 0%. Kõikidele ISIC-kaardi omanikele kehtib -5% hinnakirja hinnast. Fiat Panda on seest suur ja väliselt väike linnaauto. Rikkalku varustusega ja väga ökonoomne. Päritatud tiitlitiga Car of The Year 2004 ja Itaalia Disaini auhinna Compasso d'oro. Saadaval ka nelikeolisena, et sõiduautole mittesobiva maastiku pärast ei lõpeks teekond. Fiat Panda 1,1 Active CO₂ sisaldus heitgaasides 135g/km, kütusekulu maanteel 4,8 l/100 km (disliga 3,7 l/100 km).

Lisainfo:
www.fiat.ee

FIAT

Messieelarve koostamisel hoia sidet messikorraldajaga

Eelarvete koostamisele asudes tuleks kindlasti uurida varasemaid kogemusi. Põhjalik ja loogiline mõtetöö lubab 90% ulatuses eelarve kokku panna. Ülejäänud kümnendik sõltub konkreetsetest messikorraldustavast ja nõuetest.

Tähelepanelikult peab läbi lugema ka kogu messikorraldaja poolt saadetud dokumentatsiooni, kuna nõuete mittejärgimine või tähtaegade eiramine mõjub rahakotile valusalt.

Soovitan hoida tihedat sidet ka messikorraldajaga, kes on tänapäeval orienteeritud teenuse heale kvaliteedile ja kaugel sellest, et iga hinna eest ruutmeetrid kaela määrada.

Eelarvele lisaks on messil osalevale ettevõttele oluline vajaliku inimressursi tagamine. Olgu need siis oma ette-

Tiit Sarv
Profexpo OÜ juhataja

võtte töötajad või värvatud inimesed, igal juhul tuleb mõelda neile messiprogrammile vastava ettevalmistuse andmisele.

Seega tuleb messi vaadata kui osa ettevõtte turundusest ja integratsioon ning sünergia tegevuste ja eelarvete vahel loob eelduse kulutuste ratsionaalseks planeerimiseks.

Messil osalemise eelarvetes on määrava tähtsusega toetus. Olgu need siis kas ühisstendis osalemise või muul viisil kulude hilisema katmise teel. Ühisstendi eeliseks kujuneb harilikult kulude kokkumõist tulenev võit.

Yoga Intelligence OÜ messiboks messidel "Infotec 2006" ja "Security 2006", millel osalemise eelarvest moodustas suurima kulu ettevõtte messiboksi kujundamine ja ehitamine.

Foto: Yoga Intelligence OÜ

Munich International Trade Fairs.
Your gateway to the world market.

Müncheni Messikeskuses

29.09.–01.10.2006	GOLF EUROPE 2006** 14. rahvusvaheline golfispordi erialamess
29.09.–01.10.2006	FAIRWAY 2006** 12. golfiplatside kongress koos erialanäitusega
10.10.–12.10.2006	MATERIALICA 2006 9. rahvusvaheline materjalitehnoloogia, pinnakate ja product engineering u erialamess
10.10.–12.10.2006	INTERGEO 2006** Geodeesia, Geoinformatsiooni ja maahalduse kongress ja erialamess
23.10.–25.10.2006	EXPO REAL 2006** 9. rahvusvaheline tööstuskinnisvara erialamess
23.10.–27.10.2006	SYSTEMS 2006** IT, Media, Communications
14.11.–17.11.2006	ELECTRONICA** components/systems/applications
15.01.–20.01.2007	BAU 2007** 17. rahvusvaheline ehitusmaterjalide, ehitusüsteemide ja ehitusvõrgude erialamess
26.01.–28.01.2007	OPTI MÜNCHEN 2007* 10. rahvusvaheline silmaoptika erialamess
04.02.–07.02.2007	ISPO – Winter** 66. rahvusvaheline spordiarikite ja spordiriie erialamess
04.02.–07.02.2007	ISPOVISION** Rahvusvaheline spordist inspireeritud moe näitus-show
23.02.–26.02.2007	INHORGENTA EUROPE 2007** 34. rahvusvaheline kellade, ehete, vääriskivide, pärlite erialamess
08.03.–14.03.2007	INTERNATIONALE HANDWERKSMESSE 2007** 59. rahvusvaheline käsitöö- ja müügisem väikestele ja keskmistele ettevõtetele
23.04.–29.04.2007	BAUMA** 28. rahvusvaheline ehitusmasinate, kaevandusmasinate, ehitusõudukite ja ehitusseamete erialamess
12.06.–14.06.2007	SEMICON EUROPA 2007 31. rahvusvaheline pooljuhtude, materjalide ja teenuste aastanäitus
12.06.–15.06.2007	TRANSPORT LOGISTIC 2007** 11. rahvusvaheline logistika, telemaatika ja liikluse erialamess

Messid väljaspool Saksamaad

13.10.–16.10.2006	ELECTRONIC ASIA 2006** Hongkong, Hiina
16.11.–18.11.2006	ANALYTICA-ANACON Bangalore, India
21.11.–24.11.2006	BAUMA CHINA** Shanghai, Hiina
22.11.–25.11.2006	IWE 2006 Teheran, Iran
05.12.–06.12.2006	EXPO REAL ASIA Hongkong, Hiina
28.01.–31.01.2007	ENVIRONMENT 2007* Abu Dhabi, Ühendatud Araabia Emiraadid
06.02.–08.02.2007	COMPONEX/ELECTRONIC INDIA 2007* New Delhi, India
19.02.–22.02.2007	ISPO RUSSIA Winter 07* Moskva, Venemaa
13.03.–15.03.2007	WETEX 2007* Dubai, Ühendatud Araabia Emiraadid
14.03.–17.03.2007	ISPO CHINA Winter 2007** Peking, Hiina
21.03.–23.03.2007	ELECTRONICA & PRODUCTRONICA CHINA 2007* Shanghai, Hiina
21.03.–23.03.2007	LASER. WORLD OF PHOTONICS CHINA* Shanghai, Hiina
21.04.–27.04.2007	AUTO SHANGHAI 2007* Shanghai, Hiina
23.04.–27.04.2007	ELECTRONIC AMERICAS* São Paulo, Brasiilia
	BAKERY CHINA 2007 Shanghai, Hiina

Ajakava
2006/2007
–väljavõte–

Ametlik esindus
Eestis:
Saksa-Balti
Kaubanduskoda
Eestis, Lätis,
Leedus (AHK)
Tallinn
Tel. 6 27 6942
Fax 6 27 6950
muenchen.ee@
ahk-balt.org
www.ahk-balt.org

* Ainult
erialakülastajatele
* ufi heakskiiduga
* üritus
* FKM-i kontrollitud

Andmed seisuga:
17. 8. 2006

Messikulu moodustab osa turunduseelarvest

Messil osalemine on kulukas ettevõtmine ning eelarvet tehes tuleks kindlasti mõelda kaugemale kui vaid ühel messil osalemine.

Triin Raestik
triin.raestik@aripaev.ee

Üldistades kogemust toidusektoris, räägib Profexpo OÜ juhataja Tiit Sarv, et eelarvet kujundavana võiks arvesse võtta tegevusi, mille kaudu luuakse kliendikontakte. "Töödete testimise ulatus ja sellele kuluv aeg määravad näiteks stendi suurus, kontaktpinna ja personali hulga, kes külastajatega suhtleb," juhendab Sarv.

Ta kinnitas, et messil osalemist planeerides on rakendatavad turunduskommunikatsiooni planeerimise põhimõtted. Seega on messi eelarve osa ettevõtte turunduseelarvest.

Suured messikulud igati õigustatud

"Arvestades messi spetsiifikat, ajalist piiratud, tähelepanu kontsentratsiooni, on messi esmapilgul suured kulutused igati õigustatud," räägib ta ning rõhutab, et välis- ja sisemesside kulutustes on tuntav vahe.

Sirje Puust-Mumme, kes tegeles aastatel 1995–2006 Eesti Kaubandus-Tööstuskodas (EKTK) Eesti ühisstendide koordineerimisega välisnäitustel, on veendunud, et üheks oluliselt võtmesõnaks heade tulemuste tagamisel on järjepidevus.

Enne eelarve koostamist

soovib Puust-Mumme kindlasti paika seada messil osalemise pikaajalised eesmärgid. Samuti teha selgeks, millistel messidel, mitmel järjest ja mis riikides soovitakse osaleda.

"Tähtis on selgeks saada seegi, milliste toodetega ja kui suurel messipinnal peaks osalema, millist reklaamikampaaniat planeeritakse ja kui suure meeskonnaga osaletakse," räägib Puust-Mumme.

Ta lisab, et ettevõtte, millel on müügitegevus rohkem kui ühes regioonis, mille toote või teenuse tase on kõrge ja millel on valmisolek täita mahukaid tellimusi, jõuab firma ekspordit planeerides tõenäoliselt peagi selleni, et tasuks osaleda mõnel välismessil.

Näiteks Saksamaal toimuvatel messidel osalemise eelarvet plaanides võib Puust-Mumme sõnul eeskujuks võtta Saksa Näituste ja Messide Liidu (AUMA) eelarve kulude jaotusmudeli, kus messil osalemise kulud on jaotatud kuude valdkonda.

"Lisanduvad veel nii-öelda muud kulud, näiteks ettevalmistus- ja järeltöö, personali koostamine, eksponaatide ettevalmistus, turu-uuringud ja muu taoline. Keskmine kulu 1 m² kohta Saksamaal toimuvatel rahvusvahelistel messidel on AUMA järgi 750–950 eurot ehk 12 000–15 000 krooni," tutvustab Puust-Mumme AUMA mudelit.

Kuna Eesti ettevõtetel on võimalus osaleda välismessidel ka riiklikult toetatavatel ühisstendidel, mida korraldab peamiselt EAS ise, toob Puust-

SUURIM MESSIKULU ON STENDI EHITAMINE

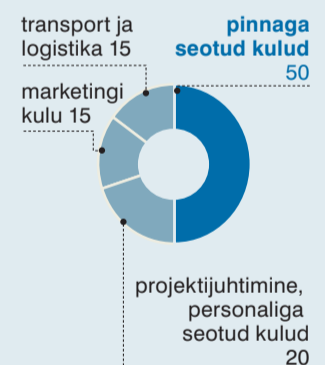
► kulud protsentides (EASI ja AUMA mudeli põhjal)

keskmised kulud AUMA põhjal

Allikas: Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

keskmised kulud EKTK korraldatud EASI toega ühisstendide eelarve põhjal

Mumme välja ka EASI kulujaotuse.

EAS aitab katta kulusid pinnale ja eksponeerimisele

Ta märgib, et EAS jagab messil osalemise kulusid AUMAst pisut erinevalt ning toetab vaid pinna ja eksponeerimisega seotud kulutusi, mis ei tohi ületada 50% kogu näituse kuludest. "AUMA järgi oleks need põhikulud (20%) ja stendi kujunduse ja ehitusega seotud kulud (39%)," ütleb ta ning lisab, et EAS võiks siiski kaaluda võimalust tõsta toetusprotsenti määraks kuni 60 protsendini.

Yoga Intelligence AS osales märtsis messidel "Infotec 2006" ja "Security 2006", kus eksponeeris kõrgtehnoloogilist intelligentset kontori toodet.

Messiboksi kujunduse osas tehti koostööd reklaamiagentuuriga Indigo Bates, kes omakorda ostis teenuse sisse fir-

mast Global Art. Viimase töö kvaliteet oli Yoga Intelligence OÜ arendusjuhi Neeme Takise kinnitusele pisdetailideni organiseeritud ning andis Yoga personalile võimaluse keskenduda messil eksponeeritava tehnoloogia näitusruumes tööloosumisele.

Takise sõnul moodustaski peamise messikulu välise ilme loomine, mille kohta koostas eelarve partner. "Eelarve koostamine ei olegi messil osalemise juures kõige raskem ülesanne. Pigem tuleks küsida konsultatsiooni messil eksponeerimise mõttekuse ja vormi suhtes," ütleb ta.

Takkis lisab, et enda eksponeerimisel tuleks vähese kogemusega firmadel kasutada messide organiseerimisele orienteerunud firmade abi. "See annab parema lõpptulemuse koos võimalusega keskenduda oma põhioste," soovib ta.

EESTI MESSIKALENDER 2006

September					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Lillemess 2006	15.09.	17.09.	Tartu Näituste messikeskus	mess, näitused, lilleseadevõistlused	AS Tartu Näitused, kristin@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Motoshow 2006	29.09.	01.10.	Tartu Näituste messikeskus	autod, varuosad, lisaseadmed, tuning, autode audio-süsteemid	AS Tartu Näitused, margus@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee

Oktoober					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Laps ja Pere 2006	07.10.	08.10.	Saku Suurhall Tallinnas	peremess, tooted ning teenused kõigile pereliikmetele	Taveco Disain tel 650 5097, 55 73 099, faks 650 5098 ragne.toniste@taveco.ee
Ilu Sõnum 2006	13.10.	15.10.	Eesti Näituste messikeskus	X rahvusvaheline kosmeetika-, juuksehooldus-, stiili-, moe- ja moelilandite, ehete- ja pesumess	Eesti Näituste AS projektijuht Katrin Mäe, tel 613 7325, katrin@fair.ee, projektijuht Keete Puri, tel 613 7449, keete@fair.ee, www.fair.ee
Tartu Ehitusmess 2006	19.10.	21.10.	Tartu Näituste messikeskus	ehitusmaterjalid ja -seadmed	AS Tartu Näitused, karin@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Tööriist 2006	19.10.	21.10.	Tartu Näituste messikeskus	tööriistad ja -seadmed, turvatehnika	AS Tartu Näitused, karin@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee

November					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Tallinn FoodFest 2006	02.11.	04.11.	Eesti Näituste messikeskus	toidutootjate, toitlustajate, jae- ja hulgikaubanduse professionaalide kohtumispai	OÜ Profexpo tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
Instrutec 2006	15.11.	17.11.	Eesti Näituste messikeskus	XII Tallinna rahvusvaheline tootearendus-, tootmistehnika-, tööriista-, allhanke- ja tehnoloogiamess	Eesti Näituste AS projektijuht Priit Pihela, priit.pihela@fair.ee, www.fair.ee
Puidutehnoloogia 2006	15.11.	17.11.	Eesti Näituste messikeskus	IV puidu- ja saetööstuse tehnoloogia, masinate, seadmete, tööriistade ja puittoodete mess	Eesti Näituste AS projektijuht Ingrid Pihela, ingrid.pihela@fair.ee, www.fair.ee
Keskond 2006	15.11.	17.11.	Eesti Näituste messikeskus	VIII rahvusvaheline keskkonnatehnika- ja tehnoloogiamess	Eesti Näituste AS projektijuht Ingrid Pihela, tel 613 7318, ingrid.pihela@fair.ee, www.fair.ee
Cleanest 2006	15.11.	17.11.	Eesti Näituste messikeskus	X puhastus- ja korrashoiu-mess "Elu- ja töökeskkonna kvaliteet"	Eesti Näituste AS projektijuht Ingrid Pihela, tel 613 7318, ingrid.pihela@fair.ee, www.fair.ee

EESTI MESSIKALENDER 2007

Veebruar					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Intellektika 2007	16.02.	17.02.	Tartu Näituste messikeskus	haridusmess	AS Tartu Näitused, karin@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee

Märts					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Sisustus 2007	02.03.	04.03.	Tartu Näituste messikeskus	mööbli-, sisustus- ja sisekujundusmess	AS Tartu Näitused, margus@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Mere- ja Vabaajames	16.03.	18.03.	Eesti Näituste messikeskus		korraldaja tel 50 22 765, 50 44 188

Aprill					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Maamess 2007	19.04.	21.04.	Tartu Näituste messikeskus	rahvusvaheline puidutöötlemis- ja metsandus-, põllumajandus- ning aiandusnäitus, toidukaubad, talutooted	AS Tartu Näitused, margus@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee

VÄLISMESSIKALENDER 2006

September					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Automechanika	12.09.	17.09.	Frankfurt	autotarvikute ja lisaseadmete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
GaLaBau	13.09.	16.09.	Nürnberg	haljastuse, maastikukujunduse ja puhkerajatiste mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
GDS	15.09.	17.09.	Düsseldorf	jalatsimess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Oktoberfest	16.09.	03.10.	München	õllefestival	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee

MESSIREIS VÕTIEDULE

VÄLISMESSIKALENDER

www.karol.ee

<p>TOIDUMESS</p> <p>WORLD FOOD</p> <p>MOSKVA 26.–29.09. Reisipaketi hind al 6790 kr e-post vadim@karol.ee</p>	<p>EHITUSMESS</p> <p>FINNBUILD</p> <p>HELSINGI 04.–07.10. Reisipaketi hind al 680 kr e-post maarika@karol.ee</p>	<p>TURVA- JA VALVESEADMETE MESS</p> <p>SECURITY ESSEN</p> <p>ESSEN 10.–13.10. Reisipaketi hind al 7590 kr e-post kristiina@karol.ee</p>	<p>HIINA EKSPORDIKAUPADE MESS</p> <p>CECF</p> <p>GUANGZHOU 15.–20.10. / 25.–30.10. Reisipaketi hind al 18 990 kr e-post vadim@karol.ee</p>	<p>KESKKONNATEHNIKA MESS</p> <p>ENTSORGA-ENTECO</p> <p>KÖLN 24.–27.10. Reisipaketi hind al 7450 kr e-post kristiina@karol.ee</p>	<p>KODU- JA SISUSTUSTEKSTIILI MESS</p> <p>HEIMTEXTIL</p> <p>FRANKFURT 10.–13.01.2007 Reisipaketi hind al 7290 kr e-post vadim@karol.ee</p>
<p>TOIDUMESS</p> <p>SIAL</p> <p>PARIIS 22.–26.10. Reisipaketi hind al 6990 kr e-post vadim@karol.ee</p>	<p>EHITUSMESS</p> <p>CONCRETA</p> <p>PORTO 24.–28.10. Reisipaketi hind al 11 870 kr e-post merike@karol.ee</p>	<p>LEHTMETALLI TÖÖTLUSE MESS</p> <p>EUROBLECH</p> <p>HANNOVER 24.–28.10. Reisipaketi hind al 8900 kr e-post merike@karol.ee</p>	<p>PAKENDUSMESS</p> <p>EMBALAGE</p> <p>PARIIS 20.–24.11. Reisipaketi hind al 6590 kr e-post vadim@karol.ee</p>	<p>BÜROOMÖÖBLI MESS</p> <p>ORGATEC</p> <p>KÖLN 24.–28.10. Reisipaketi hind al 7450 kr e-post kristiina@karol.ee</p>	<p>EHITUSMESS</p> <p>BAU</p> <p>MÜNCHEN 15.–20.01.2007 Reisipaketi hind al 7990 kr e-post vadim@karol.ee</p>

AS KAROL Narva mnt 13, 10151 Tallinn Tel 614 3085, 614 3086, 614 3087 Faks 614 3088 E-post info@karol.ee www.karol.ee

Uusimad ja parimad tooted Skandinaavia suurimalt pakendusemessilt!

Tutvu uute tehnoloogiate ja toodetega, mis suurendavad sinu kasumit, efektiivsust ja konkurentsivõimet. Loo kasulikke kontakte. Scanpack pakub sulle täiuslikku ülevaadet pakenduse maailmast: aitab leida sobivaid tarnijaid, tooret, tooteid, pakendustehnikat, seadmeid ja süsteeme. Lisainfo internetis: www.scanpack.se

Messireise pakub Teile Svenska Mässan koostööpartner: Reisibüroo KAROL

Narva mnt. 13, 10151 Tallinn
Tel: 6143 085, 086, 087
Faks: 6143 088
E-post: info@karol.ee
www.karol.ee

SCANPACK 2006
24–27 October 2006, the Swedish Exhibition Centre, Göteborg

GLEE	17.09.	19.09.	Birmingham	aiandusmess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
FIM / FIAM	18.09.	23.09.	Valencia	mööbli- ja valgustimess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
TextilExpo	19.09.	22.09.	Moskva	tekstiili- ja rõivamess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Innotrans	19.09.	22.09.	Berliin	raudteetranspordi mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
AMB	19.09.	23.09.	Stuttgart	masinaehitusmess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Decorex	24.09.	27.09.	London	mööbli- ja sisustusmess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
InterCool	24.09.	27.09.	Düsseldorf	sügavkülmutatud toiduainete, külmatehnika ja jäääitise-tööstuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
InterMopro	24.09.	27.09.	Düsseldorf	piimatoodete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
InterMeat	24.09.	27.09.	Düsseldorf	liha- ja vorstitudete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
HogaTec	24.09.	28.09.	Düsseldorf	hotellinduse ja toitlustuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
World Food	26.09.	29.09.	Moskva	toidumess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
SMM	26.09.	29.09.	Hamburg	laevaehitusmess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Cersaie	26.09.	30.09.	Bologna	keraamiliste plaatide ja sanitaartehnika mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Photokina	26.09.	01.10.	Köln	foto- ja kinotehnika mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
China Int. Hardware Show	27.09.	29.09.	Shanghai	rauakaupade ja tööriistade mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Interbad	27.09.	30.09.	Düsseldorf	basseinide, saunade ja spaade mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee

Oktoober

üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
IBA	03.10.	09.10.	München	pagari- ja kondiitritööstuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
FinnBuild 2006 *	04.10.	07.10.	Helsingi	ehitus- ja ehitusteenuste mess	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
FinnBuild	04.10.	07.10.	Helsingi	ehitusmess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Frankfurter Buchmesse	04.10.	08.10.	Frankfurt	raamatumess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Construtec	09.10.	12.10.	Madrid	ehitusmess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Security Essen	10.10.	13.10.	Essen	turva- ja valveseadmete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Intermot	11.10.	15.10.	Köln	mootorrataste ja rollerite mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Hong Kong Electronics Fair	13.10.	16.10.	Hongkong	koduelektronika, telekommunikatsiooni ja infotehnoloogia mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Chinese Export Commodities Fair 1st phase	15.10.	20.10.	Guangzhou	Hiina eksportkaupade mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
IKK	18.10.	20.10.	Nürnberg	külma- ja kliimatehnika mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Keskond ja Kommunaalmaajandus 2006 *	18.10.	20.10.	Helsingi	keskkond, kommunaalmaaj., vesi ja heitvesi, jäätmekäitlus	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Gym & Spa 2006 *	18.10.	20.10.	Helsingi	ujulad, saunad, spaad, treeningsaalid	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
RehaCare	18.10.	21.10.	Düsseldorf	taastusravi ja invatarvete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Enkon Dezentral	19.10.	20.10.	Nürnberg	energeetika- ja kaugküttemess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Hostelco	21.10.	25.10.	Barcelona	hotellinduse ja toitlustuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
SIAL	22.10.	26.10.	Pariis	toidumess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Expo Real	23.10.	25.10.	München	kinnisvaramess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Ensorga-Enteco	24.10.	27.10.	Köln	keskkonnatehnika mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Scanpack	24.10.	27.10.	Göteborg	pakendusmess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Concreta	24.10.	28.10.	Porto	ehitusmess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
GlassTec	24.10.	28.10.	Düsseldorf	klaasitööstuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Orgatec	24.10.	28.10.	Köln	büroomööblimess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Euroblech	24.10.	28.10.	Hannover	lehtmetailitööstuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee

Denkmal	25.10.	28.10.	Leipzig	mälstiste ja linnafassaadide hoolduse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Chinese Export Commodities Fair 2nd phase	25.10.	30.10.	Guangzhou	Hiina eksportkaupade mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Helsingi raamatumess **	26.10.	29.10.	Helsingi	raamatud, kirjastused	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Toidumess Ruoka 2006 **	26.10.	29.10.	Helsingi	toidumess	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Hong Kong Int. Lighting Fair	27.10.	30.10.	Hongkong	valgustite ja elektrikaupade mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Hanseboot	28.10.	05.11.	Hamburg	jahtide, paatide ja veesportitarvete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee

November

üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
DigiExpo 2006 **	03.11.	05.11.	Helsingi	digitaalne ajaviitetehnika	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
SkiExpo 2006 **	03.11.	05.11.	Helsingi	Põhjamaade suurim talispordimess	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Kirurgide päevad *	08.11.	10.11.	Helsingi		OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Mess Sinule 45+ **	10.11.	12.11.	Helsingi	puhkuse, tervise ja ajaviite mess aktiivsele 45+ vanusele	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Tervis 2006 **	10.11.	12.11.	Helsingi	tervis, elutarbelised teenused	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Mood ja ilu 2006 **	10.11.	12.11.	Helsingi	uus mess moe ja ilu teemadel	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Electronica	14.11.	17.11.	München	elektronikakomponentide mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Brau Bevale	15.11.	17.11.	Nürnberg	joogi- ja õlletööstuse seadmete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Medica	15.11.	18.11.	Düsseldorf	meditsiinitehnika mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Hambaarstide kongress ja mess Odontoloogia 2006 *	16.11.	18.11.	Helsingi	hambaravi	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Farmaatsiapäevad 2006 *	17.11.	19.11.	Helsingi	ravimimess	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
IPA	20.11.	23.11.	Pariis	toiduainetööstuse seadmete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Emballage	20.11.	24.11.	Pariis	pakendusmess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Civils	28.11.	30.11.	London	linnaplaneerimise mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Helsinki Motor Show 2006 **	30.11.	03.12.	Helsingi	autonäitus	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee

Detsember

üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Võitja 2006 – koertenäitus ja koduloomade mess **	09.12.	10.12.	Helsingi	Soome Kennelliidu koertenäitus ja loomateemaline mess	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee

VÄLISMESSIKALENDER 2007

Jaanuar

üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Arstipäevad 2007 *	07.01.	11.01.	Helsingi	Soome arstide kongress ja mess	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Heimtextil	10.01.	13.01.	Frankfurt	kodu- ja sisustustekstiili mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Domotex	13.01.	16.01.	Hannover	põranda- ja vaipkatete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Bau	15.01.	20.01.	München	ehitusmess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
IMM	15.01.	22.01.	Köln	mööblimess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Matka 2007 */**	18.01.	21.01.	Helsingi	rahvusvaheline turismimess	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Caravan 2007 **	19.01.	21.01.	Helsingi	karavanautod ja haagissuvilad	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Mood I/2007 *	28.01.	29.01.	Helsingi	sügis-talv 2007-2008	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Forma Kevad 2007 **	26.01.	28.01.	Helsingi	kingitused, kodusisustus ja majapidamistarbed	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee

Kõigile registreerujatele 2 nädalaks **tasuta** Äripäev

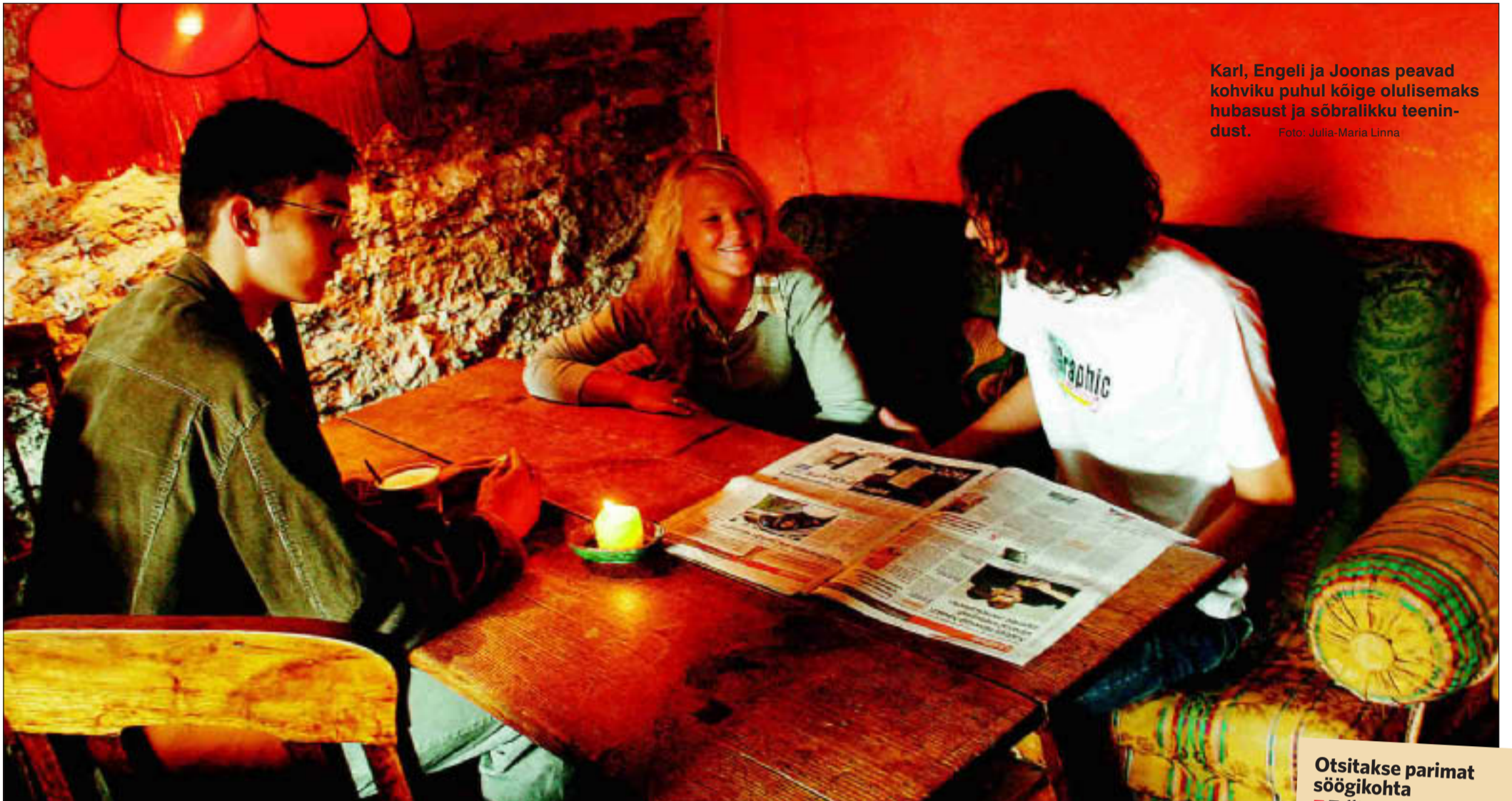
Keskastmejuht - olla või mitte olla?

6. septembril hotell Olümpias. Täpsem info www.aripaev.ee/seminar

Kuidas juhivad loomad? Kuidas luua efektiivselt töötav meeskond? Kuidas müüa ideid? Kuidas ohjata intriige? Kuidas mõjutab meeskonda keskastmejuhi imidž? Kuidas muutustega kaasa minna? Kuidas pingeid maandada?

Seminari hind 2900 krooni (km-ga 3422 krooni). Mitme osaleja registreerumisel ühest maksjaettevõttest kehtib soodustus 10 %.
Info telefonil 667 0237
Kersti Leppiksaar.

Karl, Engeli ja Joonas peavad kohviku puhul kõige olulisemaks hubasust ja sõbralikku teenindust. Foto: Julia-Maria Linna

Oktoobriks valitakse noorte algatusel kõige noortesõbralikum kohvik Tallinnas.

Elis Vennik
aripaev@aripaev.ee

Juba mõnda aega on noortel võimalus valida kõige noortesõbralikum kohvik või söögi-koht Tallinnas. Tallinna Noorsootöö Keskuse direktori Silver Pramanni sõnul pärineb idee korraldada konkurss noortesõbraliku kohviku tunnustamiseks noortelt endilt.

Nimelt ei suhtu kõik toitlustusasutused vähe kulutatavatesse noortesse just väga sõbralikult, sest need hoiavad asjatult laudasid kinni, kohvikule sealjuures märkimisväärset kasu toomata.

“Ebameeldivad on need kohad, kus koheldakse sind hästi vaid siis, kui sul on seljas moekad riided, peas geelsoeng ja

Noort klienti meelitab sõbralik teenindus

viiesajased,” märgib 19aastane Karl.

Kuigi noorte huvid võivad olla erinevad, võib nende eelistustes leida ka sarnasust – positiivset äramärkimist leiavad hubased kohakesed, kus soe ja sõbralik teenindus.

Karl leiab, et kohvikukülastajad jagunevad üldjoontes kahte gruppi. Ühed eelistavad modernset minimalismi. Nemad on üldjuhul ka sagedased ööklubide külalised.

Teised on boheemiluse poole kalduvad noored. Nemad

hindavad retrohõngulist interjööri.

Noortesõbralikumaks peab Karl teise rühma kuuluvaid paikasid, nagu näiteks Kehrwieideri ketti kuuluvad kohvikud. Karliga on nõus ka kohvikukultuuri armastajad, 17aastane Joonas ja 14aastane Engeli, kes kiitavad Kehrwieideri head teenindust ja mõnusat kohvikukohvikonda.

Karl peab kõige noortesõbralikumaks paigaks populaarset Saiakangi kohvikut. Engeli meelispaigaks on Kehrwieideri ketti kuuluv Kohvicum, kus on mõnus lugeda või õppida. Sealsed teenindajad on tema sõnul väga toredad. Menüüs on ka eraldi õpilastele, mis on eriti soodsalt hinnaga.

Noortesõbralikuks muudab

koha ka võimalus mängida erinevaid lauamänge. Boonuseks on traadita internet.

“Koht peab olema hubane. Näiteks Viru tänaval olev Roberts Caffee kutsub juba oma olemusega. Kuigi teenindus on Kehrwieideris märksa noortesõbralikum,” kommenteerib oma eelistusi Joonas. Ühe võimaliku puudusena tuuakse välja näiteks ebatolerantne suhtumine rullisukude ja rattaga liiklejatesse. Joonas ei tea Tallinnas olevat ühtegi sellist kohta, kus uisutajaid rõõmuga vastu võetaks.

Silver Pramann soovib, et tuleks juurde noortele sõprade kohtumiseks tasku- ja meelekohasemaid kohti. “Kesklinnas on väga kallis. Lähiriikides on noorte teenindajatega noortekohvikuid,” ütleb Pramann.

” Lähiriikides on mitmeid just noortekohvikuid, kus noored ise teenivad.

Silver Pramann,
Tallinna Noorsootöö Keskuse direktor

Otsitakse parimat söögikohta

Tallinna Noorsootöö Keskuse väljakuulutatud konkursi eesmärgiks on leida Tallinna noortesõbralikum kohvik või söögikoht. Konkurs peaks muutma toitlustusasutuste suhtumist noortesse – kuigi noorel ei pruugi hetkel olla piisavalt raha, võivad neist tulevikust saada head kliendid.

Kohvik peab arvestama 12–26aastaste noorte huvide ja vajadustega, pakuma turvalist keskkonda ja noortesõbralikku teenindust.

Võitja otsustab žürii, lähtudes neljast kriteeriumist: interjööri, menüü, tegevused ja teenindus.

Konkursi lõpptähtaeg on 10. oktoober 2006. Võitjad kuulutatakse välja noortekohvikutele 20.–25. novembrini.

Osalemisankeet ja lähem info www.taninfo.ee

Elis Vennik

Sõpruse nõrgast küljest

” Kui ma lähen esmaspäevasel konverentsil tülli mõne eriti ninatarga väitlejaga, siis suure tõenäosusega ei saa ma temast rahu ka neljapäevasel noortemitingul.

Joonatan Allandi
Tegusad Eesti Noored liige

Eesti Vabariigis, a. D. 2006, tunnen ma end kui SS-sõdur Varssavi tänavatel 40ndatel. Pomme saab heita kõikjale!

Noortele võimaldatakse tegevust organisatsioonides nagu Eesti Õpilasmavalitsuste Liit, Tegusad Eesti Noored, Savisaar-jugend. Variante on.

Agat tegijaid on vähe. Kui ma lähen esmaspäevasel konverentsil tülli mõne eriti ninatarga väitlejaga, siis suure tõenäosusega ei saa ma temast rahu ka neljapäevasel noortemitingul. Kõikjal tuttavad näod.

Vähesed vahendid kampaaniateks ja nn “need, kel vaja, leiavad tee meieni niikui nii. Suva, et neil pole aimugi

kolumn

meie olemasolust” – mentaliteet on ringi üsna kitsukeseks tõmmanud.

Madala profiili hoidmine pole kvaliteedi seisukohalt mõistlik teguviis. Olen palju kokku puutunud tudengiks suunduvate inimestega, kes ei julge stipendiumit taotleda, sest seda NIIKUINII ei saa.

Äärmiselt rumal mõtlemine. Kui riik eraldaks noorte lennukatele projektidele mingi korraliku summa, aga konkursi ametlikult välja ei kuuluta. Siis satubki õigel ajal, õiges kohas taotlust esitama ainult Reelyka Väandra keskkoolist, kelle vai-

muvaest projekti on riik kohustatud parema variandi puudumisel rahastama. Kindlasti on konkurentsivõimelisem sajast üks välja valitud projekt kui üks eksinud õnnetuke.

Ma küll arvan, et Laura Ennetit poleks Kesknnoorte sekretäriks värvatud, kui Jüri Ennet poleks Keskerakonna liige. Laura niisama lakiks kodus küüsi.

Kindlasti oleksid meie noortekollektiivid igati edukamad, kui nendes pääsemiseks ei saaks vaid tutvustele lootuda ning enda tõestamine isegi sõpradele oleks vajalik.

Selleks tuleks organisatsioonidel raha süstida enda tegevuse teadustamisse. Ehk

esitada riigile projekt mainekujunduse rahastuseks?

Kuni ma siin enda projektille viimast lihvi annan, esitan viimase, retoorilise küsimuse: palju ma ikka kolme õpilasmavalitsuse aktivistiga, kahe kesknnoorega ja ühe tüütu väitlejaga maailma muudan? Ah?

Noored topelt!

Tänasest ilmub igal reedel ÄP noorterubriik topelt mahus ehk kahel küljel!

Võistlustants muutub iga aastaga kulukamaks

Uhked kleidid, kaunid meloodiad – see on vaid pisike osa võistlustantsust. Aasta-aastalt muutub kaunis hobi järjest kulukamaks.

Liis Epro
aripaev@aripaev.ee

Uhked kleidid on vaid väike osa kulutustest võistlustantsule. Sellele lisanduvad erinevad väiksemad sorti kulud, mis aasta lõikes teevad kokku üpris kopsaka summa.

Noored kinnitavad nagu ühest suust, et sponsorite leidmine on raske, kuid võimalik. Eelduseks on midugi saavutatud tiitlid ja oma hea taseme näitamine erinevatel võistlustel. Mida edukam tantsija, seda suurem on võimalus teha trenni järjest paremate treeneritel.

Tallinlane Kristiina Allmäe on võistlustantsuga tegelenud seitse aastat. 15aastane neiu alustas aastaid tagasi ema soovitusel võistlustantsuga ning ajapikku hakkas see talle väga meeldima.

Kristiina sõnul on võistlustantsu juures väga hea just tugeva rütmitunnetuse ja liikuvuse saavutamine. Samas on väga meeldiv tantsida uhketes kleitides.

Võistlustants kui hobi nõuab väga palju aega ning raha. Jooksvate kulude alla loeb Kristiina kingi, kleite, ilutarvikuid ning bensiniraha võistlustele minekuks. Need kulutused võivad alati muutuda. Neiu sõnul on võimalik neid kulutusi vähendada vaid siis, kui sul on sponsorid.

Veel nimetab Kristiina kulutusteks plaastreid, sportsideid ning külmageele, mida on raske selle spordiala juures vältida.

Kristiina ise leiab, et see hobi on ikkagi kallid ning võistlustantsuga seoses ei ole või-

Noored võistlustantsijad Marko Kiigajan ja Mari Piksar.

Foto: Mati Eero

SUURIM KULU ON RIIETUSELE

► hinnad kroonides

	Kristiina	Grete	Marko
treeningriided	500 aastas	2000 aastas	-
võistlusriided	3500	15 000	10 000
	2 aastas	1 aastas	1
trennimaks	350 kuus	500 kuus	500 kuus
eratreenerid	300 kuus	600 kuus	4000 kuus
iluteenused	500 kuus	1000 kuus	1000 aastas
kingad	1100 paar	1500 paar	750 paar
	2 aastas	3 aastas	4 aastas

Allikas: Kristiina, Grete ja Marko

malik eriti midagi ostmata või tegemata jätta. Raha oma hobi jaoks saab ta vanematelt. Muidugi on neiu ise ka võist-

lustantsu raha investeerinud: nimelt ostab ta oma kleitidele kivid ja muud iluasjad ise ning samamoodi meigitarbed

” On võimalik ära hoida mõningaid väljaminekuid, kuid see säästmise käib sel juhul enda ja tantsu arvel.

Grete Käsi, võistlustantsija

ning juuksetarvikud. Kristiina vanemad on oma tütre hobiga väga rahul ning toetavad teda täielikult.

17aastane Tallinna tüdruk Grete Käsi tantsib võistlustantsu üheteistkümnendat aastat. Kui teisti tüdrukuid meelitas selle ala juures kaunid kleidid, siis talle meeldis just liikumine. Grete sõnul ei ole peale võistlustantsu enam teised tantsustiilid üldse raskeid ning see õpetab aega arvestama.

Neiu leiab, et võistlustants on üks kallemaid hobisid üldse ning on seisukohal, et selle ala juures lihtsalt ei ole võimalik kokkuhoiu nimel midagi ostmata või tegemata jätta.

“On võimalik ära hoida mõningaid väljaminekuid, kuid see säästmise käib sel juhul enda ja tantsu arvel,” ütleb Grete.

Grete saab kogu oma hobiks vajamineva raha vanematelt, kuid eraturundide eest on ta ise tasunud.

Pärnu noormees Marko Kiigajan on tantsinud juba 13 aastat. Praegu 18aastane Marko käis noorena paar korda oma vanema õe tantsutrenni vaatamas ning jäi seal külge tantsupisik. Marko sõnul on tantsimine väga ilus ala. Võistlustants pole laiskadele, sest väga palju peab trenni tegema.

Markol ja tema partneril on olemas suuremate võistluste jaoks ka sponsorid, sest muidu kujuneks selle hobiga tegelemine neile liiga kulukas. Rahaliselt on abiks ka vanemad. Eelmisel suvel teenitud raha investeeris ta oma hobisse.

Tule Äripäeva Noortekolleegiumisse!

Oled 15-18aastane?

Oled uudishimulik ja aktiivne?

Tahad sõna sekka öelda, millest eakaaslastele kirjutada?

Soovid näha, kuidas sünnib ajaleht ja selles osaleda?

Noortekolleegiumisse kandideerimiseks kirjuta meile mõtted, mida saaks kokku võtta pealkirjaga: **“Mis on minu eesmärk Noortekolleegiumis?”**

Ootame su kirja **15. septembriks** aadressile pille.roivas@aripaev.ee

mis toimub

Sinu karjäär – sinu võimalus

■ 11. septembril kell 16–18 toimub Tallinna ja Harjumaa noorte teabe- ja nõustamiskeskuses noorte teabepäev, kus tutvustatakse edasiõppimise ja töötamise võimalusi pärast keskkooli lõpetamist Eestis ja välismaal.

Kohapeal on kõigil võimalik teha karjääriristete ja saada karjäärilast infot ja nõu. Küsimustele vastavad Karjäärikeskuse ja tööturuameti töötajad.

Tallinna ja Harjumaa noorte teabe- ja nõustamiskeskus asub Tallinnas Suur-Ameerika 35.

Teabepäeval osalemiseks on vajalik eelnev registreerimine kas telefoni või e-posti teel.

www.taninfo.ee

konkurss

Ole videoklipi režissöör!

■ Pane end proovile videoklipi konkursil “Ohutu algus” videoklipi režissöörina.

Videoklipi formaadi saavad noored ise valida, mis kajastaks noorte arvates kõige paremini tööohutuse ja -tervise teemat.

Konkurss avatud kõigile, kes 30. septembril 2006 on veel 18-aastased.

Tähtaeg 30. september 2006.

<http://osha.eu.int/OSHA>

Animafilmi konkurs

■ Põnev Eesti üldhariduskoolide õpilaste animafilmi konkurs “Tagurpidi”.

Teretulnud on kõikvõimalikud erinevates animatseeritud valmisstatud klipid.

Hindamine toimub kolmes kategoorias. Tähtaeg 31. oktoober 2006.

www.koolielu.ee

Raha kokkuhoiuks jälgib Madis sügiseti poodides allahindlusi

Madis ootab riieostuks ära sügise, mil poodides on paremad hinnad ja raha kulub vähem.

Triin Rebane
aripaev@aripaev.ee

15aastane Viimsi Gümnaasiumi 9. klassi õpilane Madis Toomela saab kuus 1000 krooni taskuraha. Tema suurimaks väljaminekuks on söök ja jook, millele kulub 500 krooni kuus.

Lisaks söögile ja joogile meeldib Madisele raha kulutada meelelahutusele. Madise jaoks tähendab meelelahutus kinos käimist, arvutimängude, CDde ja muu sellise soetamist.

Riideid ostab Madis alati pärast sünnipäeva selleks puhuks

kingitud raha eest. Allahindlused mängivad Madise jaoks rolli sügisel, sest siis tahab Madis just kõige rohkem uusi asju osta. Tema meelest on mõttekas osta asju just allahindluste ajal, sest siis saab soovitud asja parema hinnaga.

Oma taskurahast ei pea ta tasuma koolitoidu eest. Selleks annab ema eraldi 260 krooni kuus. Kui noormehel raha otsa saab, kuid hädasti raha vaja, siis küsib ta alati juurde. Siiani pole sellega probleeme olnud.

Madis on ka kooli kõrvalt tööl käinud. Selle aasta kevadel töötas ta kasvihuones. Tegid seal kõike, mida tarvis – tassid mulda, lilli, istutas taimi ümber jne. Palgaks oli 25 krooni tunnis. Madis töötas nii palju, kui parajasti tahtis. Selline tööviis sobis kooli kõrvalt ideaalselt. Kogu teenitud raha pa-

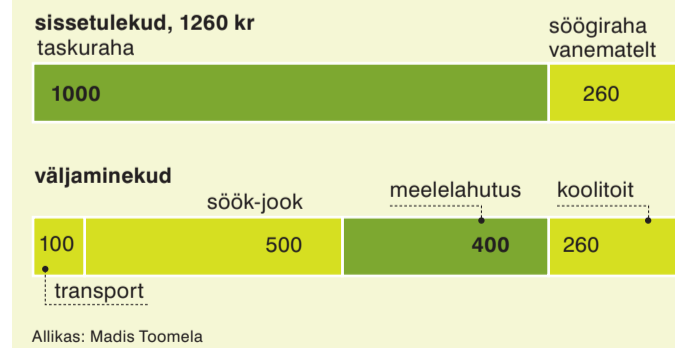
Madis on kooli kõrvalt teenud ka tööd.

Foto: Meeli Küttim

mina ja raha

TASKURAHAST PIISAB KA MEELELAHUTUSEKS

► Madise keskmised sissetulekud ja väljaminekud kuus, kroonides

ni ta kõrvale ja ostis selle eest hiljem vennale sünnipäevaks mp3-mängija. Üle jäänud raha eest plaanib ta osta kooliasju ning riideid.

Madis eelistab sularaha, sest siis on täpselt teada, kui palju raha taskus on. Ei pea

pangaautomaati otsima ning arvet vaatama.

Noormees peab end rahalartistajaks, kuigi tema igakuised kulutused pole suured. Kui tal on raha, siis poes hinnad suurt rolli ei mängi. Hindasid jälgib ta siis, kui raha vähe.

toimetaja veerg

Demagoogiapäevad

Suviti toimub üle Eestimaa palju eri suvepäevi, kogunetakse kas kollektiivide või huvialagrupidena. Selle kauni suve kulminatsiooniks oli nädala alguses toimunud poliitikute demagoogiapäevad Toompeal.

Hiigelvormis oli loomulikult suurmeister Edgar Saviisaar, kelle sõnul käib ta presidendivalimiste ajal Toompeal lõunatamas. Tema sõnul ei oma ka praegused Riigikogu saadikud moraalselt õigust presidenti valida, sest nende mandaat hakkab lõppema, aga presidenti valitakse viieks aastaks. Mina oskan sellest väitest teha vaid ühe järelduse: Riigikogu keskfraktsiooni liikmed ei osale presidendivalimistel ka valijameeste kogus.

„**Teen järelduse, et Riigikogu keskfraktsiooni liikmed ei osale valijameeste kogus.**

Väljapaistva etteaste tegi ka Kadrioru peremees, kes nimetas valimisi ebademokraatlikeks. Presidendi üks tähtsamaid funktsioone on jälgida Riigikogu tegevuse vastavust põhiseadusele. Kui Arnold Rüütel nägi, et presidendivalimised olid ebademokraatlikud, miks ta siis ei muutnud neid demokraatlikeks ega lasknud oma kandidatuuri siiski esitada. Väidetavalt ainsa Eesti olusid tundva presidendikandidaadina pidi ta ju teadma, et kummaski voores esitatakse üks vaid kandidaat.

Tõele au andes polnud palju targem ka vastaspool. Toomase Hendrik Ilvesele andmata jäänud hääl ei ole küll mingi demokraatiaavaldus, nagu viimane püüdis väita. Kui presidendivalimistel, mis on rahvale küll olulised emotsionaalselt, mitte sisult, domineeris demagoogia nii massiivselt, mida siis oodata kevadelt, kui otsustatakse, kes hakkab riiki tegelikult valitsema. Ehk oleks poliitikutel mõttekas käituda põhimõtetel: ära tee teistele seda, mida sa ei soovi, et sinule tehakse. Ilmselt liiga utoopiline soov.

Tõnis Oja
peatoimetaja asetäitja

nädala ilm päike

Soome riigi- ja ärimehed tulid siia kogemusi saama

Kindlasti sooviti oma käega katsuda Soome arhitekti Pekka Vapaavuori suurtööd, Kumu. Aga miks mitte ühendada meeldiv kasulikuga ja tõrts tööjuttu puhuda. Näiteks Eesti edukast maksusüsteemist, mis võiks jääda sama kindlaks kui Lasnamäe veerule ehitatud Kumu.

Eesti Energia ostis lingi Põhjala elektribörsile

Soome lahe alune kaabel jääks väikse kasuteguriga, kui selle kaudu elektrit välja müüa ei saaks. Parim ongi müüa otse börsil (Nord Pool), omades maaklerfirmat (Solidus). Eesti Energial oleks ju üht-teist veelgi müüa (saastekvoovid).

Keskpalk tõusis 9531 kroonini

Järgmiselt (sellelt) kvartalilt oodatakse juba tõusu üle 10 000 krooni. Visalt levib arvamus, et palgatõusult võivad ainult rikkad. Aga ka alampalk võib tõusta üle 4000 krooni.

äike

Juriidiliselt igati korrektsed presidendivalimised

Selline seaduslik lubatavus ja korrektsus on hale farss. Ainus sõakas esineja Riigikogus oli valitsuse nõunik Ülle Aaskivi, kes rääkis asjadest nii, nagu need on. Tõtt. Keerutamata.

Tartu jaamahoone süüdati. Esimest korda...

Tulekahju raudtee ääres on eriti ohtlik, lähedal seisid ju kütusesisternid. Millegipärast kipuvad vanad jaamahooned tühjaks jääma ja käest ära minema. Kas raudtee omandivaidlused hõivavad kogu tähelepanu ja vara las laguneb?

Rahapesu käib ja ei käi ka

Kui palju rahapesu tõkestamisest räägitakse, selle järgi peaks rahapesu käima igal sammul. Otsustades aga süüdimõistvate kohtuotsuste järgi (kaks!), on vist tegu müüdiga.

Eesti Nokiaks saagu üliõpilaste eksport

juhtkiri

Äripäeva arvates tuleb Eesti riigil hakata senisest rohkem toetama noorte suundumist välisriikide ülikoolidesse. Praegu aitab riik finantseerida peamiselt magistri- ja doktori kraadi omandamist välismaal.

Näiteks võiks seada eesmärgiks, et igal aastal läheks 100 gümnaasiumi lõpetajat õppima mõne teise riigi kõrgkooli. Me usume, et noorte välismaale õppima minekust saab riik pikas perspektiivis palju kasu.

Momendil poel riik olnud vaimustatud välisülikoolidesse noorte suunamisest, sest meie bakalaureuseõpe on konkurentsivõimeline välisriikide ülikoolidega. Me suudame anda hea hariduse ja seetõttu toetabki riik eeskätt kohalikke ülikooli tasudes siin kõrgharidust omavate osade noorte õppekulud.

Toimetuse idee vastuargumendiks on väide, et noorte välismaale õppima minekut toetavad peamiselt need riigid, kes ise ei suuda kvaliteetset haridust anda või kus on kõrgharidust omandavate noorte arv tagasihoidlik. Näiteks India, Hiina või Kasahstan.

Kasahstan on koguni käivitanud riikliku programmi noorte välismaale suunamiseks. Loodetakse, et nii õnnestub koolitada tipppetsialiste, kes suudak-

sid hakata Kasahstanis leiduvaid loodusvarasid väärastama.

Kui näiteks Indias omandab 18–25-aastastest noortest kõrgharidust 9%, siis Euroopa Liidu keskmine on 70% ja Eestis on see näitaja veelgi suurem. Seetõttu pole ka riik bakalaureuseõppele välismaal panustanud. Pigem eelistatakse toetada üliõpilasvahetust ehk, et Eesti ülikoolis õppiv noor saab mingi perioodi õppida välisülikoolis.

Kardetakse, et kui noored lähevad välismaale kõrgkooli täisajaks, siis ei tule nad enam Eestisse tagasi. Nende harimiseks maksumaksja poolt tehtud kulud on maha visatud raha, millest ühiskond suurt midagi tagasi ei saa.

Need eespool toodud vastuargumendid on tõsised, aga pole meie arvates piisavad, et Äripäeva soovitus mitte järgida.

Välismaal kõrghariduse omandamise soodustamisel on ka mitmeid plusse. Kui ülikooli asukohariik ei omaks enam tähtsust, siis avaksime Eesti haridusturu veelgi tihedamale konkurentsile. Meie ülikoolid peaksid andekate õppurite pärast konkureerima Euroo-

pa ja USA kõrgkoolidega. Selline konkurents tuleks meie kõrgharidusele ainult kasuks.

Meil ei ole mõtet peljata, et võib-olla ei tule noor tagasi ja jääb karjääri tegema välismaal. Pigem on see positiivne, kui eestlastel õnnestuks väljaspool Eestit karjääri teha ja tõusta Euroopa või USA otsustajate hulka. Tulevikus saaksime sellest kindlasti rohkesti kasu.

Hästi võttis välismaal kõrghariduse omandamise plussid kokku neli aastat tagasi Äripäeva kutsel Eestis käinud USA ekspresident Bill Clinton. Kui siinsed äriühingud temalt küsisid, et mida ta soovib Eestil teha, et oma edu hoida, siis vastas Clinton: “Usun, et teid aitaks see, kui teil oleks võimalik saata nii palju oma üliõpilasi välismaale õppima kui võimalik /---/ Selle tulemusena saaksite endale palju noori kaasmaalasi, kes räägiksid erinevaid maailma keeli ja kellel oleks maailmas palju isiklikke kontakte.”

Clintoni hinnangul on teiste vahenditega võimatu asendada kogemust, mida noored saavad, elades mõnes muus kultuuris ja mõne teise rahva seas. Äripäeva arvates tasub Eestil sellest soovitusest kinni haarata.

Äripäev 5 aastat tagasi

1. september 2001

Hüvasti, Pro Kapital!

Eelmine nädal tõi kohalikule väärtpaberiturule täiesti pretseeditu uudise – Tallinna Väärtpaberibörsi (TVB) noteerimiskomisjon otsustas lõpetada ASI Pro Kapital Grupp väärtpaberitega kauplemise, kuna mainitud emitent “pani korduvalt toime börsi reglemendi sätete rikkumisi, millele järgnesid investorite huvi.” Nii kirjutas Äripäev viis aastat tagasi.

Kohalikud tegijad pole kunagi päris täpselt aru saanud, mis Pro Kapitali aktsiaga börsil tegelikult toimub. Hind liigub, käivet on ka, kuid miskipärast domineeris siiski kahtlus, et aktsiate omanik ei vahetu. Sama omanik tõstab aktsiaid ühelt kontolt teisele, luues eksitava mulje nii aktsia hinnast, käibest kui ka kauplemisaktiivsusest.

Hetkeseis: Ernesto Preatonit on Eestis varasemast harvem näha, kuid ta on endiselt tegev siinses kinnisvara- ja turismiäris.

nädala anekdoot

Üks pensionär jutustab oma naabrile:

“Ma tegelesin eile telepaatiaga.”

“Mis asi see veel on?”

“Hiina meetodi järgi saadan ma meie peaministrile mõttesignaali – tahan süüa, tahan süüa!”

“Ja mis tulemus sellel oli?”

“Täna hommikusest lehest loen, et meie peaminister andis lõunasöögi Hiina suursaadiku auks!”

Edgar tegi Andrussele ettepaneku mängida partii malet.

“Suurepärane idee, aga luba minul mängida valgetega.”

“Hästi, Andrus, aga mina käin esimesena.”

Sven Sester

ERAMETS
Ostame kasvavat metsa ja metsakinnistuid
Tel 507 2544, info@erametsa.ee
Jakobsoni tn 22, Tartu 51006
www.erametsa.ee

MIKARE CRM
Sinu teadmised toimuvad
Tugiliin: 600 6000 crm.mikare.net

HORIZON TSELLULOOSI JA PABERI AS on rahvusvahelise Tolaram Gruppi kuuluv paberitootmisettevõtte enam kui 500 töötajaga, mille toodang realiseeritakse põhiliselt välisriikidele. Täiendavat informatsiooni leiab koduleheküljel www.horizon.ee

Horizon Tselluloosi ja Paberi AS otsib oma meeskonda väljakutsetele orienteeritud PROJEKTIJUHTI tehase moderniseerimise ja laienemisprojektide planeerimiseks ja teostamiseks.

Nõudmised kandidaadile: tehniline kõrgharidus, 5–10 aastat erialast töökogemust, hea inglise, eesti ja vene keele oskus.

Pakume: motiveeritud kompensatsioonipaketti.

Inglisekeelse motivatsioonikirja koos palgaosooivi ja CVga palume saata hiljemalt 10. septembriks e-postiga info@horizon.ee märgusõnaga "projektijuht".

KORVA-, NINA- JA KURGUHAIGUSTE ARST
VIKTOR SOLOVJOV
töötab alates septembrist 2006
erahaiglas FERTILITAS
Kaluri 5a, Haabneeme, Viimsi vald
Registreerimine telefonidel 605 9600, 605 9601, 605 9610
www.fertilitas.ee

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulundusühingute asutamine
Firma kätte 24h jooksul Suur nimevõll!
www.wasp.ee
info@wasp.ee
Tel. 6 77 01 55
Mob. 51 12 061

ADDENDA
KOOLITUS JA KONSULTATSIOONID
SEMINAR
Uuendatud maksustamisreeglid – sõiduauto ja lähetused
WTCT konverentsisaalis Narva mnt 11d Tallinnas
hind 1100 kr + km 18%, hinnasoodustused.
Info ja registreerimine tel 661 2622
www.addenda.ee

HANSACONSULT
VALMISFIRMAD
FIRMADE ASUTAMINE
REGISTRIMUUDATUSED
Tartu mnt 14, Tallinn
Tel 6616 417, 50 15 355
www.hansaconsult.ee

Valmisfirma (OÜ, AS)
kätte 1 päevaga!
Äriühingud alates 5900 kr
Tõnismägi 3a
Tel 646 3760
info@altius.ee
www.altius.ee

Casual Friday – reedene rõõm või peavalu?

Euroopa äriinimesel tuleb elu jooksul täita kümneid rangemaid ja vabamaid riietumisreegleid (*dress code*), Ameerikas lausa sadu. Kui eurooplased on aegade jooksul eeldanud, et poliitikud, ärimehed ja riigiametnikud tajuvad ise, mida töö sobib kanda, siis ameeriklased on armastanud kõik puust ja punaselt ette kirjutada, lootuses, et kõrvalekaldeid ei esine. Vabadusele ja isikupärale ruumi ei jää.

Seda, et hea välimus aitab saavutada edu, räägiti juba sada aastat tagasi. Eriti aktuaalseks muutus teema 1960ndatel, mil ilmus artikleid ja käsi-raamatuid, mis pajasid edu tagavatest rõivastumisreeglitest. Mitmed USA kompaniid läksid lainega kaasa ja määratlesid üsna ranged ettevõttesisesed riietuskoodid, lootes seeläbi tõsta firma mainet.

Casual Friday ajastu saabus 1970ndate lõpus, mil otsustati lipsusõlmed valla päästa. Algas vaba rõivastiili pealetung. Paljud firmad hakkasid propageerima *Casual Friday*'t, ülikonnava reedet. Neli päeva nädalas tuli kanda formaalset riietust, reedel võisid aga ülikonna rahulikult kappi jätta ning kampsuni või T-särgi selgama.

Ühelt poolt oli *Casual Friday* tekkepõhjus väljastpoolt Ameerikat sissetoodavate soodsate rõivaste hulga kasv, mille mõjul hakkasid suured rõivafirmad läbi viima massilisi kampaaniaid, tehes *Casual Friday*'st nädala sündmuse.

Nende peamine lootus oli õõnestada klassikalise rõivaste tootjate edu ning upitada *casual*-rõivaste müüki ülespoole. Teiselt poolt aga tekkis valgekraedel soov tunda end töökeskkonnas vabamalt.

Eriti populaarseks muutus *Casual Friday* uue aastatuhande algul *dot-com*'i õitsengu ajal. IT-firmad, pangad ja New Yorgi börsihaid vaimustusid ülikonnavabast reedest, sest nad leidsid, et see muudab töökeskkonna vabamaks ja loominguks.

Ettevõtmine kujunes nii menukaks, et "liikumise" ühinesid enam kui pooled USA ettevõtted.

Ettevõtteid ja koolid korraldasid *casual*-päevi, mil töötajatel või õpilastel tuli maksta *casual*-rõivaste kandmise eest, raha läks aga heategevuseks. Firmad korraldasid lausa stiilipäevi: "Pöörase mütsi päev", "Hawaii särgi päev", "Esimene koolipäev", "Surfi- ja rannapäev", mille raames üks ettevõtte lasi isegi liiva kontoris tassida ning töötajad võisid paljajalu töö ringi kõndida.

Algul lubati vabamalt riietuda ainult suvekuudel, kuid peagi lasti ohjad valla aastaringiselt. Osa firmasid lasi valmistada oma logoga T-särke ja šortse, propageerides neid sobivate rõivastustena.

Illustratsioon: Ave Teeäär

Trendikamad kombinatsioonid on puuvillane või velvetülikond koos lipsuta triiksärgi, peene sviitri või pologa. Kindlasti tuleb endale varuda ka üks sametpintsak.

Loomulikult ei jätnud teema külmaks moekriitikuid. Nad leidsid, et liigne vabadus viib alla töömoraali. Peagi ilmusid nimekirjad, mis on *in ja mis out*.

Mitmed moenõustajad ja rõivafirmad leidsid, et ameeriklastele tuleb teha *casual*'i mõiste lahtiseletamiseks rohkem selgitustööd. Ettevõtetes korraldati loenguid, kus jagati riietumisalast nõu. Lisaks andsid kirjastused välja raamatuid, mis õpetasid valima sobivat rõivastust.

Teema selgitamiseks võeti 1990. aastatel kasutusse uued mõisted: *business casual* ja *smart casual* (*urban casual*), millest on saanud ühed tähtsamad äririietuse alased väljendid.

Business casual on *smart casual*'ist ehk kriipsu võrra konservatiivsem, olles levinud näiteks äripartneritega õhtusöögil või mõnele vähem ametlikule üritusele minnes. Trendikamad kombinatsioonid on puuvillane või velvetülikond koos lipsuta triiksärgi, pehmemate kraenurkadega särgi, peene sviitri või pologa. Kindlasti tuleks endale varuda ka üks sametpintsak, mida saab kanda erinevate rõivastega.

Smart casual'i all mõistetakse arukat rõivastust. Hästi sobivad pluss, velvetpintsak, kvaliteetne meriinolambavillast kudum ning trendikas triibuline või ruuduline bleiser, mida saab edukalt kanda *cleanlook*-teksade või -velvetpükstega. Armastatuim *smart casual* rõivas on aga linane. Värv-

piirangud ei ole *casual*-rõivaste puhul väga ranged – sõltub kandjast, kui julgeid värve ta välja kannab.

Baltmani brändijuht Tavo Jaanso soovib sel hooajal kanda musta, halli ja valge värvide kombinatsiooni värskendavate roosade ja violetsete toonidega, sügise poole aga sobitada beeži ja oranži kombinatsiooni tumepruuni ja -violette tooni või oliivrohelinega.

Riietust aitavad põnevamaks muuta erinevat värvi sokid. Väga meekas on kanda lillasid, roosasid või rohelist sokke koos sama tooni kudumi või särgiga.

Casual-rõivastuses on väga teretunud ka mitmesugused aksessuaarid, mis aitavad suurepäraselt rõhutada kandja isikupära ja hoiakut. Jaanso sõnul on praeguse aja hitid mansetinööbid, mille kivi on rõivaga ühte tooni. Kauplustest võib leida nii lilla, roosa, roheline kui ka oranži kiviga mansetinööpe.

Nagu näha, annab *Casual Friday* meile suurepärase võimaluse muuta oma rõivastust põnevamaks, mängulisemaks ja vabamaks. Ühtlasi saame enam välja tuua oma stiili ja isikupära ning lisada halli ja musta kõrvale lõbusamaid värve.

Võin julgesti väita, et *Casual Friday* on rõõmus ja vahva ettevõtmine töönaädala lõpus, mida tasuks kindlasti proovida.

Julgeid ja lõbusaid valikuid!

Aet Alev
Baltmani stilist

Договоры в повседневной коммерческой деятельности
Семинар на русском языке
Семинар пройдет 27.09. 2006 г. в конференц-центре отеля Reval Hotel Central по адресу Narva mnt 7C, Таллинн

Рассматриваемые договоры:
Договор продажи
Договор подряда
Договор поручительства
Договор займа
Договор лизинга

Условия регистрации: Стоимость участия в семинаре для зарегистрировавшихся до 21.09 включительно составляет 1920 крон (с НСО – 2266 крон), а для зарегистрировавшихся позже – 2100 крон (с НСО – 2478 крон). В случае одновременной регистрации нескольких участников от одного плательщика, предоставляется скидка 10%.

Дополнительная информация и регистрация по тел. 667 0237 или на сайте www.aripaev.ee/seminar/

Программа семинара: www.vedomosti.ee

Olulised lepingud juhi igapäevatoös
Seminar toimub 27. septembril 2006 hotellis Central Tallinnas.
Lektor: Sorainen Law Offices vandeadvokaat Konstantin Kotivnenko
Käsitletavad teemad: müügi-, töövõtu-, käsundus-, laenu- ja krediidileping ning liisinguleping.
Seminari teemad ja päevakava www.aripaev.ee/seminar
Registreerimine ja info telefonil 667 0237 (Kersti Leppiksaar), www.aripaev.ee/seminar/

Äripäeva peatoimetaja IGOR RÖTOV, väljaandja Äripäeva Kirjastuse AS
Address: Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195, (372) 667 0222, faks: (372) 667 0265, (372) 667 0165
e-post: aripaev@aripaev.ee, WWW: <http://www.aripaev.ee>
TOIMETUS: e-post: aripaev@aripaev.ee, tel: (372) 667 0111, faks: (372) 667 0265
Korrespondent Tartus: Väinu Rozental, väinu.rozentala@aripaev.ee
Korrespondent Washingtonis: Kersti Ruus, kersti.ruus@aripaev.ee
SEMINARID JA KÄSIRAAMATUD tel: (372) 667 0207, faks: (372) 667 0290
REKLAAMIOSAKOND: e-post: reklam@aripaev.ee, tel: (372) 667 0105, faks: (372) 667 0200
TELLIMINE JA LEVI: e-post: register@aripaev.ee, tel: (372) 667 0099, faks: (372) 667 0300
Tellimishind 12 kuuks 2595 kr. Tellimine internetis www.aripaev.ee/tellimine. Trükk AS Kroonpress

Toomas Hendrik Ilves kuulamas teisipäeval kell 14 Riigikogu külaliste rõdult viimase valimisvooru tulemusi.

Vabu kohti ei ole

Ime jäi sündimata. Presidenditool jäi ikka kindlalt Arnold Rütli istumise alla. Pärast Riigikogus toimunud kolme nurjunud hääletusvooru jäi sotsiaaldemokraat Toomas Hendrik Ilvesel puudu ainult 4 häält. Keskerakond ja Rahvaliid ei soovinud näha värsket verd presidendilossis. Uue presidendivalimistel nemad vajadust ei näinud ja hääletamas nemad ei käinud. Kumb meesest lõpuks Eesti tähtsaima ameti omale saab, selgub viimases valimisvoorus septembri lõpus Estonia kontserdisaalis.

A Raul Mee
raul.mee@aripaev.ee

8. Äripäeva majanduskonverents Äriplaan 2007

20. - 21. september 2006 Vene Teatris

Äripäeva 8. majanduskonverentsil Äriplaan 2007 jagavad tuntud ja tunnustatud Eesti arvamusliidrid mitmekülgseid kogemusi ning annavad sisuka ülevaate oma tegevusvaldkonna arengusuundadest. Head ettekanded vahelduvad põnevate intervjuudega, lavalt öeldule annab tuge Eesti ettevõtete tippjuhtidest tulvil publik saalis. Järgmise aasta eelarve ja äriplaani koostamiseks saab häid ideid ja kasulikke mõtteid konverentsilt Äriplaan 2007.

Soodushind kuni 12. septembrini 6900 krooni (km-ga 8142 kr). Hiljem kehtib tavahind 7900 krooni (km-ga 9322 kr). Registreerides konverentsile mitu osalejat ühest maksjaettevõttest, kehtib lisasoodustus 10%. Hind sisaldab kahte konverentsipäeva, kogumikku ja teatrietendust koos kaaslasega.
Lisainfo ja registreerimine:
www.aripaev.ee/seminar või telefonil 667 0237 (Kersti Leppiksaar).

MÕTTEID JAGAVAD

Äripäeva peatoimetaja **Igor Rõtov** ja peatoimetaja asetäitja **Aivar Hundimägi**, peaminister **Andrus Ansip**, Sampo Panga juhatuse esimees **Aivar Rehe**, NG Investeeringute juhatuse esimees **Jüri Käo**, Rimi Eesti Foodi tegevdirektor **Ruth Laatre**, PricewaterhouseCoopersi juhatuse esimees **Urmus Kaarlep**, Eesti Päevalehe vastutav väljaandja ja peadirektor **Aavo Kokk**, Vanemuise teatri peaproductsent **Paavo Nõgene**, Dateli tegevdirektor **Urmus Kõlli**, Delfi juhatuse esimees **Ville Jehe**, EBSi rektor **Madis Habakuk**, professor **Alari Purju**, Eesti Panga nõukogu esimees **Mart Sörg**, Go Groupi juhatuse esimees **Aare Kilp**, Meriton Hotelsi peadirektor **Hannu Eloranta**, Estiko nõukogu esimees **Neinar Seli**, Rakvere Lihakombinaadi juhatuse esimees **Olle Horm**, Kadarbiku talu peremees **Ants Pak**, Estonian Celli tegevjuht **Margus Kohava**, Rudus Eesti juhatuse esimees **Toomas Vainola**, YIT Ehituse juhatuse esimees **Priit Sauk**, Koger & Partnerite nõukogu liige **Andres Koger** ja juhatuse liige **Urmo Vallner**

Keit Pentus
Tallinna linnavolikogu Reformierakonna fraktsiooni esimees

” Nii hakkabki tunduma, et Toomas Vitsut on volikogus tööle rakendanud juhtivate keskerakondlaste sugulaste tööabiprogrammi.

Postimees, 31.08.2006

Agu Uudelepp
Rahvaliidu teabejuht

” Valijamehed on meil juba olemas, sest nagu vanarahvas ütleb, tänasida toime-tusi ära viska homse varna.

Olles veendunud, et valijameeste kogus toetab enamuse Arnold Rüütli kandidatuuri.
Äripäev, 30.08.2006

õnne!

REEDE

Kalju Maasikmäe 73
Tartu EKE Projekt OÜ juhatuses esimees

Kari Hiltunen 51
Sokotel ASi tegevjuht

Tarmo Tael 27
Baltic Logistic System Eesti ASi tegevjuht

LAUPÄEV

Lembit Vaab 61
Elero ASi juhatuses liige

Siim Raie 29
Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

PÜHAPÄEV

Boriss Avdejev 61
Kohimo ASi juhatuses esimees

Arno Otsavel 43
Thulema ASi juhatuses liige

Pasi Harttunen 35
MPS Eesti OÜ tegevjuht

Joonisfilmi “Leitujateküla Lotte” loojad Janno Põldma (vasakul) ja Heiki Ernits kolmapäeval filmi esilinastusel.

Foto: Terje Lepp, Eesti Päevaleht

Eesti kalleim multifilm jõudis kinodesse

Kolmapäeval tehti Tallinnas ajalugu, kui esilinastus täispikk joonisfilm “Leitujateküla Lotte” – tegemist on Eesti suurima multifilmiprojektiga, mis läks maksma 32 miljonit krooni.

Liis Kängsepp
liis.kangsepp@aripaev.ee

Pea neli aastat vehkisid Heiki Ernits ja Janno Põldma, palehigi otsa ees, tööd teha, et tuua vaatajateni uus multifilm Leitujatekülas elavast koeraplikast Lottest ja tema sõpradest, kes muude seik-

luste hulgas judoga sinasõprust sobitavad.

Esiälgu aga judot plaanis polnud, vaid arutlusel oli palju variante. “Kuni ükskord judokas Indrek Pertelson astus meie stuudiosse sisse, tort näpus, ja rääkis meile augu pähe, et uus lastefilm võiks olla spordist ja just judost,” räägib Heiki Ernits. “Ja kuna Janno ise on kah vana judokas, siis tundus idee põnev.”

Pliiatsid hakkasid paberil sahisema ja naljategemiseks polnud enam aega, sest joonisfilmi loomine on ikkagi raske ja väsitav töö. “Inimesed muudkui istuvad ja joonistavad,” räägib Janno Põldma.

Filmi tegemise jooksul pidi Heiki Ernits endise ETV juhi ja filmiasjatundja Ilmar Raagi andmetel ära ütleva 1347 tööpakkumist (neist viimane oli väidetavalt palve joonistada plakat küüslaugukasvatavate kokkutulekule) ning Janno Põldma vahetas pea 500 korda särki.

Lõpuks sai film valmis ja nüüd saab seda Tallinnas, Tartus, Pärnus, Viljandis ja Narvas vaadata ning varsti läheb tema teekond Leetu, Norrasse, Hollandisse, Saksamaale ja mujalegi.

“Me oleksime väga õnnelikud, kui “Leitujateküla Lotte” Eesti inimestele meeldiks, sest eelkõige tegime me selle

filmi ikkagi Eesti inimestele,” sõnab Põldma. “Aga kui ta kamujal maailmas huvi äratab, on rõõm kahekordne. Märjäd näitavad, et esimene huvi on juba tekkinud.”

Suurt kasumit Lotte filmist hoolimata rahvusvahelisest huvist siiski oodata pole. Tegijad on õnnelikud, kui saavad ELi kinofondidelt saadud toetused-laenu tagasi maksta ning levitajadki ju tahavad oma osa saada.

“Nii et paraku siin kino tegemisega rikkaks ei saa,” tunnistab Põldma. “Kui muidugi ei juhtu ime ja kõik Euroopa kinovaatajad ei torma meie filmi vaatama. Porgand võtaks, see oleks ju tore küll.”

NELJA AASTA JOOKSUL INVESTEERITI FILMI 32 MLN KR

- filmi autorid on Heiki Ernits, Janno Põldma ja Andrus Kivirähk
- filmi tehti kokku umbes neli aastat
- film läks maksma 32 mln krooni
- filmi aitas teha pea 250 inimest
- film pandi kokku rohkem kui 52 000 leheküljest joonistustest
- aasta lõpus tulevad müügile “Leitujateküla Lotte” raamat Andrus Kivirähu sulest ja filmi DVD

Allikas: Äripäev

KES FILMIS SEIKLEVAD?

- Lotte on elurõõmus ja ettevõtlik koeratüdruk. Ta on sündinud liider, kes nakatab teisi oma ülevoolava energiaga. Oma isalt, kuulsalt leitujalt Oskarilt, on Lotte pärinud rahutu ja otsiva meele.
- Kassipoeg Bruno on iseloomult vaashoitud ja kõhklevam. Temas on võrdset iseloomujooni korda armastavast muusikalembelisest emast ja sportlikust isast. Et Bruno vasaraheitjast isa lendas aasta tagasi rekordkatsel koos vasaraga minema, üritab Bruno ema pojast kuulsat muusikut kasvatada.
- Jänese poeg Albert elab sügavalt üle oma isa ebaõnnestumisi leitujategevuses ja hoidub seepärast eakaaslastest eemale. Samas peitub tema endassetõmbumise taga soov saada kellegi sõbraks.
- Nad kõik elavad kusagil Euroopas, suure mere ääres Leitujatekülas, kus on au sees igasuguste majapidamises kasulike vigurite meisterdamine.

Allikas: www.superkinod.ee

Äripäeva

Harjumaa ettevõtete TOP

väljakuulutamise pidulik õhtu toimub 12. septembril 2006 Maardu mõisas, algusega kell 18.00.

Esinejatena võtavad osa
Paul-Eerik Rummo, Jarno Laur, Henn Pärn ja Harjumaa ettevõtja Andres Allikmäe

Kohtumiseni Maardus!

Lääne-Virumaa ettevõtete TOP

väljakuulutamise pidulik õhtu toimub 13. septembril 2006 Rakvere Kuursaal, algusega kell 18.00.

Esinejatena võtavad osa
Paul-Eerik Rummo, Eiki Nestor, Marko Pomerants ja Lääne-Virumaa ettevõtja Jaanus Vihand

Kohtumiseni Rakveres!

Ida-Virumaa ettevõtete TOP

väljakuulutamise pidulik õhtu toimub 14. septembril 2006 Jõhvi Kontserdimajas, algusega kell 18.00.

Esinejatena võtavad osa
Paul-Eerik Rummo, Jarno Laur, Ants Pauls ja Ida-Virumaa ettevõtja Vadim Ivlijev.

Kohtumiseni Jõhvis!

Toetajad:

Ürituse hind koos kaaslasega on 1290 krooni (km-ga 1522 krooni).
 Lisainfo telefonil 667 0237 (Kersti Leppiksaar) ja www.aripaev.ee/seminar